بسم الله الرحمٰن الرحیم

سکروټې په ایرو کښې

(شعري ټولګه)

محمد خلیل مهجور مسید

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

د هغو بې درکه پښتنو په نوم چې تر مودو مودو په خپل وطن کښې بې درکه دي- او خويندې، میندې یې د راتلو لارو ته ګوري-

په تا به بوټي زرغونه وي
زهٔ خواره هيله د راتلو درته لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول حقونه دلیکوال سره خوندي دي

دکتاب نوم : سکروټې په ایرو کښې

لیکوال : محمد خلیل مهجور مسید

اول چاپ : ۲۰۲۱م

کمپوزنګ : ریاض ساحل(03412311323)

ټائټل : حمدالله (خوازه خېله بازار، سوات)

شمېر : ۱۰۰۰

بیعه : ۲۵۰ روپۍ

د مېلاوېدو درک:

- یونیورسټي بک ایجنسي پېښور
- اباسین کتاب پلورنځایې (قصبه کالونۍ) کراچۍ
- صاحبزاده سټېشنرز اېنډ بک سیلرز ډېره اسماعیل خان
- عبدالله بک ایجنسي بولان مارکيټ ټانک-خیبر پښتونخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرلیک

بسم الله الر حمٰن الرحیم

وایي د مشرانو خبرې د کاڼي کرښې وي - متل دای - " د لمر په وړانګو کښې ډېوې بلول کار د حماقت دای" بېشکه ساده توب خو خود دای چې پر آسمان ځلانده لمر وي ،او یو ځوک په ورغوي ډېوه کېږ ګرځوي خلکو ته د لمر وړانګې ښایي -- بالکل همدغسې د ادب د یو ادنا وګړکي تاثرات د یو لوړ ادبي شخصیت په باب بې معنا او بې ارزښته وي -

د یو چا په ژوند ، شخصیت،علومیت او چوپړ لیکنې هسې هم مشکل کار دای او بیا چې یو زده کوونکی د ښوونکي په حقله یا مرید د خپل پیر په باب قلم پورته کوي په تور ژمي تخرګونه خولې کوي او بیا چې د هاړ تاودهٔ سبا، بېګا وي او پهٔ هسې تاودشت کښې په ایرو کښې د سکروټو چڼول وي - خولې ځهٔ چې لکه د اهنګر په بټۍ کښې د اوسپنې ویلوَل دي -

موږ د غرونو خلک یو غرونو کښې ګرځېدل راګرځېدل سره بلد یو- کله کله به چې په چګو غرو ختلو بیا مو اول د لارې تعین کولو چې له کوم لوري به خېژو-

د علیقدر محترم زما پیر او غایبانه استاد محمد خلیل مهجور صېب شخصیت هم هغه لوړ غر دای چې سړای وارخطا کوي چې د شتمن شخصیت یې په کوم اړخ اول خبره پېل کړم -

د عالیقدر محمد خلیل مهجور صېب پېژندګلوي زموږ و خلکو (وزیرستانیانو) ته ځهٔ خاص اړتیا نهٔ لري ځکه چې دې هغه د نوم او نېکنامۍ سره زموږ وارهٔ زارهٔ بلد دي- البته د وزیرستان نه بهر پښتنو ته د ور پېژندلو په خاطر دې علیقدر له تعارف پېل کؤم -

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علیقدر خېل نوم محمد خلیل دای په کلي - ګاونډ کښې د استاد خلیل یا ډاکټر خلیل په نوم پېژاندهٔ شي- او د ادب په نړۍ کښې یې ځان ته د مهجور تخلص خوښ کړای دای-مهجور صېب په قام مسید/ ماسید دای-په ماسید کښې منزای دای او بیا پهٔ منزي کښې د برومي خېل قبیله سره تعلق لري- د وزیرستان په منځنۍ منطقه ډیلې/ شنکۍ کښې یې د مارچ په 15مه نېټه کال 1951 کښې د نوموړي اروابناد محمد یعقوب خان په دیني کورنۍ کښې سترګې وغړولې- د عالیقدر مهجور صېب نیکهٔ چې وزیرستان کښې د " ابا" پهٔ نوم پېژندهٔ شو یؤ لوی ولي الله تېر شوای دای- همدغه لامل دای چې پهٔ ګړده منطقه کښې د علیقدر کورنۍ ته خلک د قدر پهٔ نظر ګوري -

استاد مهجور صېب لومړنۍ زده کړې په خپل کلي کښې تر سره کړې بیا تر اتم ټولګي پورې دې کړمه مډل اسکول(منځنۍ ښوونځی) کښې پاتې شو او د هایي سکول (عالي ښوونځی) کانیګرم نه یې په کال (1965-66) کښې د لسم ټولګي سند تر لاسه کړو -

دا رنګ یې د ټانک کالج (پوهنځی) کښې د دولسم ټولګي پورې زده کړې وکړې او بیا کال 1969 کښې یې په وانهٔ کښې د ډسپنسر د تربیې سند واخیست -

د ډسپنسر د تربیه نه پس هغه په کال 1970 کښې جمرود خېبر ایجنسۍ کښې په دارالمعلمین / ایلیمنټري کالج کښې داخله واخیسته او په تکمیل یې په کال 1971 کښې د نوښار تحصیل اضاخېل کښې په حېث د یو معلم / ښوونکي کار پېل کړ -

بیا د ښوونکي په حېث وزیرستان ته راغے او د خپل کلي سره دوه درې کلومیتره نژدې هایي سکول شنکۍ کښې یې د درس او تدریس کار پېل کړو- هغه د تدریس په علومو کښې د سي ټي او بي اېډ سندونه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخيستي دي - مهجور صېب تر ريټايرمنټ پورې د درس او تدريس مبارکې دندې سره وابسته پاتې شو او بيا په کال 1998 م کښې د کورني مشکلاتو لامله د حکومتي خدماتو نه رخصت/لاس واخيست-

عليقدر مهجور صېب د درس او تدريس نه علاوه په نورو وختونو کښې د طبابت کار هم کاوۀ - هغه يو تکړه منلے حکيم او طبي ماهر هم داى د کلي په خوا کښې د "ډيلې بازارګوټې" کښې يې تر هغه وخته دغه انساني خدمت کاوۀ چې نابېره په ګرد وزيرستان ىوه توره سيلۍ راغله او وزيرستان ړنګ شو - مهجور صېب هم لکه د نورو کليوالو په نۀ زړه له کلي کډه وکړه او اول ټانک - ډېره اسماعيل خان کښې دېره شو چې د وطن د رغېدلو/جوړېدلو اميد يې پاتې نۀ شو د سمندر و غاړه کراچۍ ته يې کډه وکړه او نن سبا د کراچۍ په ستر ښار کې د ژوند پاتې سبا بېګا اړوي - او باوجود د ناروغۍ او زړبودۍ د خلکو پۀ کلک اصرار او غوښتنه دارو درمل مريضانو ته ورکوي-خداى متعال ج دې صحت ورکړي چې له قبضه يې تر ډېره برخمن و اوسو- آمين

مهجور صېب لا د اتم ټولګي زده کوونکے ؤ چې شاعري يې پېل کړې- عليقدر اولنی نظم د ۱۴ اګست په ورځ کال1964 کښې د «د آزادۍ پۀ ورځ» سرخط لاندې مډل سکول کړمه کښې پېش کړو- دې هغۀ ډېره شاعري ضايعه شوې ده - عليقدر وايي پۀ زرهاو اشعار يې د نژدې تېر وختونو ستر زيانمن جنګ او جدل لامله ضايه شؤل- او يوه حصه يې بچ پاتې شوه - چې هغه يې هم ډېره په منت زارۍ او خوارۍ تر لاسه کړه - دا هغه ټوټې ټوټې را ټوله کړې شوې شاعري ده چې د پخوانو وختونو رنګ پرې غالب داى - البته څۀ مواد داسې هم شته داى پکښې چې د حالاتِ حاضره درک پکښې موندل کېداى شي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

پۀ دغه شعري ټولګه "سکروټې په ایرو" کښې د هغو زمانو لیک هم شته دای چې علیقدر د شپږم - اتم ټولګي زده کوونکای ؤ-د هر زمان یو ځانګړای خپل انداز وي چې د ګړد ژوندون احاطه کوي-د یوې ټولنې ادبي رنګ هم هرومرو دې هغې طرز یا انداز تر تاثر لاندې رادرومي- استاد مهجور صېب د خپل دور یو تکړه او ځیرک شاعر دای - د علیقدر شعري ټولګه دې خپل دور عکاسي کوي او پۀ ډېر ښکلي انداز کښې یې د خپل دور ترجماني کړې ده -

لکه څنګه د وخت پۀ تېرېدو بدلون یو قدرتي عمل دای همدغسې د ادب انداز هم د زمانې د غوښتنو سره بدلېږي را بدلېږي-

د علیقدر شاعري کښې ډېره سادګي ده د ټکو انتخاب یې خوندور دای عام فهم لیک یې کړای- مشکل پسندي نۀ خوښوي- د قام، اولس په ژبه کښې شعر یې لیکلای - ده تر خپله وسه کوشش کړای چې په شعر کښې د ابهام نه ځان و ژغوري ګونګای شعر نۀ ولیکي - مهجور صېب د قام اصلاح غواړي ظاهره خبره ده قامونو کښې عوام زیات وي د خواصو په پرتله - ځکه ده کوشش کړای چې ببخي ساده الفاظو کښې خپل پېغام تر اولس ورسي-ځکه چې د ده د شاعرۍ اصل موخه یا هدف د قام اصلاح ده-ځان ښوونه یا داسې شاعري نه ډېره کوي چې د قاموسونو له سینو را ایستلي، پور را وړي،ګران او پردو ټکو باندې بار وي - باوجود د دې چې هغه یو معلم پاتې شوای او د پنځو ژبو معیاري پښتو،اردو، عربي، فارسي او انګلیسي لیک لوست کښې پوره مهارت لري -

د علیقدر مهجور صېب په لیک کښې د پخوانۍ املا رنګ غالب دای - پخوا زمانو کښې به د شعر دننه جوړښت پۀ حواله د قیود او حدود پابندي کېدله خو دومره هم نۀ وه څومره چې نني وختونو کښې لکه د "ینګې" پړای ترښه جوړ شوای دای- دا وجه ده چې د علیقدر مهجور صېب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شاعرۍاو هم پۀ املا کښې د کلاسیک دور اثار جوت ښکاري- علیقدر له اویاو بره عمر کښې راهي دای ځکه و سپېڅلو پخوانو پخوانو ته نژدې پاتې شوای- لهذا په کتاب کښې به پخوانی رنګ غالب وي خو د دې دا مطلب هم نۀ دای چې مهجور صېب د نوي انداز سره بلد نۀ دای خدای متعال ج دومره استعداد ورکړای چې د منثور او منظوم لیک پۀ هر صنف کښې یې طبع ازمایي کړې حتا چې ازاد نظم او د هایکو غوندې نوي طرزونو کښې هم ساه بندي نۀ محسوسوي- خو متاسفانه چې پۀ وطن راغلې د بدبختۍ سیلۍ د علیقدر رنګا رنګ ګلدستې نۀ وای ماتې کړې-

دلته که زۀ د یوې نۀ هېرېدونکې خاطرې/ یاد ذکر نه وکړم- لوی خیانت به وي زما د خپلو احساساتو سره او هم د علیقدر د عمرونو لیکنو سره چې خاورو کښې خاورې شوې دي- هغه داسې چې،مجهور صېب ټینګار راباندې وکړ-چې وزیرستان ته لاړ شې زما د کور زیارت هم وکړه که زما کوم لیک درته په لاس دراغے هغه درسره خوندي کړه او ما ته یې را ولیږه- خدای توفیق راکړ وراغلم د کور دروازه کښې کولپ ؤ- خلاص مو کړ انګڼ کښې ودرېدم داسې راته محسوس شوه کومه هدیره کښې ولاړ یم د کور دیوالونه غمځپلي وو-تا به ګمان کاوۀ د کور هر کونجای ماتم کوي- د علیقدر د ناستې ځای/ کوټه زنځیر مو خلاص کړ- لکه د خوبونو پۀ دنیا کښې سړای ګډ شي-لکه څوک دې چې دریاب ته ور دیکه کړي او د اوبو پۀ څرخنې کښې راګېر شي- په کټونو بسترې پراتې وې خو لکه د خاورو مخونه/ غلافونه ور واغوندې -د علیقدر لمارۍ له کتابونو ډکې وې خو د واینو/ اینو زور ؤ- زیاتره کتابونه واینو خاورې کړې وو چې و کوم کتاب ته به دې ګوتې وروړې د خړو دوړو سره به پر زمکه راتوی شو - ځینې کتابونو باندې د کوټې چت نه د باران څاڅکي را څڅېدلي او پۀ لمارو کښې داسې ویلې شوو وو چې تا به ګمان کاوه د لمارۍ خپله حصه ده -

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د جنګ هغه برکات او ثمرات را معلوم شول چې مونږ ته پۀ برخه کښې و رسيدل -

د عليقدر فقط يو نظم چې دۀ 1970ء عشره کښې د حيات اباد/ پېښور په يوه روغتون کښې ليکلای وۀ چې عليقدر د ناروغۍ پر بستر پروت ؤ نور د دومره لويې خزانې څخه زۀ خالي لاسونه را ووتم کومه چې عليقدر مهجور صېب له کال 1965 راهيسې خوندي ساتله او وخت پۀ وخت يې په خپلو زرينو خيالاتو احساساتو پراخوالی ورکاوۀ- نن پکښې پرته له خړو خاورو او دوړو بل څه پۀ لاس نه راغلل- دا هغه لويه سانحه ده چې د يو ليکوال فکرونه او احساسات پکښې وژل شوي دي- جنګونه که يو لورای انسانان وژني - ورانۍ جوړوي بل لورای که انسانان ژوندي هم پاتې شي د هغوي فکرونه ورله و وژني-د عليقدر مهجور صېب د دغې لويې ادبي اثاثې په ضياع که مونږ د هغۀ د ليک هر هر ټکای و ژاړو - ازاله يې ممکنه نۀ ده-

نور دې جنګونه نۀ وي - جنګونه د بربادۍ نوم دای- جنګونه د تباهۍ نوم دای-

د عليقدر مهجور صېب کوم چاپ اثار نشته البته غېر مطبوعه مـوادو کښې د "جامـدين کاکـا ليکونـه" د وزيرستان د آزادۍ پـه زيـار او قربانيو يو ناول " زما بې وسي او زما آزادي" او يوه واړه غوندې افسانه "تللي تللي خلک" شامل دي -

د عليقدر شعر او شاعري ډېر اړخيزه ده -د جلا جلا رنګونو يوه شنه سره زرغونه ده- د دينيت ، قاميت، وطنپالۍ،د بې وزلو انسانانو په بدحالۍ د زګېروي - د استبداد په خلاف د سرغړونې او په اوړو کښې د مالګې په مقدار چې د شعر خوند پر خپل ځای وساتي،د رومانيت يوه اعلا مرقع ده-

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دلته د مهجور صيب د هر اړخيزې شاعرۍ نه د حوالو او اشارو په صورت کښې په مثل د "مشت نمونه خروار" را وانخلو، لوستونکي خوند نۀ شي ترېنه اخيستلای-

عليقدر په نظم - غزل دواړو کښې برلاسي لري او په دواړو صنفونو کښې د مقصديت او پيامبرۍ صفت څرګند او واضح ساتي - د بېځايه هرزه ګويۍ- مبالغې او صنايع و بدايع نه د قلم نوکه ژغوري او شعر کښې د خوند سره د پند موخه هم نۀ هېروي - عليقدر وايي لا د اتم ټولګي زده کوونکی وم چې د تخيل وړو وړو مېږو نارامه کړم- ظاهره ده چې څوک دومره وړوکوالي کښې د شعر ښاپېرۍ ته په نظر کښېوځي تر زړبوډۍ به څومره تجربات ځان سره خوندي کړي ځکه د يو هسې شاعر په شاعري کښې پاخوالای هم و کوم صناعي توريو کښې ژباړلو ته اړتيا نۀ لري -

ځواني د هر چا ميراث دای څوک هم ترېنه بې برخې کيدلای نۀ شي - او د ځوانۍ عمر هغه ښايسته عمر دای چې تر اخره يې هم سړای ارمان کوي -

د مهجور صيب کتاب کښې اولنۍ برخه کښې غزلونو ته دويمه کښې تودو نظمونو او د پای برخه کښې يې قطعات او هايکو ته ځای ورکړای-

ځکه دلته د مهجور صيب د ځوانۍ د غزلونو څخه نمونې را اخلو -

عليقدر غزل هم داسې ليکلي چې په هر بيت يې ځانته مقاله ليکله شي- دې هغۀ په غزل کښې هم د قاميت - وطنپالۍ رنګ غالب دای - زياتره غزل يې د رومانوي رنګونو نه پاک دي ټکي يې اسان مګر په معنا ترينګلي کارولي دي -ګويا غزل يې هم انقلابي دي -

يوه غزل کښې د خپلو احساساتو ذکر داسې کوي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو مې خيال د پاتې شويو ارمانونو ساته
ډېر پوره شوي دي مرګيه بس يو څو پاتې دي

په ګل وطن راغلي د کړکېچن وختونو او يادونو په باب وايي:

يو ښکلے باب شي د تاريخ ترې جوړېدلای اشنا
دومره قيصې د رنګو پنګو هديرو پاتې دي

د خانانو زامنو ته مخاطب شوای چې تاسو پښتونولي ته کومه تيره و وهله - وايي :

ما ته پۀ کومه خلۀ پېغور د بې ننګۍ را کوې
د خان زامنه تا کښې هم څه د پښتو پاتې دي

بل ځای ورته وايي:

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زويه دلته نشته
چې جامه يې د پښتون وي که شپانۀ دي قدرمن دي

د پښتونخوا د غرونو لوتمارانو/ شوکمارانو څخه مو خبروي - وايي

خزانې د پښتونخوا د غرونو يوسي
د دې دنګو دنګو غرونو غلۀ هم شته دي

کله کله د رومانيت نرای رنګ پرې غالب شوای چې ښېخي په پړدو کښې خوندي دای لکه وايي:

روغ سړای يمه په څه نۀ يم دلبره
خو پۀ زړۀ د ننه ښه نۀ يم دلبره

چې مهجور دې لټوي تۀ نۀ موندېږې
چې مې غواړې بيا به زۀ نۀ يم دلبره

د رقيب تنګ نظري يې په ګوته کړې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیــب ژاړي چــې مهجــور او جانــان یــو ځــای
دۀ پـــۀ ســـترګو دي لیـــدلي ســـره ګرځـــي

بل ځای د محبوب بې نیازي او سر زوري ته اشاره کوي :

مـا چې زلفې یـادې کړې سپین مخي راتـه وویـل
بیـا ګـوره پـه سپینه ورځ د شـپې خبـره و نـۀ کړې

د وخت د مذهبي خلکو نه هم پوښتنه کوي ورته وايي:

وژل چـــې د مېـــږي مـــلا صـــاحبه ګنـــاه بـــولې
روا شـــو قتلـــؤل ســـتا پـــۀ تقریـــر د هغـــو خلکـــو

د وخت تېري زیاتي ته مخاطب دای وايي:

د ګلونـــو لَـــو مـــې ګـــډ شـــو ځکـــه ژاړم
خپـــل پـــردي چـــې دا پـــۀ مـــا کـــوي دا څـــۀ دي؟

له غاصبانو پوښتنه کوي -او وايي :

غریـب بنیـان کښـې هم خولې دای تـۀ خپـل کـوټ وګـوره
دا پـۀ ګرمـۍ کښـې پـۀ غریـب پـورې خنـدا نـۀ ده څـۀ ؟

ستاد پنځوســتورو هوټــل کښــې شــته شــراب او کبــاب
وچــه ډوډۍ مــا لــه تنبــو کښــې هــم روا نــه ده څــه ؟

د پښتنې خورکۍ پۀ بې سترۍ او بې مهاره آزادۍ باندې ژړا کوي
او داسې منت زارۍ کوي-

خـــورې پښـــتنې بـــې ســـتره مـــه ګرځـــه پیـــدا کـــړه
کومـــه غېرتـــي جذبـــه چـــې وه ملالـــه تـــرور کښـــې

بل ځای بیا و پښتنو پېغلو ته مخاطب شوای:

څـه خـو ګـرم یـو خپـل څـه د حـالاتو پـۀ قصـور کښـې
ورو شـوه حیـا ختمـه د پښـتون پـه لـور او خـور کښـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزیرستان تاریخي حماسي وختونو ته یې هم اشاره کړې او خپل اتلان یې نازولي دي- وایي:

خونـد ؤ د غــزا د تېــرو تــورو پــۀ پړکــار کښــې
پـروت چې شـهیدان وو سـرې سـیورې د پرېغـل کښـې

د وزیرستان پۀ ورانولو بې کچې خفه دای او غالباً د هر غزل په یو نیم بېت کښې یې ذکر کړای دای - وایي:

چې کـوم کـوډګر پـۀ ګران وزیرسـتان وکړلـې کـوډې
کـوم ځـای چې بـه ګلونـه ټوکېـدل هلتـه مورچـه ده

د وطن پۀ تنکو ګلالو پسې ژړا کوي او ظالم ته منت کوي چې دا د تنکو ګلونو لو پرېږدي -وایي:

زړۀ دې کـاڼې دای ظالمـه څه بې وختـه دې تیـار کـړو
دا تنکـۍ ځـواني یـې ګـوره دا زلمـی د مرګـي نـۀ دای

د پښتون په وېش یې زړۀ آرې دای- وېش کوونکي ته داسې وایي:

د پښـتون پـۀ لـر او بـر کښـې چې وېش پـوخ شـي
شــابه زور ورکــړه تورمخیــه خپــل د ېــوال تـــه

د پښتو ژبې په ناقدرۍ د باباګانو ژړا خوبونو کښې ویني- وایي:

مـا خـوب لیـدو چې څوک پښـتو د دوزخ ژبـه بـولي
پـــۀ دا خبـــره سمدســـتي روح د حمـــزه و ژړل

د پښـتونخوا پـه بدحالۍ لـه واکدارانو پوښتنې کوي او پېغـور ورکوي- وایي:

د کشـمیر ظلـم دې لمحـه لمحـه پـۀ خلـۀ دای جـاري
پـه پښـتونخوا چې کـوي ظلـم بې زبـان یـې کـه نـه؟

او بل ځای بیا د پښتونخوا و بدبختۍ ته اشاره کوي او وایي چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا کړي د دین په نامه بڼه چا د دنیا پۀ هیله
چا نه دي و ژغورو د ګرانې پښتونخوا ګرېوانه

د کلي وطن و لباسي غمخور خلکو ته داسې ګویان دای چې:

غم د خېټې دای د قام پۀ نوم اخستی
د وطن هر یو واکدار ته فکر وکړه

د وطن غنم پلوري جېبونه ډک کړي
ووږ دي ورکړو اوس دا پلار ته فکر وکړه

د علیقدر په غزلو کښې پند او نصیحت هم شته دے- هغه د شعر
د لارې د وعظ کار هم تر سره کړای - وایي:

احترام د هر سړي کوه مهجوره
خو د هر سړي نه پلار مه جوړوه

بل ځای د راز خوندي نۀ ساتلو په باب وایي:

د راز ورغومي به دې شي ټول د لېوانو خوراک
د زړۀ له شپول دې د رازونو که رمې و ایستې

بل ځای د دنیا بې ثباتي ته اشاره کوي او لاروي ته وایي -

رنګ ځلي چې ګورې نو بیا دومره فکر هم کوه
دا هم د چا ښکلي وجودونه وو چې خاورې شؤل

د وخت پاخه متلونه یې هم د شعر په جامه ښکلي کړي دي یو
ځای کښې لیکي:

چې ژنهای مشر شي د کلي تباهي له بس دای
ژنهي د کلي شؤل مشران اورونه ولګېدل

د نننی دور خودغرضي او ځانځاني ته یې ډېر عجیبه توري
موندلي دي ته به وایې په آب زر نویسته دي- وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقـــدس د هـــر تـــړون دومـــره خیـــرن شـــو
چـــا تـــه "خپـــل" وئـــیلے نـــۀ شـــمه شـــرمېږم

د پشتون روایاتو او اقدارو بې قدري په کلکه غندي -یو شعر کښې وایي:

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
"مـــه مـــې ږده پـــه داســـې ســـر چـــې ټیټـــوي مـــې"

علیقدر مهجور صیب په خپلو غزلو او نظمونو کښې د خپل وطن ذکر فکر د شعر لازمه برخه ګڼي وایي:

چــې ویــر د وران وزیرســتان مــې پــۀ غــزل کښــې نــۀ وي
لکـــه چـــې ذکـــر د جانـــان مـــې پـــۀ غـــزل نـــۀ وي

بل ځای بیا په لوستونکي ټینګارکوي چې زما لیک و نورو ته هم ورسوه- وایي:

خپـــل یـــې و لـــولئ او بـــل تـــه یـــې هـــم ورســـوئ
قیصـــه د قـــام چـــې د نقصـــان مـــې پـــۀ غـــزل کښـــې نـــه وي

او بیا همدغه غزل کښې د ګرد افغانیت په باب لیکي او ذکر یې پر ځان فرض ګڼي-

ردي ټـــوکرۍ تـــه یـــې ور واچـــوئ او مـــه یـــې لـــولئ
چې درد او غـم د خپـل افغـان مـې پـۀ غـزل کښـې نـۀ وي

د نـام نهـاد خونـدي چالبـاز غمخورګربوان تـه لاس اچـوي د ګـردې بدبختۍ سرغنه یې نوموي او ورته وایي:

لاړل ســـــتا بچـــــي ســـــبلونو د لنـــــدن تـــــه
شـــاګردان دې پـــه ســـرو وینـــو لامبـــل غـــواړي

د خپل کلي وطن نه د مهـاجرت پـه بـاب ښخـي زیـات خفـه دای او ځان ته پېغورجنې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل "بوړي" ټوپک په خوا کښې مړۀ وای
خو مونږ له توپو تښتېدلي نه وای

زړې جامې او دا زړه لوپټه
خوريې خورزۀ خور مې ليدلي نۀ وای

و خپل قام ته مشورې ورکوي چې له بدبختيو رابهر شي لاره ورته ښايي او ورته وايي:

يا خو د وخت د سامري د غوا بچای مه پرېږده
او يا ګيله پۀ خپلو څڼو هاروني مه کوه

په وزيرستانۍ لهجه کښې يې طبع ازمايي کړې او ښۀ خوندور نظم غزل يې ليکلي دي:

د وزيرستانۍ لهجې دې يوه غزل مقطع کښې وايي:

ميدون دې مينې کشې بې خوفه بې خطره ګرځي
مهجوره تل کوي بې تيرې ننګيولي مشقينه

مهجور صيب په پښتو مېئن شاعر دای هغه د پښتو په باب کار کول غواړي او ملګري غواړي:

يو جماعت راته پکار دای د پښتو د تبليغ
يو څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

بل ځای بيا وايي:

زياتوب د علم غواړي نورې ژبې زده کول هم
ليکو، لولو او وايو پۀ پښتو کارونه کيږي

پښتون د ځان احتساب ته مراجعه کوي چې خپل ګوګل کښې سر د ننه کړي- وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون دې خپل کتاب د عمل و لولي څه وايي
فرقې فرقې پښتون دای عذابونه دي وريږي

د وزیرستان د راتلونکي په حواله خوشبين نهٔ دای بلکې خدای مه کا څه بل رنګ پېشنګويي کوي:

پهٔ ګران وزيرستان کښې لا پاسته نوي ازغي دي
مهجوره خلک وايي سرهٔ ګلونه دي وريږي

کله کله شاعر د ځان سره پهٔ ترمو ترمو ژاړي ځکه چې د حالاتو نزاکت ويني د قام بربادۍ ويني د راتلونکي په باب يې علامې ځوروي دا ځکه چې شاعر سترګور وي-هغه ، هغه څه ويني چې ډېر کم يې بل څوک ويني-مهجور صېب داسې په زړه بار درانه ساعتونه داسې بيانوي- وايي:

چې زړهٔ له غمه شين شي نو له سترګو اوښکې څاڅي
په شين آسمان چې وربځ نه شي باران کله وريږي

او بل ځای د خپل ترلي کور دروازه ويني چې يوچا ماته کړه او په خندا خالي انګڼ ته ګډ سو:

چې په يو ګوزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات کړو
سپاهي وخندل چې ياره دروازه خو داسې نهٔ وي

د مهجور صېب غزلې د پند او خوند نه ډک دي مګر د نظم انداز يې ډېر جارحانه او زوراور دای- د هغه يو يو نظم د ګرډ کتاب مخای دای ځکه چې دومره په لوی پېغام ترينګلي دي -که د ليک د اوږدوالي نه نهٔ وېرېدلای ما به له هر نظم نمونه درته وړاندې کړې وای خو يرېږم لوستونکي به ووايي چې بيا د کتاب و لوستلو ته کوم حاجت پاتې شو-

په لنډ ټکو کښې د عنوان / سرخط لاندې د هر يو نظم په حواله يو دوه تمهيدي ټکي ليکم نور يې تاسو پخپله ولولئ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظم "تبره ورځ" کښې مهجور صیب د تېرې ورځې نه روداد پوښتي او اخر کښې د پښتون او د غلام خلکو د راتلونکي لپاره ارادې او ولولې پوښتنه کوي -

دا رنګ د مهجور صیب یو بل نظم "پوښتنې" کښې هم د مزدور او مقهور خلکو د سپېرهٔ نصیب په باب پوښتنې شوې دي چې کله به له بدبختیو برات ومومي -

"اوس مه راځه لالیه" سرخط لاندې نظم کښې هم د پښتون بې وزله ژوند ته اشاره ده چې یو پښتون خپل محبوب ته ټینګار کوي چې زهٔ خو هسې هم د حالاتو ښکار یم تهٔ مه راځه تهٔ راسره ځان په بدبختیو کښې مه شریکوه-

د مهجور صیب یو اوږد او شاهکار نظم " د پرېغل پهٔ تناظر کښې جنوبي وزیرستان ته"هم پهٔ لولو ارزي -

"اې مسکنه د غازیانو اې مورچې د باتورانو" کښې وزیرستان ته مخاطب شوای دای - تاریخي حوالې دي پکښې او د پرېغل د جګوالي په تناظر کښې د قام د ارادو چګوالای غواړي - او له پردو یې آزادي مطلوب ده-

دا رنګ یو بل تود خوندور نظم

" جنوبي وزیرستان ته دعا او خواستونه " چې پخوانی نظم دای چې هغه وخت وزیرستان د بدبختیو توري سیلۍ نه و ځبولای- دغه نظم کښې مهجور صیب و خپلو خلکو ته خواستونه کړي دي د جوړښت او یووالي خبره یې کړې ده- بلا مبالغه یو اعلا نظم دای -

"د آزادۍ په ورځ " سرخط لاندې نظم کښې د یوې بورې مور روداد بیانوي چې د آزادۍ په ورځ په خپل شهید زوی پسې ژړا کوي- داسې توري یې کارولي چې د کاڼي زړه هم نرموَلای شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو بل تود نظم چې بیخي یې هر تکای ناري وهي" بلنه" دای - دغه نظم کښې علیقدر مزدور او محنت کش خلکو ته بلنه ورکوي- او بیا غتانو غاصبانو ته غږ کوي خپل حساب کتاب راوړئ-

اې خوارانو غریبانو راشئ راشئ - هغه بلنه ده چې د ډېرو خوبونه تښتوي-

د "راشه " سرخط لاندې لیکلای نظم یې بلا ارزوګانې لري- هر بند یې جدا جدا غوشتنه کوي- ډېر تود او خوندور نظم دای-

مهجور صیب تل د خوارانو ملنګانو او بې کسو خلکو طرفدار پاتې شوای دای شعر کښې د دغو طبقو ذکر د ده د کلام خاصه ده-

د "راپک"سرخط لاندې نظم کښې علیقدر د یو ګرډبون روداد بیانوي چې له خلکو خېرات غواړي- دا کردار رښتونی دای او دا ملنګ زموږ ډېرو خلکو پیژندلو- علیقدر وایي چې راپک که جیب کښې کلدارې لرلئ راپک نه خلکو به ورته راپاخان وېیل- ډېر ترخه احساسات دي دغه ذکر شوي نظم کښې-

د علیقدر یو بل نظم دای چې عنوان یې دای - "زخمي ګوته " -دغه نظم کښې مهجور صیب د یو غریب اشپز / پاختني روداد بیان کړای چې ګوته یې غوڅه شوې وه او په تنور یې د غوڅې ګوتې سره روټۍ پخولې- ترخه او زړه سواند احساسات یې راجمع کړي دي-

"څوک دے؟ " سرخط لاندې نظم یې ډېر مشهور نظم دای چې په کال 1970 کښې "روزنامه شهباز " کښې هم خپور شوای ؤ -

یو بل خوندور نظم " د کاروان منځې په سر" کښې د یو مزدور په ژوند او کړاوونو خبره کوي دا هغه زمانه ده چې د کوټکي او کانیګرم سړک نوای نوای جوړ شوای ؤ خلک د سړک په جوړښت خوشحاله وو او مهجور

(c) ketabton.com: The Digital Library

صیب ته هغه مزدور سترګو کښې وړاندې وړاندې کېده چې دغه تور سړک یې د تارکول په تودو فوارو کښې ورته جوړ کړای-

د خپل کلي یو لېوني په مرګ یې نظم لیکلای دای "د لېوني پۀ مرګ"- دا دومره تریخ او خوږمن نظم دای چې زړه سواند خلک د اوښکو په نذرانه او فاتحه مجبوروي- دا د هغو زمانو یادونه دي چې علیقدر وانه کښې د ډسپنسر ټرېننګ کوي او کلي ته په رخصتي راغلای-

"د خان جېل" د طنز یوه نمونه نظم دای چې مهجور صیب ځان ته همدغسې جېل خوښ کړای-

یو بل نظم "غمژن اختر" کښې علیقدر د غمجنو کورنیو په باب لیکنې کړې دي دا هغه زمانه ده چې د پاکستان نوي زره پوځیان انډیا زنداني کړي وو- د زندانیانو د ژوند مرګ په حواله د دوی کورنۍ غمجنې وې او غېر یقینې صورت حال جوړ ؤ-د دغې وختونو اختر دوي ځنګه لمانځلای نظم کښې ثبت شوای دای-

"یو شاعر ملګري ته وصیت" کښې علیقدر د خپلې شاعرۍ خوندي او ژوندۍ ساتلو په باب یو شاګرد ته لیک کړای - چې زما په حال ځان خبر ساته او شاید هغه ملګرای یا شاګرد یې اخته دای او دغه کتاب یې د عملي کړنو ژوندای ثبوت دای ي- ان شاءالله

یو بل سپېکي سپېکي نظم. "بغاوت "چې دغه مهجور صیب هغه زمانه کښې لیکلای چې ذوالفقار علي بهټو د پښتونخوا او بلوچستان حکومتونه مات کړي وو-

"د پرېغل د ځوکې بازه " سرخط لاندې لیکلای نظم اوږد دای او ډېر عجیبه انداز کښې یې د وزیرستان خلک مخاطب کړای - د یو دومره خوندور او سبق اموز نظم دای چې قاري تر پایه پورې سترګې نۀ شي ترېنه اړولای واقعي د صفت وړ نظم دای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما اول هم ذکر کړای چې علیقدر غریب یار دای مظلومیار دای ځکه یې د لیک زیاتره برخه د غریب او بې وزله خلکو متعلق ده او د غاصبانو پر ضد قوي ضرب دای -

"دهقان ته " نظم کښې هم مهجور صېب د یو کروندګر په خولې خولې ژوند خبره کړې او د دۀ له خولو مستفید غاصب یې غندلای -

د مهجور صېب اخیرنے خو پۀ اصل کښې اولنے اوږد او ژوندای نظم "پښتون ته " تر عنوان لاندې لیکلای شوای دای دغه نظم کښې علیقدر پښتنو زلمو ته تېرې هېرې خاطرې ور یادې کړې دي او لکه آیینه یې ورته مخامخ کړې چې پښتون پکښې خپل ځان و ویني-

دا ډېر ګټور او خوندور لیک دای باید هر پښتون ته و رسي او د زړه پۀ سترګو یې ولولي- مبالغه نه ده- د خوند او حېرانتیا خبره خو دا ده چې دغه نظم علیقدر کال ۱۹۶۶م کښې لیکلی چې د ے د اتم ټولګي طالبعلم وُ-

د "سکروټې په ایرو کښې" اخري باب په قطعاتو او هایکو پېرلای چې لکه د منګیز په لمن په زرزري تیلو ګلدوزي وشي-

قطعات یې هم بې پنده یا بېخونده نۀ دي لنډي ببتونه دي چې اوږده تمهیدونه لري-

علیقدر په یوه قطعه کښې د خپلې زړبوډۍ ویر په داسې ټکو کښې کړای-

پـوی د ژونـد پـۀ نـه بیګـا نـۀ پـۀ سـبا شـۆم
ان تـر دې چـې کـم و بـېش زۀ د اویـا شـۆم

د ځـوانۍ ارمـان سـلګۍ وهـي پـۀ زړۀ کښـې
د ځـوانۍ ارمـان کۆمـه چـې بـوډا شـۆم

بل ځای کښې ډېر حکیمانه انداز کښې سیاستمدارانو ته وایي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــورې تــــه لالــــچ د دولـــت مــــه راكـــوئ
زمـــــــورې دا خپلـــــه غريبـــــي ښـــــه ده

نــــور مــــو لــــه كــــاره پــــۀ جلســــو مــــه باســــئ
زمـــــونږ دا خپلـــــه مـــــزدوري ښـــــه ده

عليقدر ډېر تېز او تُند طنز کوي چې مدمقابل يې ځواب نۀ مومي-
د وزيرستان د کړکېچنو حالاتو په وخت په کډه کښې يو کليوال سره خبره سپينوي-

يـــو تربـــور مـــې پـــۀ" تورمانـــدي " كښــې خبــره وكــړه
كور كښې دې مړۀ واى خو چې دومره لرې تللي نۀ واى
مــا ورتــه اووې چــې لا اوس هــم ډېــر راغلــي نــۀ يــو
وې يې چې كور د مرګي رنګ كړې چې ښاغلي نۀ واى

بل ځاى بيا پېغور جنه كښې وايي-

چــې پښــتو د كليوالـــو پـــۀ شـــان نـــۀ كـــړې
بيـــا پښـــتون چـــې ځـــان تـــه و نـــۀ وايـــې ګـــوره

د" ترلـــې" مـــې د كمخـــو ســـره ســـم نـــۀ دي
ســـــتا دا ښـــــكته للېـــــدلي بريـــــت تربـــــوره

کله کله د زلميتوب تبجنې ولولې په قطعه کښې للو کوي- وايي:

پـــلار تـــه دې وايـــه چـــې انكـــار و نـــۀ كـــړي
پښـــــتون زلمـــــے يمـــــه زۀ مـــــړي كـــــؤم

خـــو زۀ هغـــه پښـــتون هـــم نـــۀ يمـــه چـــې؛
پـــۀ ســـرو منګؤلـــو پـــۀ تـــا پـــړي كـــؤم

کله کله قطعاتو کښې شوخي خوندي کړې لکه يو ځاى وايي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــا ورتـــه وې چـــې ښـــۀ د کـــار خلـــک دي
د ښـــۀ کـــردار، د ښـــه ګفتـــار خلـــک دي
جانـــان مـــې رو غونـــدې پـــۀ غـــوږ کښـــې ووې
"دا شـــاعران هـــم ښـــۀ وزګـــار خلـــک دي"

قطعات دې دومره بس وي ځکه چې ما پېل کښې د مشت نمونه خروار وعده کړې وه -

هایکو یو ښېخي نوای انداز دای د منظوم لیکنو- پوهان وایي د جاپان تخلیق دای-

علیقدر مهجور صېب په دغي نوي انداز کښې هم د خپل قلم زور ازمېیلای دای او پکښې برلاسے شوے دے-

د نمونې په حېث یوه هایکو راوړم نورې ستاسو په حواله کؤم-

کوشـلیې ځـووني زیبـړه پګـړۍ دې پـۀ سـر
داســـې کشـــېژي لکـــه ولېـــژدې چـــې
پـــۀ دواکـــي جېنـــګ دې منـــي زیبـــړې ګېـــډۍ

په پای کښې به دومره ووایم چې د روغ بادشاه خیال صېب د نظم یو بېت دای " کاش چې ویجاړه پښتونخوا کښې مې زېږون نۀ وای "کاش چې پښتون نۀ وای"

زۀ وایم کاش چې د مهجور صېب پـه وزیرستان کښـې او بیا پـۀ منځنـي وزیرسـتان کښـې زېږون نـۀ وای ځکـه چـې- دا د ادب پـه حوالـه هغـه سپېره شاړه خاوره ده چې د بلا ناوړه، بېخونده، بې رنګه دودونو پۀ والکه کښـې ده دا هغـه ترخـه خـاوره ده چـې شـاعر ادیـب پکښـې د مـا فـي الضـمير اظهار نۀ شي کولای دا هغه منطقه ده چې شعروشاعري یا ادبي هلو ځلو ته د ډمتـوب نـوم ورکـوي زمـوږ دغـو بیخونـده تربتـو رسـمونو رواجونـو زمـوږ د مهجـور صـېب غونـدې ډېـرې قیمتـي ملغلـرې ضـایعه کـړې - د احسـاسـاتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګونه پکښې کیږي او ډېر لیکوالان لا نن هم په خپل لیک/ تخلیق پورې داسې پۀ وېره ترهه ګرځي ته به ګمان کوې کوم لوی مجرم دای یا یې غلا کړې ده-

خدای متعال ج دې وکړي نور زموږ تکره د تخلیق خاوندان راڅخه ضایعه نۀ شي د شاعرانو/ لیکوالانو ضیاع د یو قام د شعوري اثاثې ضیاع ده دا هغه سترګور او ځیرک خلک دي ، چې د زمان او مکان معمولي خوځښت هم ډېر پۀ شدت محسوسوي او قام ته اګاهو پیغام او خبرتیا ورکوي دا بېله خبرې ده چې اوریدونکي- لوستونکي لا ورته بابولالې وایي لا د خیالي دنیا خبرې-

په هر صورت موږ له راتلونکي کهول څخه هیله لرو چې دوی په دغه حواله پامته دار و اوسي او دومره ځنډ نۀ کړي چې د لعلونو خزانو ته توري پنجې و رسي-

د ادب یۀ ادنا زده کوونکي پۀ حېث خو زما وړاندیز دا دای چې پۀ مرګ د یو بل کالیزې یا تلین لمانځلو نه به دا خبره سل واري غوره او بهتره وي چې پۀ ژوند یو بل سره و پېژنو- یو بل سره و نازؤو او یو بل ته مینه او احترام سره ورکړو- ځکه چې:

دا جهــــــان دخپلـــــــوی کـــــــور دای
ځانځـــــــانی لــــــره خــــو ګـــــور دای

په سوچه او توده پښتونواله مینه
سره د ټولو ادابو او احتراماتو
مظلومیار ماسید
ډېره اسماعیل خان/ پښتونخوا
28م جولایي ۲۰۲۱م
د هاړ ۱۵مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صاحب چې زۀ څو مره پېژانۀ

بسم الله الرحمن الرحیم

دا دې 89-1988 خبره دو چې کله دې مو په پي - ټي - سي پوسټ اړډر وشۀ- هغه هن دې مهجور صاحب و کلي ته نژدې هایي سکول شنکۍ بندې- دغه وخت دې شنکۍ هایي سکول هېډماسټر دې مو ساکه نیبیۀ/ماما قدرمن او ګرون محمد دین صاحب وۀ چې په قوم نظر خېل دای - زه نوای نوای وۀ او دا علاقه شې هن بالات نۀ وۀ - ایستوذون بندې مې نظر اچووۀ- چې پۀ محترم مهجور صاحب مې سترګې ولاګېدې یو غایبونۀ خوشبویي او پیژندګلي احساس روته کېدۀ ماما مې تعارف ورته کووۀ چې دا نورعالم دای دا هن یو شۀ شاعر دای- هغه ریڅې نه ووم پیژندګلي سره وشوه او بیا دې سفر او پرادې کلي وطن واختیري مې په دۀ پورې په خوند بداله شوه څکه چې داسې ملګرای مې میندلي چې زه دې دۀ او دای دې مو په ژاغېدو سره پېدلي - د شعر و شاعرۍ خووژۀ تروۀ ووم سره وېشل- دۀ مو ته اول وور دې "راپک" خدای بخشلي بندې لیکلای نظم تېر که چې په دغه کیتوبۀ شې هن شته دای- ډېر زیوت څینې متاثر شوۀ او ډېر زیوت خوند یې روکۀ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه دي مهجـور صـاحب پـه شخصـیت بنـدي لیکـل کـاوۀ- اول خـو داسي مناسب ټکي نه میندا وۀ او بیا که میندل هـن شي پـتـه نشـتـه دای -دای ووی قبیل کوو که نۀ-

د مهجور صاحب شخصیت رڼا ربځ دو کیمه سیوره - تیاره یې په شخصیت نشته ،سپین ، صادق، همدرد ، زړسوبیان ، دي خور غریب یور ملګرای ۇ دي خپل پردی غمخورای، دې خپلې زمه ووری پابند ، پرهیزګار ، او سخي سړای وۀ، تـل انصـاف خواشَـوینکای وۀ- مـو پـه سـکول شـې دای یادګېرنه کړای وۀ چې سنیئر/جونئیر ایستوذونې وې ډېر قدر کووۀ- تعلیمي تکړاوولای خدای ډېر ویر وۀ په سکول شې وو چې چا ته هن د سبق په حوالـه څه مشکل پېش شۀ مهجور صاحب ته ووی وشولي- دې سکول بچیون بندې یې ډېر قدر وۀ او خدای داسې رعب ویر کړای وۀ چې دي سکول پـه ګبټ وو رو نناوتلي یـوه خاموشـې وو جوړه شـوه یـوۀ بـل وو سـره وېـل خلیـل صـېب روغـای ،سنبال شئ- دا رعب او درانشت وو ویلې نۀ وي چې دا پـوس ټولې خوبۍ خدای ویر نصیب کړیې وې -

ډېر محنتي او مخلص ایستوذ وۀ دۀ کله هن په سکول شې د خپـل پردي پیرډ ایسوب نۀ دای کړای چې کلاس شې وو ایستوذ نه وۀ په خپل مـخ وو ویر نناوتلي او سبق وې بچیون ته ویلي-
مهجور صاحب د هر مظلوم طرفدار شخصیت لري-

دې سـکول نـه عـلاوه دي دۀ پرایوېـټ کلېنـک هـن وۀ چـې موسپېشین نه بعد وو یې خلوصاولي- خو دای مو چېرې نه دای لیدلای چې سکول ټایم شي کلېنک تـه تللای وي حالانکې دي سکول ټایم شې وو هـن بیمورون دي سکول په چاردېواري رو بدال وي انتظار ووی کووۀ خو دۀ کلـه هن پېرډ نه پرېیاش- البته که چېرې وې داس موقـع میندلـه چې فـارغ وو وۀ ایستوذون وو موجود وي بیا وو کله کله بیمورون ته پۀ ګبټ وېر و ووت -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دې لرې لرې نۀ وو خلک ورته روتۀ خداى يې لـوس شـې شـفاء اچوليې وه- دې ميډيکل پرېکټس نـه عـلاوه داى يـو ډېر مشـهور حکيم هـن داى چې دې حکمت دې شهرت نه يې ډېر لرې لرې خلق خبر داى-

جامې ډېرې دې چې قلم يې بيـان پسـې نۀ رسـي ، ژبـه / نوکـه يې وچيژي-

دې مهجور صاحب کورنۍ يوه لويه ديني کورنۍ دو- دې دۀ نيکه خداى بخشلاى يو بزرګ وۀ دې خپل وخت ځکه په ټوله علاقه شې خلک دۀ ته او دې دۀ کورنۍ ته دې قدر په نظر کسي-

دياته وو دې يوې خبرې وضاحت وکۀ چې دې دۀ شاعري تر وېسـه پورې خوندي سوتلې وجه دا دو چې داى دې يـوې دينـي کـورنۍ سره تعلق لـري او دې ميژ خلـک پـه پټـې سـترګې شـاعري پـه بـده منـي- حـالانکې دې مهجور صاحب شاعري شې خو دې ګل او دې بلبل قيصه هن ډېره کمه دو ليا دې نشت باروباره دو - هغه يو قومي ملي پاشتين او مذهبي شاعر داى- خو بيا هن دې شاعرۍ بدنومي ټکي داى دامره و ځانډووۀ چې نن پنځه پنځـوس کوله نه بعد دې دۀ کيتوب چاپ کيژي- خو بيا هن شـه دو چـې کيمـه شـاعري يې پوتې دو هغه محفوظ شي او د ژوند په زړېبدي شې يې ارموند پيره شـي - البته داغه ظلم نور مناسب نۀ داى-

دې مهجور صاحب شـاعري هـن داسـې خونـدور خوانـاى داى چې هر قسم شـيريني پکشـې شـته داى- ليـک يـې ډېر پـوخ او مطلبي داى- دې قافيه رديف شاعر نۀ داى بلکې هر شعر هر غـزل هر نظم يې د مقصـد نـه ډک داى - لهجه يې بيخي ساده دو خو شعر يې ډېر زورآور داى-

پـه پيره غزل شې يې يو هن داسې شـعر نـۀ مينـديژي چـې پـه قافيـه ردىـف يـې ځـون خلـوص کـړاى وي- او دې شـعر دې مطلـب خيـال يې نـۀ وي سوتلاى-

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې زړې زمونې شاعر دای- په هغه زمونه شې چې خدای بخشلي حمزه بابا او نورې درانې تکړه شاعرونې وو ادبي غونډې جوړولې دۀ هـن پـه شې شرکت کولي- او دې غـزل سـتر بابـا حمـزه علیـه رحمـه هـن شاباسـي ویـر کړي دي دغې نه دا پتـه لګي چې دې وزیرستان پـه ادبي دنیـو شـې چې لیـا تیاره وه هغه تیارې شې مهجور صاحب یو جاوات ستورای دای-

دې دۀ دې شاعرۍ دې معیار اندازه دغې نه هـن لاګیدلـه شي چې دې حمزه بابا په دور شې دې دۀ کلامینه پـه روزنامـه شـهباز پېښـور او نـورې مشهورې رسالې شې روتلل-

خو افسوس دا دای چې دې میږ وطن شې او بیا پـه ټـول پاشـتونۀ شې دا بـدبختي شـته دای چې شـاعر سره یـې بـدي دو- زۀ یایـۀ کـه مهجـور صاحب غوندې شاعر په بـل قـوم شـې وای نـن وې دې ادب پـۀ تـاریخ شـې یـو بـاب وای او یـو نـوم وې وای- خـو وزیرسـتان دای او پشتونسـتان دای چـې ژوندي یې بې قدره دي خو مړي یې قدرمن دي-

میږ ژوندي نۀ سره پرېږدي خو پۀ مړینیې شۀ پالـه نـازیږي- دا دې قدر او میني یو بې مطلبه انداز دای-

مهجور صاحب نن سابو لږ بیمور دای خدای دا وکوو دا کیتـوب یې دې خواشولۍ او صحت سبب وګرځي- آمین

په غونډه مینه

نورعالم ماسید

دیره، پښتونخوا

یکم جولایي 2021م

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد خلیل مهجور صیب غائبانه پېژنم

ادب یوه داسې دنیا ده چې څوک ور داخل شي نو تاریخ یې ملګرے شي تل یې یاد ساتي- داسې خلق دمرګ نه وروستو هم لکه ژوندي یادیږي-

ډېر محترم مهجور صیب پۀ وزیرستان کښې یو ځلانده ستورے دے- هسې هم دغه خاوره ډېره ځربه ده د ادب په حواله ، لیکن متاسفانه مونږ څخه خپل تاریخ خوندي ساتلے شوے دے، لکه پیر روشان چې لوی لیکوونکے،ستر مبارز او لوی قهرمان تېر شوای دای، هم د دغې خاورے نه ؤ- د ټول پښتون اولس پۀ سر یې ننګ کړے دے- تر دې حده چې خپل زامن او خپلوان یې قربان کړل ، خو د مغلو پۀ خلاف یې د پښتون قام د ساتنې هڅه جاري وساتله -

دغه شان ملا پېونده هم د دې خاورې ځوان ؤ چې د انګرېز پۀ شان دښمن یې هم مېړانه منلې ده-

محترم مهجور صیب هم د دغه زنځیر یوه کړۍ ده- مهجور صیب زۀ غائبانه پېژنم- د هغه شاګردانو او نورو نژدې ملګرو څخه مې د هغه د شخصیت پۀ حقله ډېر څۀ اورېدلي دي، لکه محترم مظلومیار صیب، نورعالم مسید صیب او داسې نور-

وایي مهجور صیب د یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري- دغه لامل ؤ چې دۀ تر اوسه پورې خپل کلام چاپ نۀ کړې شو ، چې هسې نه څوک زما کورنۍ ته بد و وایي . ولې چې شاعر ته زمونږ په ټولنه کښې چا پۀ درانه سترګه نۀ کتل ، اوس لږ شعور پېدا شوے دے- نو ځکه دا غنیمت دے چې اوس پۀ دغه وخت مونږ ته دمهجور صیب لیکلے کلام پۀ لاس راشي نو دا تاریخ یوه برخه به جوړه شي او دغه نوي نسل لپاره به یو لوی سبق و ګرځي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر څو چې ما ته معلومه ده چې مهجور صیب یو د لوړې پایې معلم یا ښوونکے پاتې شوے دے . نن یې هم شاګردان قدر کوي- د خپلې ډېوټۍ ډېر پابند معلم ؤ- او ورسره یو لوی طبیب هم ؤ ،چې په وزګار وخت کښې به یې خلقو ته د تداوۍ دارو هم ورکؤل -

مهجور صیب کال ۱۹۶۵م څخه د شعر وشاعرۍ سره تعلق ژوندے ساتلے دے- د هغه وخت په رسالو کښې به یې کلام چاپ کېدو- د لویو لویو شاعرانو سره یې لیدۀ کاتۀ شوي دي لکه اروابښاد امیرحمزه شنواري به دې هغۀ لیک ته ډېر په درانۀ سترګه کتل-

مهجورصیب نظم ، غزل او هائیکو ډېر په ښۀ انداز سره تړلي دي -

مهجور صیب په قام مئین سړے دے لکه وایي-

زړۀ خو مې غواړي چې دې و ستایمه
خو دا لفظونه به له کومه غواړم
پښتونه ځوانه که دې پلار غوندې شوې
نو ستا په پلار پسې به و نۀ ژاړم

مهجور صیب زاړۀ وختونه لیدلی دي نو ځکه په شعر کښې داسې وایي:

کله کله یادېږي تېر وختونه
ښۀ وختونه خو افسوس په شمېر وختونه

مهجور صیب د غریب اولس په حال ژړا کړې ده لکه وایي:

چې کور کښې ډېوې مړې وي پتنګان کله راځي
غربت چې ترحد زیات شي نو یاران کله راځي

مهجور صیب د خپل وطن وران ویجاړحال داسې بیانوي:

مهجوره دا په وهم او ګمان کښې د چا نۀ وه
چې خړ وخت به په ګل وزیرستان کله راځي

مهجور صیب په خپل شعر کښې خپلې بیمارۍ او د عمر ذکر داسې کوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه بيمـار يـم لـږ مـې خيـال پـۀ مـاه و صـال کـه
د اويـا کــالونو تبــر شــؤمه تــۀ خيــال کــه

مهجورصېب د غزل او نظم سره هائيکو هم ډېر پۀ ښۀ انداز ليکي لکه د حالاتو پۀ تناظر کښې وايي:

دا ببـــر ســـر خېـــرې ګرېـــوان ولـــې ؟
مـــا وې چـــې دا لېـــونے ســـتا مينـــې کـــړم
اشـــنا مـــې وېـــل چـــې دهشـــت ګـــر ليـــدۀ شـــې

مهجور صېب په خپله شاعري کښې د قام سره مينه، د وطن سره مينه ښکاره کړې ده ، پۀ غريب باندې ترسېدلے دے ، د ظالم نه يې ډېره ګيله کړې ده- زۀ دمهجور پۀ ليک وياړم چې وزيرستان کښې هم د نورې پښتنې سيمې پۀ شان دا سې خلق شته چې مونږ ورباندې وياړ کولے شو-
يو اخري شعر چې دۀ پکښې د راتلونکي وخت وېنا کړې ده:

لـر پښـتون کـه سترګې پټې کړي چې خبر دے زۀ خو بچ يم
د بمونـــو دغـــه بـــوی بـــه را رســـېږي پېښـــور تـــه

مهجور صېب د رومانيت خبرې ډېرې پۀ حياناک انداز کښې کړې دي- چې د دۀ حيا او ديانداري ثابتوي - مختصر ده چې د مهجور صېب پۀ شاعرۍ کښې ما دې هغه شخصيت وليدۀ چې د ګڼو اوصافو مجموعه ده - او لوستونکو ته هم بلنه ورکوم چې د مهجور صېب کلام د زړۀ په سترګو ولولي ځکه چې دې هغه پۀ کلام کښې خوند هم شته او پند هم-د غزل،نظم هر شعر يې په معنا پای ته رسي-
اوربېدلي مې دي مهجور صېب نن سبا ناجوړه دے رب العزت دې روغ صحت ورکړي چې دا د وختونو راهيسې ځلانده بل مشال مونږ ته زمونږ ته راتلونکي په حواله د رڼا وسيله و ګرځي - آمين

محمد اقبال محسود شکتوئ وال2021-7-3

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهجور صیب سره د هغهٔ پهٔ لیک کښې لیدهٔ کاتهٔ

د محمد خلیل مهجور صیب نوم مې څو ځله لهٔ مظلومیار صیب اوریدلی ؤ ـ هغهٔ به چې کله د مهجور صیب د شعر پهٔ حقله خبره کوله نو ورسره به یې دا افسوس هم کاوهٔ چې کاش هغهٔ ځان پټ نهٔ وای ساتلی ـ کاش د خلیل صیب دولس زره شعرونه ضایع شوي نهٔ وای.....هغهٔ به بیا بیا دا خبره کوله چې کاش د هغهٔ شعرونه د کتاب پهٔ پاڼو کښې محفوظ شوي وای۔ نن که یو لوری د مظلومیار صیب هغه ارمان تر سره کېږي نو بل لوری ، پته نشته د مهجور صیب د اوږدو مودو راهیسې پهٔ سینه کښې ساتلي ارمان به څهٔ کېفیت وي۔ ډېر د خوښۍ وختونه دي چې د مهجور صیب پهٔ شعري ټولګه کار روان دی۔ مظلومیار صیب ما ته د کتاب مسوده وړاندې کړه او د لیک غوښتنه یې وکړه۔ ما ورسره هوکړه وکړه او دا زما د خوش بختۍ انتها ده چې زهٔ د خلیل صیب پهٔ کتاب لیک کوم۔ زهٔ پېشکي معذرت غواړم۔ ځکه چې پوهېږم چې د خلیل صیب پهٔ شعر لیک کول زما د وس خبره نهٔ ده۔

د خلیل صیب شعر دومره ډېر اړخونه لري چې سړی ورته ګوته پهٔ غاښ پاتې شي. زهٔ نهٔ شم کولی چې د هر اړخ سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انصاف وکړم خو بیا هم هڅه کوم چې په لنډو ټکو کې په څو اړخونو خبره وکړم -

شکسپئر په یوۀ نظم کښې خبره کړې چې انسان په ژوند کښې تر څو مرحلو راتېرېږي د هرې مرحلې خپل احساسات وي.د وړوکوالي خپل ضرورتونه او احساسات وي د ځوانئ جذبات او احساسات بیا اکثر د "memory long" حصه جوړه شي خصوصاً د شاعر.د شاعر شعري ژوند زما په خیال د هغۀ وخت نه ساه په اخستو شي چې کله هغه د یوې ښکلا د یو احساس اسیر شي. او ښکلا پخپله یو وسیع مفهوم او معنا لري.چې دلته یې ژباړل د لیک د مرام برخه نه ده.زما خیال دی چې د خلیل صیب د ځوانئ د وخت اکثر شعرونه ضایع شوي دي.د "جانان" په حقله ډېر شعرونه د دۀ په کتاب کښې نشته خو بیا هم دومره شته چې د سړي تنده پرې ماته شي.د مثال په توګه دا څو شعرونه....

سپین مخونه قرارونه د زړۀ یوسي
وړي د سترګو نه خوبونه شونډې سرې.

تا د لوظونو د کتاب نه چې معنې اوویستې
ما په نا کړیو ګناهونو هم توبې اوویستې

د مجنون خیرې ښکلی ښکارې په صحرا ګرېوانه
په تا "روپۍ"مزه کوي اې د لیلا ګرېوانه

تۀ مې یو ساعت لۀ زړۀ نه بهر نۀ کړې
وایه کله ستا په زړۀ کښې هم غړېږم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښې مو د يو ځای د ناستو ورانې ويجاړې شوې
لارې مو د تلو او د راتلو ورانې ويجاړې شوې

د پاکې مينې په جهان اورونه ولګېدل
په خوارۀ ټکې د جانان اورونه ولګېدل

ستا يادونه که دې نوي که زاړۀ دي قدرمن دي
دا زما په پښتون زړۀ کښې مېلمانۀ دي قدرمن دي

ستا جامې هم ښکلې ښکارې، ستا د مخ ځواب هم نشته
که دې تورې غټې سترګې که بانۀ دي قدرمن دي

عشق ترېوۀ کس پورې محدوده نۀ وي بلکې د هغۀ د ذات سره تړلې هر څيز د عشق وطن وګرزي -د چا د ياد سره تړلې لار، د چا و قد ورته چينار و نښتر او د چا د سترګو د رنګونو سره تړلي د الګې د اوبو رنګونه.... ان تر دې چې ټول وطن د سړي جانان شي د وطن مينه د جانان لۀ مينې زوروره ده- مهجور صېب هم د وطن مينې زخمي کړی دی. هجرت کول او د خپل وطن پرېښودنه د ژوند ترخه الميه وه د مهجور صېب احساسات ټول زخمي زخمي دي پۀ هر غزل کې يې د خپل وطن مرثيه ليکلې.

نۀ يې زوی نۀ يې لېور شته
پښتونخوا ده هغه کونډه

صفت کوه د ګورګوټو زلفو شاعر دې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان يې که نه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې وېــر د وران وزیرســـتان مـــې پـــۀ غـــزل کـــې نـــۀ وي
لکـــه چـــې ذکـــر د جانـــان مـــې پـــۀ غـــزل کـــې نـــۀ وي

ردي تـــوکرۍ تـــه یـــې ور واچـــوئ او مـــه یـــې لـــولئ
چـــې درد او غـــم د خپـــل افغـــان مـــې پـــۀ غـــزل کښـــې نـــۀ وي

زغملـــې نـــوره نـــۀ شـــو دا ګرمـــي وزیرســـتانه
ســـره هـــوا بـــه کلـــه پـــۀ مـــونږ لګـــي د پرېغـــل نـــه

د چـــا ســـپېرو ســـترګو خـــوړلی دی امکـــان نشـــته
ودان بـــه خـــر وزیرســـتان شـــي! نـــه هـــېڅ کلـــه نـــه

مهجـور صـېب د چاپېریـال د سیاسـي حـالاتو نـه هـم ځـان بـې خبـر سـاتلی او کمـال یـې دا دی چې پـۀ چا پـورې یـې ځـان نـۀ دی تـړلـی هغـه چـې ځـۀ وینـي هغـه وایـي چـې څـۀ محسوسـوي د هغـې اظهـار کوي.د ستایلو او غندلو پېمانه یې د تعصب نه مبرا ساتلې ده.

د اســـلام دې یـــوه خبـــره هـــم ونـــۀ کـــړه
مـــلا جانـــــه هســـــې لاړې اســـمبلي تـــه

اســـلام نشـــته تـــش پـــۀ نـــوم اســـلام ابـــاد دی
اســـلام نـــه وایـــي پـــۀ نـــوم مســـلماني تـــه

لاس د خپلـــو پښـــتنو هـــم پکښـــې ویـــنم
پښـــتونخوا چـــې زۀ دې ګـــورم بربـــادي تـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چــــې د مبـــږي مــــلا صـــاحبه ګنـــاه بــــولي
روا شـــول قتلـــول ســـتا پـــۀ تقريـــر د هغـــو خلکـــو

چـــې کشـــمير کشـــمير دې هـــر وخـــت وظيفـــه ده
پـــۀ دا خلـــۀ خـــو يـــو ځـــل يـــاده پښـــتونخواه کـــړه

مهجــور صــيب د خپــل کلتــور کلــک داعــي دی د حــالاتو د وجــې زمــونږ پــۀ کلتــور کښــې چــې کــوم بــدلون را روان دي دغــي بــدلون مهجور صيب سخت دړدولی -

د مغـــــــــرب تهذيبـــــــــه خـــــــــوار شـــــــــې
پښـــــــــتنه دې کـــــــــــړه بـــربنـــــــــــده

خـــدايګو چـــې ګهـــړۍ ورســـره هغســـې خونـــد نـــۀ کـــوي
خونـــد چـــې د بنګـــړو وۀ پـــۀ مړونـــد د پيغلـــې جـــل کښـــې

ګيلـــــه بـــــه څـــــوک کـــــړي د خيـــــرن نظـــــر نـــــه
چـــــې پښـــــتنو پيغلـــــې پـــــردې مـــــاتې کـــــړې

ســــتا پـــــۀ حيـــــا چـــــې قســـــمونه خورمـــــه
پښـــــتنې خـــــورې ســـــتا پښـــــتو تـــــه ګـــــورم

ورکـــې لـــــوپټې شـــــوې پښـــــتنې ويـــــنم ســـــرتورې شـــــوې
لاړل پښـــــتانۀ او غيرتونـــــــه وو چـــــې خـــــاورې شـــــول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صیب د انسان سره د مینې داعي دی د هغۀ مینه د انسانیت سره ده.د هغۀ مینه سوچه ده د سرمایه دارانه نظام په وجه چې په انسانانو کښې کوم تفریق روان دی د هغې سخت خلاف دی .مهجور صیب همېشه د مزدور په درد دړد بېدلی ښکاري.

غریب بنیان کښې هم خولې دی ! تۀ خپل کوټ وګوره
دا په ګرمۍ کښې په غریب پورې خندا نۀ ده. څۀ ؟

بابا "روټۍ روټۍ" دا چغې د دې کور نه راځي
په دا ماڼۍ کښې دا سندرې دا ګډا نۀ دا څۀ

څوک یخو سیورو کښې خوبونه کوي
چا په سره نمر په ځان خولې ماتې کړي

بل ځای وایي چې:

زۀ دا نۀ وایم اشنا چې هر ژوندی د مرګي نۀ دی
چې سامان د بل د ژوند کړي دا سړی د مرګي نۀ دی

چې نفرت تربنه تښتېږي محبت ورغاړې وځي
دا په ژوند مئین که خپل دی که پردی د مرګي نۀ دی

مهجور صیب د پښتنو بې اتفاقۍ هم ډېر ځورولی ...په غزل او نظم کښې د دې بې اتفاقۍ ذکر کړی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر ډېر مې ځوروي يو والی نۀ شته پۀ پښتون کښې
مهجوره ځۀ سبق به دې ځوک واخلي د غزل نه

چې به پۀ يوه خله افغانان شي نا هېڅ کله نه
چې به پوره زما ارمان شي نا هېڅ کله نه

د ليک د اوږدلي له يرې د مهجور صيب په شاهکار نظمونه خبره نه شم کولی ځکه چې په لنډو ټکو کښې يې احاطه نه شي کېدلی او بيا که په قطعاتو او هايکو خبره وکړم لکه پۀ درياب کښې غوپې وهل دي او ځوک چې زما غوندې نوای لمبوزن وي د ادب په پراخ دريابونو کښې شايد تر ساحل ورسره مټ وزرې مرسته نه وکړي۔

هغه دې لوستونکي خپل ولولي ځکه چې زما و ژباړلو ته اړتيا نه لري۔ پوره پوره کتابونه هومره نظمونه دي د معناو په لحاظ۔

اخر کښې به زۀ د مهجور صيب دعا او تمنا ورسره غبرګه کړم چې الله دې روغ صورت او اوږد عمر ورنصيب کړي۔آمين

د مهجور دي ارمانونه ټول پوره خو ياران وايي
د اويا کالو شاعر تر ځۀ مودې د مرګي نۀ دي

پروفيسر اکبر علي ناياب
ډېره اسماعيل خان۔ پښتونخوا
3م جولايي 2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما قدرمن استاجي ته

بسم الله الرحمن الرحیم

نن ډېر زیات خوشحالي محسوسوم -فکر کوم چې د دومره زیاتې خوشحالۍ لامل څه دی خو بیا چې د ګران محترم عالیقدر استاد ډاکتر محمد خلیل مهجور صیب شعري ټولګه (سکروټې په ایرو کښې) د چاپ کولو هلې ځلې زړه ته راشي بیا راته احساس وشي او باوري شم چې زما په احساساتو کښې دغه ګڼه ګونه د دغي کتاب د ادب و دنیاګۍ ته راتلنه دي- خدای دې وکړي چې نور دغه اوږد انتظار د بختور پای ټکي ومومي -- اللهم آمین

د استاد او ډاکتر محمد خلیل مهجور صیب د نوم سره خو به تقریباً هر سړی اشنا وي ځکه چې محترم مهجور صیب ته پروردګار د حکمت لویه برخه ورکړې ده طبابت او استاذي دواړه داسې مبارکې پېشې دي چې د سړي هره ګړۍ د انسانیت په چوپړ کښې تېرېږي -

ما ته دغه سعادت حاصل دی او ویاړم چې زه په ښوونځي کښې د محترم مهجور صیب پنځه کاله شاګرد پاتې شوی یم او دی مې استاد پاتې شوی-

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتهـايي مخلص ديانتـدار شخصيت لـري کـه ووايـم چې د عصـر حاضر يو لوی برګزيده ولي انسان دی مبالغه به نۀ وي-

د رب مهربـاني ده الله ورلـه لويـه تقـوا ورکـړې ده کـه زۀ د محتـرم مهجور صېب پۀ شخصيت خپلو خبرو ته دوام ورکړم نو نۀ شم کولی چې زۀ د محترم صېب د شخصيت احاطه وکړم ځکه چې د کتـابونو شـانتې شخصـيت باندې کتابونه ليکل د قلم زور غواړي- د محتـرم مهجـور صـېب پۀ بـاب يـو ګړد کتاب خبرې هم کمې دي-

د محترم مهجور صېب ډېرې خاطرې راسره دي کـه د ټولـو بيـانول مې پېل کړل شايد زما د ليک مرام بـه وبـايلم- او نۀ کومـه داسـې فـارمولا لا چا موندلې چې پـه لنډ ټکو کښـې ټـول ټکـي ځـای پـه ځـای کـړي-دې اسـتاد محترم د تقوٰی يوه لنډه قيصه درسره شريکؤم-

محتـرم صـېب پـۀ لاس يـوه راډو ګـړی، تړلـه او مـا تـه بـل ملګـري ښودلې وه د استاد د تقوا حدونو ته سړی حېران شي- پـۀ پنځـو کـالو کښـې چې پۀ ښوونځي کښې مو تېر کړل مونږ د محترم صـېب پـۀ لاس کښـې هغـه قيمتي ګړی/ سات جوته / ښکاره نۀ وليدلـه دغـه د دۀ د تقـوا او پرهېزګـاری، يو وړوکی مثال دی چې لا نورې به څومره خاطرې راسره وي خو لنډه ده چې د محترم مهجور صېب پۀ شخصيت او کردار باندې ليکـل زمـونږ د وس کـار نۀ دی ځکه چې پۀ خپل کمزوري فکر او قلم کښې دومـره تـوان نۀ ويـنم خـو د زړۀ سوچه مينه ورته ډالی، کؤم-

ذاتي پۀ ما ښېخي زيـات ګران دی او د دۀ پـۀ اړه زۀ د رحمـان بابـا دا يو بيت ډېر تکرارؤم چې:

کــه دې تــا د ښــکلي مــخ عاشــقان ډېــر دي
زۀ پــۀ ټولــو کښــې اول يــم دويــم نــۀ يــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رب دې مهجــور صـیب تـه روغ رمــټ صــحت نصـیب کــړي د خوشحالۍ ډک ژوند ورته غواړم- امین ثم امین

د محترم صیب شعري ټولګه (سکروټې په ایرو کښې) ما تقریباً ټکي په ټکي ولوستله داسې لیک دي په ګرده پښتونخوا کښې یو نیم کوي لکه څنګه چې مهجور صیب کړی دی- واقعي چې الله ورلـه ډیر څه ورکړي دي- نوم د خدای، هر غزل کښې یې د پښـتون قـام سره د مینې اظهـار کړی دی د پښتنو غم درد یې د ځان غم درد بللی دی-

ځکه چې محترم صیب یو بیت کښې وایي:

ژړا بــه ســتا پــه جـدایۍ ښــکلیه زه بیـا کؤمــه
ماتــــه لا ډیــــرې مرثیـــې د پښــــتنو پــــاتې دي

یقیناً چې د پښتنو غمونو دردونو یې سینه غلبېل کړې ده د خپل وطـن خپلې خـاورې خپـل قـام سره یې زړه لکـه د مقنـاتیس نښـتلی دي هـره پښتنه مور یې مور او خور یې خور بللې د-

او د پښتنې خور د پردې په باب محترم صیب خپله لهجه کښې وایي

پشــتانې خـورې ډیـر دې کوشـلې دي شـنکې خولینـه
پشـــتو تـــه کســـه بـــچ کـــوه خپـــل غیراتـــې خولینـــه

خیـــرن نظـــر وو ویرتـــه کـــو ځونـــاور داســـې هـــن شـــته
پـــټ ســـوته مـــخ او پـــه چـــا مـــه وینـــه بیخـــې خولینـــه

لنډه ده چې د خپل پښتون قام سره یې په هر غزل کښې د مینې او ورورولۍ اظهار کړی دی دا خو یې ما په غزل یو څو کرښې لیـک وکړ ګنې هسې خو که د ده په غزل کتاب خبرې وشي کمې به وي او دې نه علاوه یې کـه د نظـم برخـه وګـورو نـو سړی ورتـه انګشـت بدنـدان شي-د ده د احسـاس درک د ده د نظم نه کیږي ځکه چې شاعر خو هسې هم حساس وي چې نظم یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورې هم دغه د پښتنو ويـر او غـوغـا ده پکښـې- نظمونـه يـې زړۀ وړونکـي دي لکه په مثال يو نظم چې د يوۀ لېوني پۀ مرګ يې ليکلی يا د يـو سـوالګر /ملنـګ د خبراتونوپـۀ غوښـتلو يـې روداد ليکلـی او داسـې نـور شـاهکار نظمونه-که دلته ووايم چې هر غزل هر نظم يې د سرو پۀ تار پېيلي دی مبالغه بـه نـۀ وي- الله تعـالی دې نور استعداد ورکړي- محتـرم د جنـګ پـۀ وخت د خپل کلي وطن نه کډه وکړه او نن سبا د رڼاګانو سـتر ښـار کراچۍ کښـې د ژوند شپې ورځې تېروي-

استاد مهجور صېب نـاجوړه دی د کتـاب لوسـتونکو تـه خواسـت دی چې په خپلو دعاګانو کښې يې هېر نۀ کړئ-په مينه او درنښت

محزون جان

بولاړي پل کوټړي سينده

30-6-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځلانده ستوری

بسم الله الرحمن الرحیم

نن هغه بختوره ورځ ده چې د کومې ورځې موږ له مودو راهسې پهٔ انتظار تږي وو- چې نن زما د استاد علیقدر ډاکټر محمد خلیل مهجور صېب شعري ټولګه (سکروټې پهٔ ایرو کښې) چاپ ته برابره شوه او د پښتو ادب ځولۍ ته یوه بله زرینه تحفه ډالۍ کېږي-

هسې خو د یو چا پهٔ شخصیت ، ژوند او فن خبرې کول یو ګران کار دی خو بیا هم د خپل استاد پیر پهٔ باب قلم پورته کوُل شاګرد ته پهٔ ترورمۍ کښې بې ډ بوې ګرځېدل دي-

د عالیقدر ډاکتر مهجور صېب پهٔ ژوند لیک کوُل زما د وس کار نهٔ دی-

ځکه چې که د محترم مهجور صېب پهٔ ژوند کتابونه ولیکل شي زهٔ وایم چې دا به کم وي-خو زهٔ به دومره ووایم هغه د پښتو یوه ټپه مې یاده شي چې:

یار د تعریف محتاجه نهٔ دی
پهٔ عطرونو ګلان چا لمبلي دینه

یابل ځای کښې اباسین صېب وایي:

که زما د شخصیت حدونه ګوري
زما فن زما د فکر ترجمان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عالیقدر مهجور صیب د وزیرستان د ادب د پاره د ملا د تیر حثیت لري او د وزیرستان د ادب یو ځلېدونکی ستوری دی-

محترم مهجور صیب هغه وخت د ادب په مېدان کښې قدم کېښود چې زمونږ پهٔ سیمه کښې ادب د نشت برابر ؤ - او خلکو به شاعر ته پهٔ سپک نظر کتل او بل د یارانو نشتوالی ؤ- خو بیا هم محترم مهجور صیب خپل استقامت او مرام د لاسه ور نهٔ کړ او د خپلې ژبې پښتو ادب خدمت یې جاري و ساتلو لکه چې مهجور صیب وایي:

تیارې چې لرې کړو هر خوا ته مو رڼا رڼا شي
راځئ ملګرو چې د مینې مشالونه بل کړو

د دغو مشرانو استاذانو استقامت او برکت دی چې نن مونږ هم د پښتو ادب سره اشنا یو او زمونږ سیمه د ادب په ښکلا ښایسته ده.

ما به کله کله د ګران زړهٔ ته راتېر استاد محترم محزون جان صیب نه د عالیقدر مهجور صیب اشعار او غزل اوریدل چې زهٔ ډېر ترېنه متاثر شؤم او ما به د ځان سره خوندي کؤل او د دهٔ د غزلو نه به مې روستو خوند اخستو-

بیا مې چې کله پهٔ موبایل خبرې ورسره وشوې خبرې یې له اشعارو هم خوږې و درنې وې- چې یو ځل خبرې شروع کړي تهٔ به وایې د خولې نه یې ملغلرې تویېږي - زړهٔ به دې غواړي چې خبرې یې د پای ټکی نهٔ ومومي زما یې لیدل ډېر ارمان ؤ-

اخېر وخت یاري وکړه زهٔ مې زړهٔ ته نږدې استاد محزون جان سره کراچۍ سلطان اباد ته د محترم مهجور صیب حجرې ته وراغلم د محترم صیب لیدل زما د ژوند تر ټولو خوندره خاطره وه.زما پهٔ خپلو سترګو د یقین نهٔ راتلو- د عالیقدر صیب خوش مزاجي او مینې معصومیت تاثرات داسې وو لکه ما چې ټول عمر د دهٔ صحبت کښې تېر کړی وي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوراني څهره او خوږې خبرې لکه د شاتو- محترم صېب ډېر علیل ؤ خو بیا یې هم ټوله ورځ زمونږ سره په حجره کښې تېره کړه په هغه لنډ وخت کښې چې ما کوم فیض ترې حاصل کړو زما د ژوند تر ټولو لویه سرمایه ده- زۀ په دې ویاړم او خوښي محسوسؤم چې ما ته د علیقدر سره د صحبت شرف حاصل شو او مونږ ترې ډېرې زدکړې وکړې-

مهجور صېب یو عالم، مینه ناک، ځیرک او وطنپال شخصیت دی-

تل د پښتنو په دړد دردېدلی دی لکه چې مهجور صېب وایي

پردي جنګ کښې د ګل غوندې ځوانی چې د چا لاړې
په ورانه پښتونخوا کښې کوم وير د هغو خلکو

محترم صېب بل ځای وایي:

نــــۀ یـــې زوی نـــۀ یـــې لېـــور شـــته
پښـــــــتونخوا ده هغـــــــه کونـــــــډه

د مغـــــرب تهذيبــــه خـــــوار شــــې
پښـــــتنه دې کـــــــړه بربنـــــــډه

مهجـــور ســـتا مینـــه کښـــې ســـوځي
نـــۀ لـــوګی شـــو نـــۀ غـــر غنـــډه

بل ځای محترم صیب وایي چې:

غـــم د هـــرې لـــوپټې بـــه درســـره وي
چـې جینـی د پښـتونخوا دې خـور او لـور شـي

زړۀ مـې چـوي چـې غریـب د ګـران وطـن مـې
د ظـــالم د لاســـه پړمخـــې نســـکور شـــي

او بل ځای کې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماضـي يـې پېـژنم او حــال تــه يــې چــې ګورمــه زۀ
پــۀ مســتقبل د پښــتونخوا مــې بــاور پــاتې نــۀ شــو

او ځان د حالاتو پخپله قصوروار بولي او پښتني پېغلې ته وايي-

ځـۀ خـو ګـرم يـو خپـل څـۀ د حـالاتو پـۀ قصـور کښــې
ورو شــوه حيــا ختمــه د پښــتون پــۀ خــور او لــور کښــې
خــورې پښــتنې بــې ســتره مــه ګرځــه پېــدا کــړه
کومــه غېرتــې جذبــه چــې وه ملالــۍ تــرور کښـــې

او پۀ اخير کښې لاس په دعا يم چې خداى دې ګران مهجور صېب
ته د څۀ مودې لپاره روغ او د خوښۍ ژوند ورکړي آمين ثم آمين
او د خپل ليک اختتام پۀ دې يوې ټپې سره کوم چې:

ناروغه ياره خداى دې روغ کړه
خلک به وايي بخت يې خوار دى يار يې مرينه

پۀ درانښت
امان مانتوى وال وزير
بولاړي پل کوټړي سيند
4-7-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

زما د کتاب په حقله زما ملګرو ډېر په زړه پورې ليکونه کړي دي-

خو په تېره تېره ګران مظلوميار صېب(نور ملګري دې خفه کېږي نه) د پوره کتاب يوه هنداره ئې لوستونکيو ته وړاندې کړې ده-

خدا ے دې د ده په عمر کښې برکت، په قلم کښې زور او په پښتو ادب کښې لوړ مقام نصيب کړي- امين-

زه دا نه وايم چې زما نورو ملګرو څه زيار نه دے کړے-دوي ډېر قدرمن ليکونه کړي دي- چې زه ورته د قدر او وياړ په نظر ګورم-

زما په خړه پړه او ګډه وډه شاعرۍ ستر پوهاند پروفېسر اکبر علي ناياب صېبچې کوم خوندور ليک کړے دے- زه د هغه د شکريې ادا کولو توان هم نه لرم- نور به زه دلته خپل مشر شاعر ملګرے نور عالم صېب هم د شکريې په زانګو کښې وزنګوم- او دعاګانې ورته کوم- زه د غائبانه ليک د ښو احساساتو د پاره د اقبال شکتوئي وال صېب ،مخزون جان صېب اؤ امان مانتوئي وال صېب هم ډېره ډېره مننه کوم- او دعاګانې ورته کوم-

اين دعا از ما و از جمله جهان آمين باد

محمد خليل مسيد له کراچۍ نه

ضروري يادګېرنه:په کتاب کښې ځاے په ځاے چرته د پنجابي ذکر شوے دے- هغه څه په بدنيتۍ يا د سياسي ګوند سره د تړون په وجه هرګز نه دے-زه محب وطن پاکستانے يم- او چرته د پاکستان د سالميت او يو والي مخالف نه يم- ما تر اويا کالو پورې د کوم سياسي ګوند سره نه خو تړون لرلے دے- او نه د ملک خلاف په کومې سرګرمۍ کښې مې برخه اخستې ده- (مهجور)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعا

ایمـــان کلـــک پـــه محمـــد ص اخـــر زمـــان را
او صـــفت تـــه یـــې بیـــا ژبـــه د حســـان رض را

صداقت خدایـه نصیب مـې د صـدیق رض کـړې
نمونـــه د عـــدل هـــم عمـــر رض پـــه شـــان را

نعمتونــــه د دنیـــا فــــراوان راکــــړې
ســـخاوت لـــره بیـــا زړهٔ هـــم د عثمـــان رض را

قـــوت ماتـــه د خیبـــر شـــکن حیـــدر رض را
وړوکـــوالي کښـــې بیـــا پوهـــه د ایمـــان را

ربـــه زمکـــه یـــم پیـــدا یمـــه لـــه خـــاورې
اطاعـــت لـــره لـــویې لکـــه اســـمان را

دغـه سـوال مـې خدایـه سـتا پـه در قبـول کـړې
مـــا مهجـــور تـــه ربـــه صـــبر عـــالي شـــان را

«««« »»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هیڅ یو کس د خوا ؤ شا مې باور پاتې نۀ شو
ګرانه اشنا آن چې په تا مې باور پاتې نۀ شو

د زلفو مار چیچلے یو دې هم پرې روغ نۀ کړلو
یارو والله ستا په هودا مې باور پاتې نۀ شو

چې هر ظالم ته په رکوع او په سجده دې وینم
ستا خو په آ او هم په دا مې باور پاتې نۀ شو

په سپینه ږیره مې بتان د زړه کعبه کښې پراته
د خپل زړګي په پیاوړتیا مې باور پاتې نۀ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ماتـه يـؤ څـه ځـان تـه بـل څـه خوښـوي ملګـرو
پـه دغــه شــېخ پــه دا مــلا مــې بــاور پــاتې نــهٔ شــو

چــې مــې د شــپې د ور پــه درز د کــور دننــه ګــورې
ســتا د تنخــوا پــه دا ســودا مــې بــاور پــاتې نــهٔ شــو

ماضــي يــې پېــژنم او حــال تــه چــې يــې ګورمــه زهٔ
پــه مســتقبل د پښــتونخوا مــې بــاور پــاتې نــهٔ شــو

چې کـور تـه راشـې د تبليـغ نـه نـو بيـا بـل څـه کـوې
عبـث پــه سـېل سـتا د دنيـا مـې بـاور پـاتې نـه شـو

مهجــور چــې ګرانــې پښــتونخوا تــه تــل دعــا کــؤلې
قبــولې نــهٔ شــوې پــه دعــا مــې بــاور پــاتې نــهٔ شــو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلـــۍ دلـــۍ مـــې لا پــــه زړۀ د اندېښـــنو پـــاتې دي
يـــــاره خطـــــرې د رقيبــــانو د فتنــــو پــــاتې دي

څــه خــو مــې خيــال د پــاتې شــويو ارمــانونو ســاته
ډېـــر پـــوره شـــوي دي مرګيــــه بـــس يـــۀ څـــو پـــاتې دي

ژړا بـــه ســـتا پـــه جـــدايۍ ښـــکليه زۀ بيـــا کومـــه
مـــا تـــه لا ډېـــرې مرثيـــې د ښــــتنو پـــاتې دي

د پښـــتو نخښـــه يـــې شـــملې تـــا بـــه ضـــرور نېغـــۀم
لا مرحلـــــې د حفاظـــــت د لوپټـــــو پـــــاتې دي

يـــۀ ښـــکلې بـــاب شـــي د تـــاريخ تـــرې جوړېـــدلې اشـــنا
دومـــره قيصـــې د رنګـــو پنګـــو هـــديرو پـــاتې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ یـــې تراوســه هــم عظیمـــې خزانـــې ګڼمـــه
ماســـره پنـــدې د یــــادونو پخوانـــو پـــاتې دي

لېـــونې غـــوا ړي لېونتـــوب د ازادۍ خوندونـــه
ورکـــوي زور یـــو ځـــوکړۍ د زولنـــو پـــاتې دي

مــا تــه پــه کومــه خلـۀ پېغـور د بـې ننګـۍ راکـوې
د خــان زامنــه تــا کښــې هــم څــه د پښــتو پــاتې دي؟

ســـپرلیه اوس هارونـــه نـــه جـــوړؤم ولـــې راغلـــې
لا خـــو ځـــو شـــپې د چـــادلارې د کتـــو پـــاتې دي

پـوی شـه مهجوره!کـه بېـدار دې پښـتون وروړنـۀ شـؤلو
چـــې دې وختونـــه د ســـلګو او اســـوېلو پـــاتې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا یادونه که دي نوي که زاړهٔ دي قدر من دي
دا زما په پښتون زړهٔ کښې مېلمانهٔ دي قدرمن دي

تهٔ تپوس د هغو مهٔ کړه چې هر څه زما په زړهٔ دي
ما د پاره چې هر څه هم ستا په زړهٔ دي قدر من دي

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زویه دلته نشته
چې جامه یې د پښتون وي که شپانهٔ دي قدرمن دي

په ژړا مې هم زړګے چې ترینه نهٔ سپکیږي یاره
ستا غمونه که هر څومره هم درانهٔ دي قدرمن دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا جامې هم ښکلې ښکاري ستا دمخ هم څواب نشته
که دې توري غټې سترګې که بانهٔ دي قدر من دي

پیوندو او فقیر اپې ښکلوي یې خلق څلې
چې ژوندي وو قدرمن وو او چې مړهٔ دي قدرمن دي

یم امین د روایاتو د تېر شوو پښتنو زهٔ
زما کور په صندوقې کښې لا پراتهٔ قدرمن دي

یوسف مخیه په راتلو دې یم خوشحاله خو په تلو نه
ما مهجور ته دې که تلهٔ دي که راتلهٔ دي قدر من دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ورو ورو څیزونو غلۀ هم شته دي
او د ډکو صندوقونو غلۀ هم شته دي

دا منم د ځنګلونو غلۀ هم شته دي
خو د خوشیو ګړنګونو غلۀ هم شته دي

یؤ نظر وربانډې واچوي زړۀ یوسي
زړور داسې د زوړونو غلۀ هم شته دي

خیال کوه او ډېرهوښیار اوسه ګل مخیه
ستا په چم کښې دګلونو غلۀ هم شته دي

خزانې د پښتونخوا د غرونو یوسي
د دې دنګو دنګو غرونو غلۀ هم شته دي

پټوي د خُلې خبرې هم مهجوره
که منې چې د شعرونو غلۀ هم شته دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغ سـرے یمـه پـهٔ څـهٔ نـهٔ یـم دلبـره
خـو پـه زړهٔ دننـه ښـهٔ نـهٔ یـم دلبـره

چـې پـه کـاني دلانـه یمـه ویشـتلے
بختـور یمـه سـپېرهٔ نـهٔ یـم دلبـره

غـم خـو دا دے چې لا ستا پـه دې کښې شـک دے
چـې دې زهٔ حـلا ل پسـهٔ نـهٔ یـم دلبـره

کـه مـې نـور خلـق کـافر بـولي بـاک نشـته
د مـلا صـاحب پـه خلـهٔ نـهٔ یـم دلبـره

چـې تـنکے ځلمے پـه سـرو وینـو کښـې پـروت وي
خـدایېګو ټولـه شـپه اودهٔ نـهٔ یـم دلبـره

پـه اودس کښـې دې دیـدن تـه زهٔ راځمـه
مـه کـړه خیـال بـې اودا سـهٔ نـهٔ یـم دلبـره

چـې مهجـور دې لټـوي تـهٔ نـهٔ مونـد ېږې
چـې مـې غـواړې بیـا بـه زهٔ نـهٔ یـم دلبـره

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے خدايــــه ســـاتندوی شـــی د تقـــدير د هغوخلقـــو
چـــې روغ شـــي زخمـــي زړونـــه پـــه تـــدبير د هغوخلقـــو

په عشق اوملي ننګ کښې چې رحمان اوخوشحال خان شي
شـــهرت دې پـــه دنيـــا کښـــې عـــالمګير د هغـــو خلقـــو

خپـــل وطـــن کښـــې حـــق د پښـــتنوغواړي نـــواو ګـــوره
لاس کښـــې زولنۍپښوکښـــې زنځيـــر د هغوخلقـــو

نازونـــه هـــم چـــې وړے شـــي او شـــمله هـــم ټيټـــوي نـــۀ
د ښـــکليو محفلونـــه دي جـــاګير د هغوخلقـــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چې د میږي ملا صاحبه ګناه بولي
روا شوقتلؤل ستا په تقریرد هغوخلقو

پردي جنګ کښې دګل غوندې ځوانۍ چې د چا لاړې
په ورانه پښتونخوا کښې کوم ویرد هغوخلقو

چې هیڅ یې هم د جنګ ترهګرۍ سره کار نۀ ؤ
د ختمو مېلې رنګې کړےخنزیر د هغو خلقو

چې خپل جانان یې خپل شي او رقیب له منځه اوباسي
مهجوره که منې چې زۀ یم پیر د هغو خلقو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيــا چـــې زړۀ مـــې نـــن ژړا کـــوي دا څـــه دي
يـــار د چـــا ســـره خنـــدا کـــوي دا څـــه دي

د تنکـــي ځلمـــي مـــرګـې کــه ظلـــم نـــۀ دے
بيــا چـــې دا پـــه پښـــتونخوا کـــوي دا څـــه دي

کـــور مـــې رنـــګ شـــو در پـــه در چـــې ګرځـــوي مـــې
ظالمـــان پـــه خلـــۀ د چـــا کـــوي دا څـــه دي

زمـــا کـــور کښـــې دي د ســـرو وينـــو ډنډونـــه
دے پـــه خپـــل کـــور کښـــې ګـــډا کـــوي دا څـــه دي

د ګلونـــو لـــو مـــې ګـــډ شـــو څکـــه ژاړم
خپـــل پـــردي چـــې داپـــه مـــا کـــوي دا څـــه دي

پـــه بـــدل کښـــې د وفـــا دې هـــم مهجـــوره!
چـــې دې يـــار څـــومره جفـــا کـــوي دا څـــه دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دې ټــول نازونـــه ورمـــه دا وفـــا نـــۀ ده څـــه؟
تــۀ مــې بېګــا ســبا رټــې دغـــه جفـــا نـــۀ ده څـــه؟

غريب بنيـان کښې هم خولې د ے تـه خپـل کـوټ اوګـوره
دا پــه ګرمــۍ کښــې پــه غريـب پـورې خنـدا نـۀ ده څـه؟

,, بابـا روټــۍ روټــۍ ،، دا چغــې د دې کــور نــه راځـي
پـــه دا مـــاڼۍ کښـــې دا ســندرې دا ګـــډا نـــۀ ده څـــه

حـــق د واکـــدارو د ے مـــنم د دنيـــا ټـــولې مـــزې
زمـــا د پـــاره يـــې روا هـــم تمنـــا نـــۀ ده څـــه؟

ستـا د پنځـو ستـورو هوټـل کښــې شـته شـراب او شـباب
وچـــه ډوډۍ مالـــه تنبـــو کښـــې هـــم روا نـــۀ ده څـــه؟

چې پـه دې ملـک کښـې تـرې تـر ټولـو زياتـه وينـه تـوی شـوه
مهجـــوره پېژنـــې زمـــونږه پښـــتونخوا نـــۀ ده څـــه؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مازغــــه مـــې تنبـــتېدلي ســـره ګرځـــي
چـــې رقیـــب زمـــا د ښـــکلي ســـره ګرځـــي

ســـکه ورونـــه چـــې پـــه یـــؤ کـــور کښـــې اوســـیږي
پکـــار نـــۀ ده چـــې تـــر ینګلـــي ســـره ګرځـــي

یـــؤ جهـــان شـــي غریـــو نیـــولے بـــوره مـــور چـــې
د یـــؤ ســـري زوی د ځلـــي ســـره ګرځـــي

پـــام کـــوه لکـــه چـــې ورکـــه چرتـــه غـــواړي
یـــؤ ســـړے د تـــا د کلـــي ســـره ګرځـــي

رقیـــب ژاړي چـــې مهجـــور او جانـــان یـــؤ ځـــاے
دۀ پـــه ســـترګو دي لیـــدلي ســـره ګرځـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــا تــه دې پــه ټــول عمــر خــوږې خبــرې اونــۀ کــړې
چــا تــه دې خــوارۀ پــه نــوم تــر خــې خبــرې اونــۀ کــړې

وچــې رښــتيا وايــه پــه چــا ښــۀ لګــې کــه بــد لګــې
چــرې پــه لونــده ژبــه لونــدې خبــرې اونــۀ کــړې

مــا چــې زلفــې يــادې کــړې سپين مخــې راتــه اووئيــل
بيــا ګــورې پــه سپينه ورځ د شــپې خبــرې اونــۀ کــړې

برنــد مــې پــه غوښتنه شــو،وې خبــردار شــه يــاد لــره
بيــا چــې پــه دا خلــۀ زمــا د خلــې خبــرې اونــۀ کــړې

زړۀ مــې چــې بــې واکــه شي پــه واک سترګو تــه اووايــه
دغــه کلــک ســړي تــه چــې پســتې خبــرې اونــۀ کــړې

ځــه ربيــاره يــار تــه وايــه هغــه څــۀ چــې زه وايــم
ګــوره ســم ســړے يــې چــې کــږې خبــرې اونــۀ کــړې

ښــۀ شــوه چــې دې اوخنــدل مهجــور تــه د عــادت خــلاف
نــن دې پــه تــرۀه تنــدي تــروې خبــرې اونــۀ کــړې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غــرور د ے شــيطاني صــفت دهــوكې دي خطرنــاكې
بـــې ځايـــه غـــورې تـــرې او لافـــې دي خطرنـــاكې

بـې فكــره پكښــې مـۀ ګرځــه اشــنا وزيرســتان د ے
دا غرونـــه پـــالې نـــارې او كنـــدې دي خطرنـــاكې

مـــنم چـــې ســـتا وســـله ده زوراوره خـــو دا واوره
زمـــونږه پخـــوانۍ زړې وســـلې دي خطرنـــاكې

رقيـــب پـــه غصـــه راغـــے پـــه اوږه ټوپـــک نيـــؤلے
پـــه مـــونږ وينـــي چـــې نـــن مـــې ارادې دي خطرنـــاكې

مســـلم پـــه لا الـــه بانـــدې جنګيـــږي بـــې وســـلې نـــه
كـــافر پـــه دا يقـــين چـــې يـــې فتنـــې دي خطرنـــاكې

مهجـــوره! هـــديرو د شـــهيدانو كښـــې ډېـــر ګرځـــه
دښـــمن تـــه تـــر ژونـــدو دا هـــديرې دي خطرنـــاكې

«««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیـــال چـــې نـــۀ کـــړي نـــوره منـــده
شــــي جذبـــــه د تخلیـــــق شـــــنده

نـــۀ یـــې زوی نـــۀ یـــې لېـــور شـــته
پښــــــتونخوا ده هغـــــه کونــــــده

د مغـــــرب تهذیبـــــه خـــــوار شـــــې
پښــــــتنه دې کـــــــړه بربنـــــــده

مهجـــور ســـتا مینـــه کښـــې ســـوځي
څـــه لـــوګے شـــي څـــه غرغنـــده

««««»»»»

ډي ائي خان 2005م

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو ګرم يو خپل څه د حالاتو په قصور کښې
رو شوه حيا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

لونه د حوا ته هم اسمان له شرمه شين شو
ما چې څه ليدلي په دا سترګو دي لاهور کښې

يؤ چوپتيا وي بل کښې لوبې ماشومان کوي
فرق د ے فقط دا په يوه مېله او په کور کښې

زوی چې څومره خوږ او خوش اخلاقه وي نوسيال يې؛
نشته د ے په ورور نۀ په عزيز نۀ په تربور کښې

خورې پښتنې بې ستره مۀ ګرځه پيدا کړه؛
کومه غېرتي جذبه چې وه ملاله ترور کښې

خوري يې د غريب نهر بچي نو غورځوه يې مۀ
نيمه سوځېدلي هم روټۍ ستا په تنور کښې

مينه که ګناه وي نو بې شکه ګناهګار يمه
نور څه ګناه نۀ وينم لاليه په مهجور کښې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خيال کوه نظره په شپو تورو د مزل کښې
ډېرې بلاګانې دي د زلفو په ځنګل کښې

خدايګو چې ګهرۍ ورسره هغسې خوند نهٔ کوي
خوند چې د بنګړو ؤ په مړوند د پېغلې جل کښې

تب جنې مې جذبې کړي د سرو وينو قطارونه
خوب کښې وينم ځان چې په ژړا يم په محفل کښې

خوند ؤ د غزا د تېر و تورو په پړکار کښې
پروت چې شهيدان وو سړے سبوري د پرېغل کښې

تورې سترګې مهٔ راځه څه چل د سپېلنو کوم
ډېرې سپيرې سترګې دي زمونږ په چاپېر چل کښې

خپل بچي دې ګرځي د لندن مستې هوا کښې
زوی د غريب جوړ کړې خودکشۍ ته په چل ول کښې

ذکر د بنګړو په ځای د سرو وينو پکار دے
دا که نهٔ وي خوند نشته مهجوره په غزل کښې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه ښـۀ وي چې د مینې په دستور شي
بې دستوره مینه هر چا ته پېغور شي

غم د هري لوپټې به درسره وي
چې جینۍ د پښتونخوا د لور او خور شي

زړۀ مې چوي چې غریب د ګران وطن مې؛
د ظالم د لاسه پر مخې نسکور شي

چې رڼا د مخ ښکاره کړې بیا مې بولې
زۀ موسیٰ شمه کوڅه دې کوه طور شي

په نفرت کښې خو تربور هم زما ورور دے
خو په مینه کښې خپل ورور زما تربور شي

مهجور هغه بد قسمته شاعر زۀ یم
چې ژړا مې د زړګي هم تنګ تکور شي

«««««»»»»

مئ کال 1972م

یادګېرنه: دلته د موسیٰ او کوه طور هسې د تشبهه په توګه استعمال شوي دي- زما مطلب دا هر ګز نۀ دے چې ګنې پېغمبر نۀ منمه او نۀ کېدے شي-هسې نۀ چې څوک رابانديې د کفر فتوا اولګوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــا د راتلـــو خپلـــې وعـــدې مـــاتې کـــړې
مـــا هـــم پـــه نـــهٔ زړهٔ ګلدســتې مـــاتې کـــړې

چـــا چـــې د بـــل د کـــور ویـــړې مـــاتې کـــړې
د خپـــل محـــل یـــې هـــم تنبـــې مـــاتې کـــړې

خبـــر ککـــرو د هوښـــیارانو تـــه خبـــر
کـــه لېونیـــانو زولنـــې مـــاتې کـــړې

ګیلـــه بـــه څـــوک کـــړي د خیـــرن نظـــر نـــه
چـــې پښـــتنو پېغلـــو پـــردې مـــاتې کـــړې

څـــوک یخـــو ســـېورو کښـــې خوبونـــه کـــوي
چـــا پـــه ســـره نمـــر پـــه ځـــان خـــولې مـــاتې کـــړې

دې تـــا کچـــه غونـــدې ځـــوانۍ د خلقـــو
ډېـــرې پخـــې پخـــې تـــوبې مـــاتې کـــړې

زمـــا پـــه کـــور کښـــې مـــړې ډېـــوې مهجـــوره!
د رڼاګـــانو سلســـلې مـــاتې کـــړې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سترګو د دوربين کښې دا څه بله فلسفه ده
په ګل کښې هر بلبل ته د حبيب محب قيصه ده

قلم چې د صابر وينې د زړۀ څڅوي بېت شي
زړګے هم د شاعر په خدا ے چې سمه غم کده ده

په سترګودخوشحال کښې شاعري حېض الرجال دے
غزل کښې د رحمٰن د دروېشانو يؤ قيصه ده

نازيږي ابدالي چې دا رازونه د شاهۍ دي
په خيال کښې د بابر ژوند د خوندونو يؤ موقه ده

حمزه جنت ته هم بې پښتو نۀ درومي يارانو
غني ته پښتونخوا بس د لعلونو خزانه ده

ژوندے هلاکو خان يا چنګېز خان شو داسې ښکاري
په ګران وزيرستان باندې يې کړې بيا حمله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبـه راځـي د چـا د لوريـه خـړې يـې پـه چـا کـړے
معلــوم دي کـــار کـــونکي خـــو د ټـــول کلـــي کـــړه ده

چـې کـوم کـو ډګـر پـه ګـران وزيرسـتان وکړلـې کـوډې
کـــوم ځـــاے چـــې بـــه ګلونـــه ټوقېـــدل هلتـــه مورچـــه ده

چې نيـا هـم پکښـې نـاوې ښـکاري ماتـه خنـدا راشـي بـس
لـــــړه چــــې وي ټيـــــډي کمـــــالي تـــــوره برقـــــه ده

اے د وخـت چنګېـزه سـتا بـه هـم راځـي نېټـه د مـرګ
اے نـن خـو دې پـه خلـۀ نـوم اخسـتل هـم يـوه فتنـه ده

څـه کـار چـې چرتـه اوشـي ګنـاه ګـار بـې ګنـاه نشـته
څـوک هـم چـې مـخ تـه راغـے نـو خطـا کـړې هغـه ده

مهجـور تـه دې قسـم وي چـې څـه برخـه پکښـې واخلـي
پکــــار د پښــــتونخوا چــــې قصــــيده کــــه مرثيــــه ده

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دا نـۀ وایـم اشـنا چـې هـر ژونـد ے د مرګـي نـۀ د ے
چـې سـامان د بـل د ژونـد کـړي دا سـړے د مرګـي نـۀ د ے

مفکـر شـي خـاورو لانـدې خـو فکرونـه يـې ژونـدي وي
چـې د قـام فکـر کـوي چـې چرتـه د ے د مرګـي نـۀ د ے

زړۀ دې کـانړے د ے ظالمـه څـه بـې وختـه دې تيـار کـړو
دا تنکـۍ ځـواني يـې ګـوره دا ځلمـے د مرګـي نـۀ د ے

چـې نفـرت ترينـه تښـتيږي محبـت ورغـاړه وزي
دا پـه ژونـد مـين کـه خپـل د ے کـه پـرد ے د مرګـي نۀ د ے

د دې ځـوان د زنکـدن هـره سـلګۍ د ارمـان ډکـه
ربـه دا د ارمـانونو ډک زړګـے د مرګـي نـۀ د ے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـهٔ خو خپـل سـپي تـه بېـګـا سـبا شـاوده ورکـوه خـان يـې
غريـب دې نهـر مـړ شـي خـو سـتا سـپې د مرګـي نـهٔ دے

تـهٔ چې ملک هم ټول يؤبولې بيا پـه يو ملک کښې دننه
دا پښـتون دې خپـر دے مـري خـو پنجـابې دمرګـي نـهٔ دے

يـؤ تـه بم پـه لاس کښـې ورکـړې بـل کـاپـۍ او کتـاب لـولي
د يـؤ مـرګ سـتا ضـرورت دا بـل بچـے د مرګـي نـهٔ دے

مصـــور تـــه مـــرګے راشـــي تصـــويرونه کلـــه نـــهٔ مـــري
چې ظلمونـه کـړي تصـوير مهجـوره! د ے د مرګـي نـهٔ دے

د مهجـــور دي ارمانونـــه ټـــول پـــوره خـــو يـــاران وايـــي
د اويـــا کـــالو شـــاعر تـــر څـــه مـــود ے د مرګـــي نـــهٔ دے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لویــــو خلقـــو د فکرونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم
لکـــه ماشـــوم د کتـــابونو ســـره لـــوبې کـــؤم

لـــه مجبـــورۍ ورځ پـــه خنـــدا تېـــروم خلقـــو ســـره
د شـــپې ژړا کـــوم غمونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

اکثـــر د هجـــر پـــه دوزخ کښـــې يـــم خـــو کلـــه کلـــه
ســـتاد وصـــال د جنتونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

بنـــدي خـــانې افســـره مـــۀ ويرېـــږه تښـــتمه نـــۀ
زۀ د مړونـــد د زنځیرونـــو ســـره لـــوبې کـــوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

يمــه پښـــتون زمـــا بـــې ســـرو ســـاماني مـــۀ ګـــوره
زۀ طـــاقتور مغـــرور ملكونـــو ســـره لـــوبې كـــؤم

پـــه ســـپينه ږيـــره چـــې اســـتازي د مرګـــي ووينـــم
زه د نيمګړيـــو ارمـــانونو ســـره لـــوبې كـــؤم

شـــايد چـــې خلقـــو تـــه بـــه ښـــكارم لېـــونے غونـــدې زۀ
زۀ د ځـــوان مرګـــو د قبرونـــو ســـره لـــوبې كـــؤم

مهجوره!كلـه هـم چـې څـوک زمـا پـه خـوا كښـې نـۀ وي
ســـتا د خـــوږو خـــوږو يـــادونو ســـره لـــوبې كـــؤم

««««»»»»

اګست كال 2006م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــري چرتــه ځوابونــه شــونډې ســرې
شــرموي ســرۀ ګلابونــه شــونډې ســرې

کـــــړي دنیـــــا د زړۀ بدلـــــه را بدلـــــه
راولـــــي انقلابونـــــه شـــــونډې ســـــرې

ســـپین مخونـــه قرارونـــه د زړۀ یوســـي
وړي د ســترګو نــه خوبونــه شــونډې ســرې

ګرانـــې! وایـــه د چـــا خوبنـــه دې تـــالا کـــړه
دا چــې راغلــې ســره لاســونه شــونډې ســرې

تــورې زلفــې تــورې ســترګې چــې څــه بــولې
دي د میـــو ډک جامونـــه شـــونډې ســـرې

تصـــور د ښـــکلي یـــار کـــوه مهجـــوره!
تــورې زلفــې ولونــه ولونــه شــونډې ســرې

«««««»»»»
جماعت هشتم مډل اسکول کړمه کال1964م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مغرب تهذيب چې اورسېد کمال ته
اوس به درومي ننداره يې کړه زوال ته

تا راکړې چې وه نخښه مسافره
ژاړم هر سبا بېګا هغه رومال ته

د پښتون په لر و بر کښې چې وېش پوخ شي
شابه زور ورکړه تور مخيه خپل دېوال ته

چې شني ونې يې په سر باندې ګډا کړي
تا تره لغړ سر نۀ رسي شوال ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــــزدوري بـــه کـــؤم زۀ خـــړو جـــامو کښـــې
پښـــتنې ســـتا د پـــردې ســـتا ښـــکلي شـــال تـــه

ګـــــډې وډې ليـــــوني زړۀ تـــــه رادرومـــــې
د ښـــو بـــدو انتظـــار کـــؤم ســـتا خيـــال تـــه

پېغـــام ورکـــړه د يـــؤ والـــي پښـــتنو تـــه
د ژونـــدون اعتبـــار نشـــته نـــوي کـــال تـــه

د پښـــتون پـــه ماضـــي مـــه ژاړه مهجـــوره!
کـــړه يـــې فکـــر مســـتقبل تـــه ګـــوره حـــال تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا کــه ایښــے بیــا پــه زلفــو کښــې ول نــۀ وے
زۀ لګیــــا بـــه د تیــــارو پـــه مـــزل نـــۀ وے

عاشـــقي بوالهوســـي بـــه ســـره یـــو وو
کــه پــه مینــه کښــې ؤ دار تــه ختــل نــۀ وے

کــاش چــې نــۀ وے رقیبــان او ښــکلي ډېــر وے
دا ســپېره ازغــي پــه ځنــګ کښــې دګــل نــۀ وے

کــس نــاکس بــه نــۀ لیــدې پښــتنې خــورې
کــه بــې وختــه دې وتــل رواتــل نــۀ وے

زړۀ مــې غــوارې چــې ښــکاره مــې مینــه نــۀ شــي
چــې هیڅــوک مــې پــه دې لاره کښــې مــل نــۀ وے

د مهجــور پــه عاشــقۍ بــه څــوک خبــر ؤ
کــه لــیکلے یــې دا ښــکلے غـــزل نـــۀ وے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــوره دي غـــوارم ابـــادي ډېــر مـــې پـــه تـــا وژړل
بــس زيــاتي ګــل اوســې مــا ډېــر پــه پښــتونخوا وژړل

دا د ســـلګو چـــې نـــامعلوم غونـــدې اواز اورمـــه
چـــې دا بـــاز ګشـــت زمـــا د ويـــر ؤ کـــه بـــل چـــا وژړل

مــا خــوب ليــدو چــې څــوک پښــتو د دوزخ ژبــه بــولي
پـــه دا خبـــره ســـتر حمـــزه تـــر مـــخ زمـــا وژړل

دلتــه ځوانــان پــه وينــو ســره هلتــه يــې بــورې مينــدې
پـــه چغـــو چغـــو مـــې پـــه آاو هـــم پـــه دا وژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

خــوک پــه مــلا پســې لګیــادي څــوک منبــر مــاتوي
پـــه بـــې وســـۍ مـــې د منبـــر او د مـــلا وژړل

مالـــه ژړا وه توبـــه کـــړې د خنـــدا نیـــت مـــې ؤ
خـو دې خپـل لـوټې لـوټې کـور تـه مـې نـن بیـا وژړل

تـــهٔ نـــا پـــوره ارمـــان تـــه نـــهٔ ګـــورې نیمګـــړې دنیـــا
کـــه چـــا مرګیـــه د ارمـــان پـــه نیمګړتیـــا وژړل

مـــا ټـــوقې نـــهٔ دي زده مهجـــوره پـــه قســـم اومنـــه
مـــا چـــې پـــه چـــا هـــم وژړل مـــا پـــه رښـــتیا وژړل

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره کښې ناست یم لاروؤ ته ګورم
د چا بې پامه تېرېدو ته ګورم

ما ته د مینې مزل ګران ښکاري چې؛
د زمانې سړو تودو ته ګورم

ستا په حیا چې قسمونه خورمه
پښتنې خورې ستا پښتو ته ګورم

مصیبت نهٔ دے مصیبت د مینې
زهٔ په دې چل خپلو پردو ته ګورم

وائي ظالم چې کله زهٔ مهجوره!
د غریبانو ؤ سلګو ته ګورم

«««« »»»»

کال 1972م

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايه رښتيا چې ته غلط په دې ګمان يې که نه
دا نور د زمکې دي او يؤ ته د اسمان يې که نه

ظالمه زړۀ خو دې لا غواړي نورې سرې وينې هم
وايه پښېمان په دې بې وخته مرګ دځوان يې که نه

چې د کاروان منځې د سر نه ښکه پورته ګورې
څه ژړېدلے په رنګ پنګ وزيرستان يې که نه؟

د کشمير ظلم د لمحه لمحه په خلۀ دے جاري
په پښتونخوا چې کوي ظلم بې زبان يې که نه

صفت کوه د ګوړ ګوتي زلفو شاعر يې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان يې که نه؟

ته په تشبيه او په تلميح باندې ځان مۀ کړوه
مهجوره وايه خوښ په امن او امان يې که نه!

«««««»»»»

يادګېرنه:کشمير زما هم د زړه سر غدار نه يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے سـریه لـړ خپـل کـار تـه فکـر وکـړه
چـې پـرې نـور ځـي هغـه لار تـه فکـر وکـړه

غـم د خپـتـې دے د قـام پـه نـوم اخسـتے
د وطـن هــر یــؤ واکـدار تـه فکـر وکـړه

سـتا د کـور د پـردې خیـال نـۀ سـاتي ګـوره
د خپـل کـور دې څوکیـدار تـه فکـر وکـړه

دا زړګـے مـې دے جـوړ وران وزیرسـتان کـړو
خـدائے تـه ګـوره لـړ دې خـوار تـه فکـر وکـړه

د وطـن غـنم پلـوري جیبونـه ډک کـړي
ووټ دې ورکـړو اوس دا پـلار تـه فکـر وکـړه

وطـن خـوار شـو هـر څـه لاړل سـوئیزر لېنـډ تـه
اے مجهـوره دې سـرکار تـه فکـر وکـړه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیصــه د خــوږې مینـــې اختتـــام تـــه کلـــه رســـي
رڼــا د داســې نمــر ده چــې ماښــام تــه کلــه رســي

دا داســې وخــت تیــري ده د اســرار او رمــوز ډکــه
چــې وخــت ورتــه ولاړ وي دا انجــام تــه کلــه رســي

فرهـــاد او شـــیرینۍ او د لیلـــیٰ مجنـــون خبـــرې
پــه داســې کنــایو کښــې څــوک پیغــام تــه کلــه رســي

ژونــدون داســې ســفر دے مســافر تــه پتــه نشــته
د نمــر ســپوږمۍ پــه تــګ کښــې بــه مقــام تــه کلــه رســي

شــاهي ســترګو لیــدلې څــه کمــال ؤ پــه ایــاز کښــې
ډېــر لــوے لــوے وزیــران هــم دې غــلام تــه کلــه رســي

یــؤ بــل تــه د یــارۍ نمائشــي غــاړه وتــل څــو؛
د لــرې نــه پــه زړۀ دعــا ســلام تــه کلــه رســي

تــۀ نــوے مــین نــۀ یــې اے مهجــوره! هســې زړۀ څــورې
ســتا شــعر د تــازه مــین کــلام تــه کلــه رســي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــدام بــه نــۀ وي دا ځــواني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته
د دنيــا هــر څــه دي فــاني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

پښــــتنې خــــورې دا خبــــره تاتــــه نــــۀ ده بايــــدۀ
,, زمــا صــورت زمــا مرضــي، ، دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

د خــــان زامنــــه دا خــــاني درتــــه د پــــلار پــــاتې ده
او ســتا تــر ژونــد بــه وي خــاني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

تمــه د ګــل تــرې مــۀ ســاته د چــا پــه زړۀ کښــې چــې تــه
کــرې بېګــا ســبا ازغــي دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـــه ټــوقې نـــۀ دي دا ،، کورونـــا ،، حفاظـــت تـــرې کـــوه
د نـــن ســـبا دا بیمـــارې دا هـــم پـــه خیـــال کښـــې ســـاته

دخـــان زامنـــه د غریـــب بچـــي یـــې خـــوري قســـم دے
خوراک دې کـم کـړه د خپـل سـپي دا هـم پـه خيـال کښـې سـاته

دا تـــورې زلفـــې ډېـــرې مـــۀ چېـــړه زمـــا نظـــره
وي پـه ځنګـل کښـې ازمـرې دا هـم پـه خيـال کښـې سـاته

چـــې دالهـــام سلســـله کلـــه هـــم شـــي بنـــد مهجـــوره!
بیـا پـه زور مـۀ کـړه شـاعري دا هـم پـه خيـال کښـې سـاته

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمـــي زړونـــو تـــه ازار مـــه جـــوړوه
خـــدا ے تــه ګــوره نـــن سـينګار مـــه جـوړوه

تـــورې زلفـــې تـــار پـــه تـــار مـــه جـــوړوه
شـــنه خالونـــه پـــه قطـــار مـــه جـــوړوه

نـــن مـې يــاد کـړه چـې ژونـد ے يـم ګرانـه يــاره
پـس لـه مرګـه مـې ,,يـاد ګـار،، مـه جـوړوه

پـــوخ ســـړک د اميرانـــو تـــر بنګلـــو ځـــي
د غريـــب تـــر کـــوره لار مـــه جـــوړوه

حُســـن هغـــه چـــې ښـــکلا وي ډېـــر مخيـــزه
يـــؤ ســـپين مـــخ يـــې هـــم معيـــار مـــه جـــوړوه

کـــه دېـــوال د خټـــو کـــور مـــې د ے پرېـــوتے
هـــر ســـړي تـــه پکښـــې لار مـــه جـــوړوه

احتـــرام د هـــر ســـړي کـــوه مهجـــوره!
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

«««»»»»

جمرود کال 1970م

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا د لوظونو د کتاب نه چې وعدې اوویستې
ما په ناکړیو ګناهونو هم توبې اوویستې

ستا په تراخو او په خوږو خبرو سم پوهېدم
رېبار هوښیار ؤ په تراخو کښې یې خوږې اوویستې

استعماري لمن دې چا ته څنډولې چې ده
د خوشحالۍ په بهانه دې ترې جامې اوویستې

د راز ورغومي به دې شي ټول د لېوانو خوراک
د زړۀ له شپول دې د رازونو که رمې اوویستې

شاید کمې زما د لوریه د اظهار وي پکښې
زما د شعر نه هر سړي بېلې معنې اوویستې

د زړۀ ملنګه تش کچکول لا د ارمان ګرځوې
د زیارتونو دې په ډېر طلب کولمې اوویستې

د تورو زلفو په ځنګل کښې خطرناکې منډې
مهجوره! هسې دې په ځان باندې خولې اوویستې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجنـــون ځيـــرې ښـــکلې ښـــکاري پـــه صـــحرا ګرېوانـــه
پـــه تـــا روپـــۍ مـــزه کـــوي اے د لـــېلا ګرېوانـــه

تښـــۍ دې پـــرې دې څـــه بېوســـه ،بـــې څښـــتنه غونـــدې
لاره کښـــې پـــروت يـــې بـــڅه بګيـــرې اې د چـــا ګرېوانـــه

هيلـــه د چـــا د راتـــګ شـــته خوکـــه دا هيلـــه نـــۀ وه
نـــن خـــو مـــزې کـــړه خپـــر دې نشـــته دے سبا ګرېوانـــه

چـــا کـــړې د ديـــن پـــه نامـــه بـــڅه چـــا د دنيـــا پـــه هيلـــه
چـــا نـــه دې وژغـــورو د ګرانـــې پښـــتونخوا ګرېوانـــه

دلتـــه مـــې ورور پـــه وينـــو ســـور دے هلتـــه کونـــډه مـــې خـــور
د چـــا د چـــا پـــه غـــم دې وخيـــرم زمـــا ګرېوانـــه

مهجـــور تـــر څـــو بـــه پـــټ غمونـــه پـــټ لـــه خلقـــو ســـاتم
پرېـــږده چـــې څيـــرې دې نـــن ووينـــې د نيـــا ګرېوانـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکـــار پـــه ژبـــه دې چـــې وشـــي قيمتـــي خبـــرې
يـــا د الله يـــا د رســـول او يـــا قـــامي خبـــرې

تـــۀ خامخـــا کـــوه پښـــتونه د خپـــل حـــق خبـــرې
کـــه نـــۀ دې اورې د تـــور مخـــي ده مرضـــي خبـــرې

پښـتون کـه يـؤ نـۀ شـي پنجـره بـه پښـتونخوا وګرځـي
وي بـــه خبـــرې د پښـــتون بـــس د طـــوطي خبـــرې

معيـــار د حُســـن يـــؤ ســـپين مـــخ نـــۀ دے فقـــط لاليـــه
دا ډيـــر ارخونـــه لـــرې نـــۀ د يـــؤ مخکـــي خبـــرې

پيغـــام شـــپيلۍ کښـــې د ســـاتنې د رمـــې ورکـــوي
پيغـــام د قـــام ســـاتنه جـــوړ کـــړه د شـــپونکي خبـــرې

راوړې ســـپيره نصـــيب مهجـــوره! د پريغـــل لـــه خـــوا نـــه
اوس نـــورې پرېـــږده بـــس کـــوه د يوکـــاڼکي خبـــرې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه لـه مـې چېـړې ګلـه! يادونـه وو چـې خـاورې شـؤل
ګـل چـې شـوې غنچـې نـو لا ګلونـه وو چـې خاورې شـؤل

ړنـګ ځلـي چـې ګـورې نـو بيـا دومـره فکـر هـم کـوه
دا هـم د چـا ښـکلي وجودونـه وو چـې خـاورې شـؤل

ورکـې لـوپټې شـوې پښـتنې ويـنم سـرتورې نـن
لاړل پښـتانه او غيرتونـه وو چـې خـاورې شـؤل

زړۀ مـې هـديره ده او پـرې نـوم ځکـه د تـا ږدمـه
دلتـه سـتا وعـدې وې سـتا لوظونـه وو چـې خاورې شـؤل

نـن پـه زړبـوډۍ کښـې راتـه هېچـرې دا مـه وايـه
څـومره دې مهجـوره ارمانونـه وو چـې خـاورې شـؤل

«««««»»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسم چې ستا د مینې نه ښۀ کلک مې وخوړو
شکي شوم بیا مې اوخوړو چې سپک مې وخوړو

ښامار ته د تربور د حسد هیڅ هم پته نه لګي
چې لوی مې اوخوړو او که هلک مې وخوړو

اے کاش د ورور ولې د خلې نه یۀ څلې دا واورمه
پټې مې ورور ته ورکړو ترے پالک مې وخوړو

غریب وم خو د خان روپۍ واپس مې د زکات کړے
زۀ زمکه وم خو شکر دے فلک مې وخوړو

رحمت شو راته ستا د تورو زلفو په تیاره کښې
پېزوان مې په لاس راغے چې تیندک مې وخوړو

مهجوره! خلق تلل چې نن د خان کره دعوت دے
زۀ پاتې شوم د مور د لاس سوکړک مې وخوړو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ننني سره ويشو مونږ د يؤ بل غمونه
نۀ به وي ستا او نۀ زما د برخې تل غمونه

ستا د وصال سره سره په تصور د بيلتون
ماته له ورايه چينګې داړې خندېدل غمونه

هغه يادونه ستا د شونډو سپين رخسار وو کنه
ماته په سرو سپينو جاموکښې پټېدل غمونه

اشنا د درستې دنياګۍ په غم به اونۀ رسو
راشه چې وګورود کلي چاپېر چل غمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېره د وير د خوشحالۍ په ډمامو کښې هم وي
په يوه خندا پسې رادرومي دلته سل غمونه

ورانه ويجاړه دنياګۍ د خوار زړګي وه دومره
راتلل راتلل خو په راتلو کښې شرمېدل غمونه

نورې دنيا ترې په خندا مزې اخستې
په پښتونخوا چې له اسمانه ورېدل غمونه

هغه اوس خپل ګرځي ملا ماته د غم پېټي په سر
چې د هر چا د زړهٔ په زمکه يې کرل غمونه

مهجوره! هر چا ته د زغم په قدر اورسېدل
په وېشندي شه آفرين چې يې وېشل غمونه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماليـــاره راوړه خپـــل صـــاحب تـــه ننـــي ګلونـــه
پـــه ګلدســته کښــې يــې خــوښ نــۀ دي پرونــي ګلونــه

دې تــا پــه مېــز دي ګلدســتې د ســرو ګلونــو پراتــې
ماتــه پراتــه دي پــه ســرو وينــو کښــې ځلمــي ګلونــه

خپــل بــاغ ســاتي خــو د ګــل چــين دا تــور مخــي تــه ګــوره
پـــردي امېـــل تـــه پښتونخوا کښـــې شـــوکوي ګلونـــه

پـــه خصـــمانه د ماليـــار هـــم مقابـــل نـــۀ شـــي کېـــدے
د پښـــتونخوا د ســـرو ګلونـــو پنجـــابي ګلونـــه

معيـــار د حُســـن انتخـــاب د چـــا وي څـــه د چـــا څـــه
د چـــا ســـرې شـــونډې او دچـــا ســـرۀ اننګـــي ګلونـــه

د ګـــل صـــفت چـــې کـــوې بـــد پـــه ازغـــو هـــم مـــه وايـــه
د کـــس نـــا کـــس د لاســـه ژغـــوري دا ازغـــي ګلونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـرق د سـپېره رقیـب او خـوږ رېبـار پـه میـنځ کښـې دا د ے
د یـــــو خبــــرې وي ازغــــــي بــــل وروي ګلونــــــه

ماتــه بهــار او خــزان ســتا دا پســـتې شــونډې ښــایي
دا یـــؤ ســـپړدي ګلونـــه بـــل د ے غوټـــوي ګلونـــه

کــړو ســتا د شــونډو هــم رنګــی ګــلاب د ګلــو باچــا
ګنــې پــه بــوی کښــې څــه کــم نــۀ دي د ببــري ګلونــه

خیــال کــوه نــن پــه پښــتونخوا کښــې چې تـۀ څنګـه رېبــې
داســـې رېبلـــي تـــا پخـــوا وو بنګـــالي ګلونـــه

مهجـــوره! څـــوک خپلـــو ګلونـــو تـــه قبرونـــه کینـــدي
څـــوک پـــه مـــزه خپلـــو غوړونـــو کښـــې ټـــومبي ګلونـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پـــاکې مينـــې پـــه جهـــان اورونـــه ولګېـــدل
پـــه خـــوارۀ ټکـــي د جانـــان اورونـــه ولګېـــدل

زمـا د ډېـرې خـوږې سـيمې بـدبختۍ تـه ګـوره
پکښـــې ابـــرې شـــولو ځوانـــان اورونـــه ولګېـــدل

د بـل د پـاره مـو چـې خپلـه پښـتونخوا ورانـه کـړه
د خپلـــه لاســـه د نقصـــان اورونـــه ولګېـــدل

تنکـۍ ځـواني کښـې ارمانونـه غرونـه غرونـه پراتـه
پـــه غرونـــو غرونـــو د ارمـــان اورونـــه ولګېـــدل

چـې ژړنـې مشـر شـي د کلـي تبـاهۍ لـه بـس دے
ژړنـــي د کلـــي شـــو مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

مهجـوره! ګتـې د دنيـا چـا پکښـې ډېـرې وکـړې
د ځينـــو خلقـــو پـــه ايمـــان اورونـــه ولګېـــدل

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وحــــدت نـــه د کثـــرت پـــه لـــور پربـــږم
خــدا ے خبــر چــې د خليـــل ع ســره ســمبږم

تــه پــه يــوه خنـــدا قســـم زمـــا نــه واخلــه
چـــې عـــالم مــــې ژړوي زۀ بــــه خنــــد يږم

کــه دې پــوے کــړم پــه رمــوز د تــورو سترګو
بيـــا بـــه ســـتا پـــه ړنجـــولي ســـر پـــوهيږم

خپلــې مــړې ايــرې بــه بلــې کــړم چــې پــوے شــم
چــې د کلـــي نـــه لبــږدم کـــه پـــاتې کيـــږم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقـــدس د هـــر تـــړون دومـــره خيـــرن شـــو
چاتـــه ،،خپـــل ،،وئـــيلے نـــۀ شـــمه شـــرمېږم

يـــم ډيـــوه تـــورو تيـــارو د چاپېرچـــل تـــه
د حـــالاتو ســـېلۍ تيـــرې شـــوې بلېـــږم

تـــه مـــې يـــۀ ســـاعت لـــه زړۀ نـــه بهـــر نـــۀ کـــړې
وايـــه چـــرې ســـتا پـــه زړۀ کښـــې هـــم غړېـــږم

تصـــــور د لالـــــي هـــــم د ده راتلـــــل دي
مهجـــور ځکـــه پـــه جـــامو کښـــې نـــه ځـــايېږم

«««»»»»

يادګېرنـه: دا شـعر د پښـتو د يـوې مشـهورې ټپـې تـر اثـر لانـدې مـا لـيکلے دے -ټپه څه داسې وه:
په سترګو تا راته اونۀ کړل
په رنجولي سر دې زۀ نۀ پوهېدمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـرد د غربـت د چـا پـه ښـې ځـوانۍ بـې وختـه لګـي
د چـا پـه سـر ایښـې کـړې پګـړۍ بـې وختـه لګـي

یـؤ د خـزان وچـې سـپېرې هـوا پـه مـخ ورې تـه
د سـپرلي ډکـې د ورمـو سـیلۍ بـې وختـه لګـي

لیـک د دېـوال چـې اپوتـه د غـرور سـترګې وینـي
د مـات قلـم ژبـه تتـۍ تتـۍ بـې وختـه لګـي

پـه صـورت روغ پـه خنـدا شـنه استعماري ذهـن تـه
د یـؤ غریـب د خـوږین بـدن سـلګۍ بـې وختـه لګـي

چـا تـه غصـه یـې تـه لـه قهـره چـا تـه شـونډې چیچـې
د ګـل پـه پـانو پـام کـوه ږلـۍ بـې وختـه لګـي

چـې پـه زړۀ سـرې وینـې وي پنـډې خلـۀ ترخـه لـه غمـه
سـت د سـرو شـونډو او خـوږې خـو لګـۍ بـې وختـه لګـي

پـه سـربازي کښـې د غېـرت مهجـوره مخکښـې مخکښـې
دا دي غلـط چـې پـه سـینه ګـولۍ بـې وختـه لګـي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا يادونـــــه دي د چــــا چــــې ژړوي مــــې
د ځـــوانۍ لـــه درانـــهٔ خوبـــه ويښـــوي مـــې

شـــپه د هجـــر کښـــې ســـړې ســـيلۍ د ژمـــي
څـــه تيـــرې غونـــدې ارې دي غوڅـــوي مـــې

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
،،مـــه مـــې ږده پـــه داســې سـر چـې ټيټـوي مـې،،

لېونتـــوب د مينـــې برخـــه د هغـــوي شـــه
چـــې مـــې ګـــرم پـــه مينـــه بـــولي پوهـــوي مـــې

اننګـــي دې هـــم ګـــلاب دي هـــم ســـکروټې
پـــه يـــؤ دم مـــې ســـوزوي هـــم لوبـــوي مـــې

مشـــورې دي بيـــا تيـــار اوســـه مهجـــوره!
چـې مـې کلـي کښـې پرېـږدي کـه ليـږدوي مـې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویر د وران وزیرستان مې په غزل کښې نۀ وي
لکه چې ذکر د جانان مې په غزل کښې نۀ وي

زمکه د زړۀ هم وي سوکړه سترګو کښې اوښکې نۀ وي
افسوس دعا هم د باران مې په غزل کښې نۀ وي

ردي ټوکرۍ ته يې وروا چوئ او مۀ يې لولئ
چې درد او غم د خپل افغان مې په غزل کښې نۀ وي

خپل يې هم ولولئ او بل ته يې هم اورسوئ
قيصه د قام چې د نقصان مې په غزل کښې نۀ وي

خوند د بې مالګې روټئ هم پکښې نۀ وي مجهوره!
کله چې ذکر د خپل ګران مې په غزل کښې نۀ وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا دې نوې غم راواچوۀ زړګي ته
بس دے نۀ مې شي زړۀ نوره زندګي ته

لاس د خپلو پښتنو هم پکښې وينم
پښتونخوا چې زۀ دې ګورم بربادي ته

که دې زړۀ غواړي چې ګل مومې بلبله
نو اول لاسونه واچوه ازغي ته

په لاس ورشي چې ثواب ملا صاحب ته
کړې تيار يې تنکے ځوانه فدائي ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اســـلام د يـــوه خبـــره هـــم ونـــه کـــړه
مـــلا جانـــه هســـې لاړې اســـمبلي تـــه

اسلام نشـتـه تـش پـه نـوم اسـلام ابـاد دے
اســلام نــۀ وايــي پــه نــوم مســلماني تــه

ځــانمرګي پــردو بچــو تــه ثــواب بــولي
دا ســبق بــه کلــه وايــي خپــل بچــي تــه

پــه الــزام د ترهګــر بــه ګرفتــار شــي
خيــال کــوه مهجــوره! خپلــه شــاعري تــه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښــې مــو د يـۀ ځـا ے د ناســتو ورانــې ويجــاړې شــوې
لاړې مـــو د تلـــو او د راتلـــو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پورتـــه کـــه اوبـــه د زوراور اوختـــې ځـــه اوشـــو
مېلـــې د غريـــب د اوســـېدو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پلونــه چــې د ژرنــدې ګرځــې يـۀ بــل تــه ځــه نــۀ وايــې
مــنځ کښــې يــې کــولمې بــس د دانــو ورانــې وې ويجــاړې شــوې

تــور کارغــان چــې راغلــل ګــل ورينــه ســيمه خــړه شــوه
جــوړې ځــالې پربښــوې ګوګوشــتو ورانــې ويجــاړې شــوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هار نصیب د هر ګل نهٔ وي داسې ګلان شته چې یې
پاڼې د مزار په ګلدستو ورانې ویجاړې شوې

وه د سیاست قیصه ملا غلطه پېښه کړه
مینځ کښې خېل خانې د پښتنو ورانې ویجاړې شوې

ګنځ لکه ملنګ چې په یوه سپږه پسې اوسېځي
مېلې مو په شر بس د یؤ څو ورانې ویجاړې شوې

زور څو لګوي مهجوره بیا به لېونے ګورې
بس که څو کړې د زولنو ورانې ویجاړې شوې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــا ممکــن دي چــې پــوره شــي لیکــل غــواړي
ســـتا صـــفت د حُســـن یـــاره لیـــدل غـــواړي

پــه پــردو خلقــو ګمــان د ورور د مــرګ کــړې
دا ګمـــان پـــه خپلـــو خلقـــو اول غـــواړي

شـــنې جـــامې د ګلبدنـــه دومـــره خونـــد کـــړي
لکــه شــنې پــاڼې ښــکلا چــې د ګــل غــواړي

لاړل ســـتا بچـــي ســـېلونو د لنـــدن تـــه
شـــاګردان دې پـــه ســـرو وینـــو لامبـــل غـــواړي

تضـــاداتو د تـــدریس تـــه دې حېـــران یـــم
یـــؤ بچـــے کتـــاب ټوپـــک پـــه لاس بـــل غـــواړي

پــه کاغــذ چــې د لوســتونکي اوښــکې تــوی شــي
اے مهجـــوره زړۀ مـــې داســـې غـــزل غـــواړي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تار د مینې ترنګوم په ابتلا کښې
پټوم سرې سلګۍ زۀ په خندا کښې

ارادې مې د تسخیر د کائنات دي
نن که سترګې غړومه په خلا کښې

چې دې ګورم سر تاپا د وطن ځوانه
کوټ پتلون یې نور څه نۀ وینم په تا کښې

چم ګاونډ ورله راځي ته ورله راشه
په مرېدو دے ستا مین سبا بېګا کښې

کور محلت د عاشقانو پکار نۀ وي
د مین ځولۍ پراتې وي په بېدیا کښې

چې دې زړۀ نه ژاړي مۀ ژاړه مهجوره!
زیان د دین او دایمان دی په ریا کښې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشــه نــن خــو مــې د زړۀ ورکــه ســودا کــړه
دا ســـپېره رقیـــب خـــو یـــاره پـــه ژړا کـــړه

دي روانـــې اوښـــکې ځـــي خفـــا لـــه زړۀ نـــه
یـــاره راشـــه مېلمنـــې ســـره پخـــلا کـــړه

چـې کشـمیر کشـمیر دې هـر وخـت وظیفـه ده
پـه دا خلـۀ خـو یـۀ ځـل یـاده پښـتونخوا کـړه

پـه دا خیـال چـې پـه دېـوال پـورې هـم غـوږ دي
د رقیـب لـه ویـرې مـا دېـوال تـه شـا کـړه

چـې زمـا او سـتا پـه حـال وه رقیـب کـړے
وه ترخـــه خبـــره تاتـــه خـــوږه مـــا کـــړه

دمرګـــي فرشـــتې ماتـــه وېـــل مهجـــوره!
زر پـــوره خپـــل ارمانونـــه پـــه دنیـــا کـــړه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه فکر د انجام نۀ کړي جذبې چې لېونۍ شي
سروي کاندي غټ غرونه ارادې چې لېونۍ شي

هیڅ غم ورسره نۀ وي د حدیث د پېغمبر بیا
ماتیږي لرې وځي به رشتې چې لېونۍ شي

پوره پوره ښارونه هم کودري کړي د ختو
مني د سمندر هم نه چپې چې لېونۍ شي

نظام د کائنات هم خپل په خپله ټول چلیږي
منکرې د خالق شي عقیدې چې لېونۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غريب شي د افکارو د څه فکر توان يې نۀ وي
د ژوند کندو ليرو کښې فلسفې چې لېونی شي

بېګا سبا ودانې د ګودر غاړې وې عامې
خو ګرانې شي پېدا د چا غرمې چې لېونی شي

خبره ده يوه عامه لېونتوب د عام سړي خو؛
جوړېږي ډېر نقصان غټې ګزمې چې لېونی شي

لوګے چې کوي زړۀ نو اسويلي خيژي له خلې نه
مهجوره ابرې هر څه کړي لمبې چې لېونی شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربــــه د للمــــې دا بــــاران خــــو رانــــه مــــه کمــــوه
او زمــــا دا ځــــو یــــاران خــــو رانــــه مــــه کمــــوه

پـه ډک محفـل کښـې مـې پـه چـا دي چـې دا سـترګـې خـوږې
پــه ډک محفــل کښــې دا یــؤ ګــران خــو رانــه مــه کمــوه

زمــا پــه زړۀ چــې دي هغــه یــې پــه تنــدي لیکلــي
د خــوار زړګــی دا ترجمــان خــو رانــه مــه کمــوه

غمجــن زړګــي تــه د اظهــار مــې یــوه ټپــه پــاتې ده
دا یکــه زار او یاقربــان خــو رانــه مــه کمــوه

د بــږه ګرېــوان مــې راتــه بــس دي دا ځــو روغــې تنــې
دا ځــو تنــې د بــږه ګرېــوان خــو رانــه مــه کمــوه

د ایمــان برخــه ده مهجــوره دا رښــتیا وئیــل هــم
ربــه دا برخــه د ایمــان خــو رانــه مــه کمــوه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشــنا چــې ماســره نــن راغــے د څنګــزن نــه بغيــر
رقيــب ځــان يــوړو پــه نوکــارو د پمــن نــه بغېــر

د ناکامۍ پـه غـم چې مـات کانـدې خپـل سـر پـه تبشـه
يـا بـه پښـتون وي يـا بـل څـوک نـه د کـوهکن نـه بغېـر

يـؤ پنجـابي چـې پـه مورچـه کښـې هـوا خلاصـه کړلـه
پښــتون خنـدل چـې ځـان لــه ښـۀ وم د تېـزن نــه بغېـر

پښـــتنې خـــورې ســـتا زړه لوپتـــه ښـــۀ ښـــکارېده
مشــکنې يــې ښــکلې وې پــه خــدا ے چــې د چلمــن نــه بغېــر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دې سورلۍ ته د غرور نه موټر نۀ خوښېدو
په ګور کښې نن درسره شته څه؟ د کفن نه بغېر

راشي یادونه دې زړګي ته ورسره تۀ نۀ وے
رمې څوک نۀ پرېږدي ځنګل کښې د ښبتن نه بغېر

توره لالیه د پښتون وژل اسان دي منم
ګرانه پهانسي نۀ ده چې وي د کلبوشن نه بغېر

مهجوره عشق دے چې یې وده څه موسم نه لري
ګنې هېڅ بوټے نۀ ټوکیږي د سیزن نه بغېر

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خونـــدونو ډک وختونـــو تـــه دې خېـــر وي
ګرانــه یـــاره ســـتا یـــادونو تـــه دې خېـــر وي

د هجـــران چغـــې مـــې ړنګـــې پنګـــې یو ســـي
پـــالو نـــارو ګړنکونـــو تـــه دې خېـــر وي

هـــیڅ اثـــر د یـــار پـــه کـــانې زړګـــي نـــۀ کـــا
د مـــلا ؤ تعویـــذونو تـــه دې خېـــر وي

مـــراد اونـــۀ شـــو اوس ټـــول پـــه کـــاڼو ولـــه
لېونیـــه زیـــارتونو تـــه دې خېـــر وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولنـــې پکښـــې مـــزه د بنګـــړو کانـــدي
د پښـــتون دا مړونـــدونو تـــه دې خېـــر وي

هســـې نـــۀ چـــې دې پـــه لاره کښـــې بـــدل شـــي
ســـتا وعـــدو او ســـتا لوظونـــو تـــه دې خېـــر وي

ټـول تـور مخـي او شـين سـترګي درتـه يۀ شـو
پښـتنې سـيمې سـتا غرونـو تـه دې خېـر وي

چـــې ســـبب د پښـــتنو د يـــۀ کېـــدو شـــي
اے مهجـوره سـتا شـعرونو تـه دې خېـر وي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګران تکي راوړل څه مشکل نهٔ دي په غزل کښې
خو ستونزې پېدا کېږي د پښتون په پوهول کښې

اے ښکلیه یاره ستا د هرې ښکلې ادا ځار شم
خو دا مې نهٔ خوښېږي د رقیب سره خندل کښې

بد مه وایه خپل مشر ته د قام تر هغې پورې
تر څو چې یې اونهٔ وینې د قام په خرڅول کښې

څه چل چې ترې د ځښکلو د اوبو نه شي تانک ته
تر هغې بې فائدې دي زر ډېمونه په ګومل کښې

خندا کله کوې او کله ګونځې تندے ګرځې
د یؤ نه دې قربان شم خو قیصه ده په دا بل کښې

فقط هم د ماستو او د چوني خبره نهٔ ده
خو بل څه وو باچا د وخت لیدلي په ببربل کښې

رقیب دله که نهٔ وے زما ښکلیه راته وایه
مانع دي درته څه د خپل مهجور خوا ته راتلل کښې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جذبې مې ارادې مې ولولې مې شې سېوا
دا خيال چې زړۀ ته راشي رادرومې به ته بيا

کېدے شي چې بيا هره ونه شنه د پښتونخوا شي
د چا د غاړې هار ته د سورګل په تمنا

لګيا يُو نن خو زۀ او ته آ خپله خپله وايو
خبر يې؟ چې به څه وي د وختونو تقاضا

چې جوړ يې په تا نۀ کړم د بابا زنګينې توري
حېران يم چې به څنګه وي تقدير د پښتونخوا

وختونو پرې ثابته بې غرضي کړه ستا په خپله
مهجوره د کالونو راشه غواړي دې اشنا

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــا دې مشـــهور مــونږه ښــاغلي نــهٔ وے
يــا پــه نــاکړدو دې تــا غلــي نــهٔ وے

آ د مــزري ځپلــي،،ځــوت،، مــو ښــهٔ ؤ
چـــې مـــو بوټونـــه اغوســـتلي نـــهٔ وے

د خپـل بيـرې ټيپـک پـه خواکښـې مـړه وے
خــو مــونږ لــه توپــو تښــتېدلي نــهٔ وے

زړې جـــــامې او دا زړه لوپټـــــــه
خــوريې خورځـه خـور مـې ليـدلي نـهٔ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظالمه دا تنکي ځلمي دې
کور لوبېدی جنګ ته لېږلي نهٔ وے

یا خو زما وس وے د نویو جامو
یا مې بچي راته زړلي نهٔ وے

توره تیاره کښې پروت په وینو ښهٔ ؤ
دا نمر سپوږمۍ دې راختلي نهٔ وے

اسان کار نهٔ ؤ په دښمن برلاسے
که له خپل سر نه دې دانګلي نهٔ وے

دا د وخت سپي پښتانهٔ نهٔ شي خوړے
که سپي دې خلاص کاني تړلي نهٔ وے

خندا مهجوره! پس له غم نهٔ راځي
غم نهٔ راته که دې خندلي نهٔ وے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښــکې اوښـکې دي نعـرې دي نــور څــه نشـــته
د نصــيب نــه مــې ګيلــې دي نــور څــه نشـــته

پــه زړګــي کښــې مــې يــې تــۀ د زړګــي ســره
ســـتا د حســـن افســـانې دي نـــور څـــه نشـــته

پـــه دنيـــا کـــه چرتـــه نـــوم د خوشـــحالو وي
ســـتا د ســـترګو مېخـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

تصـــور د يـــو خيـــالي لېلـــیٰ مجنـــون هـــم
ترمطلبـــه يـــاراني دي نـــور څـــه نشـــته

کـــه څـــوک پـــاڼې د مهجـــور د زړګـــي ګـــوري
د چـــا نخښـــې نښـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

««««»»»»

21م اپرېل کال 1971م

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشــــه نظــــر نــــن د حــــالاتو پــــه کتــــاب کــــوو
زمــــا خــــواري او ســــتا د ظلــــم بــــه حســــاب کــــوو

جینــــۍ پــــه خپلــــه رضــــا لاړه د اشــــنا ســــره
ورونــــه یــــې وایــــي چــــې د پــــلار بــــه څــــه ځــــواب کــــوو

پــلار یــې وئیــل چــې خپــل صــورت خپلــه مرضــي د جینــۍ
ورونــــه د خــــور پــــه طــــرف وو دوئــــي پــــېچ و تــــاب کــــوو

خلــق یــې ســتا د شــونډو ســیال بــولي نــو ګــورو بــه یــې
بــــاغ تــــه بــــه ځــــو او ننــــداره بــــه د ګــــلاب کــــوو

چــې داســې اوتــې بــوتې وایــي نــو راځــه خــو کنــه
څــــه انتظــــام بــــه د رقیــــب خانــــه خــــراب کــــوو

یــا خــو مهجــوره! ضــرورت دے چــې ټــول یــؤ شــو ســره
یــا بــه تــور مخــي تــه ټــول عمرجــي ،،جنــاب ، ، کــوو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې ښکلے خدا ے پيدا کړې اوس خاني مۀ کوه
مدام به نه وي ډېر غرور په دا ځواني مه کوه

د هر پښتون په غم ښادی کښې ځان شريک وګڼه
په ځان هيڅوک هم پوره نۀ دے ځان ځاني مه کوه

يا خو د وخت د سامري د غوا بچے مه پرېږده
او يا ګيله په خپلو څڼو هاروني مه کوه

چې روا بولې د ورور وينې تويول بې ګناه
د جنت تمه خو په دا مسلماني مه کوه

په زړۀ باچا دے په ظاهره يې غلط چې نۀ شې
خيال د مهجور په دا بې سرو ساماني مه کوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــــا واخســــتل خوندونــــه د يــــارانو د محفــــل نــــه
څـوک ځـان تـه ناسـت دي اوري د بلبـل قيصـې د ګـل نـه

څـوک کـور کښـې نامعلومـه ګـولۍ اوخـوري پـه سـر مـړ شـي
څـوک کـور تـه اسـماعيل غونـدې روغ راشـي د مقتـل نـه

زور ډېـر دے امريکـه کښـې ځکـه مـړه بـه افغانـان کـړي خـو
د روس غونـدې بـه درومـي ټيټـې سـترګې د کابـل نـه

دا يـــوه درســـره وليکـــه پـــه زړۀ زمـــا د لوريـــه
ســنګر تــه ځــه پــه نــره څــوک خبــر دي د اجــل نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زغملـــے نـــۀ شـــو نـــوره دا ګرمـــي وزيرســـتانه
ســـږه هـــوا بـــه کلـــه پـــه مـــونږ لګـــي د پربغـــل نـــه

چې مړ يو امريکي کاندې بيا خبر که دے شهيد شي
ډېـــر لـــرې نـــه راغلـــے شـــابه اوزه لـــه بورجـــل نـــه

ډېر ډېر مـــې ځـــوروي يـــوالے نشـــته پـــه پښـــتون کښـــې
مهجـــوره څـــه ســـبق بـــه دې څـــوک واخلـــي د غـــزل نـــه

«««««»»»»

يادګېرنـه : مـا دا غـزل پـه کـال 2009 م کښـې لـيکلے ؤ- کلـه چـې پـه خوسـت کښـې د امريکـه د سـي،ائي، اے دا اوچتـې پـايې ووه(7) افسـران پـه يـؤ ځـايې پـه يـوه ورځ مـړه کـړے شـؤل پښتـا ګـون پـه دې جنـګ کښـې تـر ټولـو لويې زيان ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلـــه د غـــم کلـــه د ظلـــم لاثـــاني مشـــقينه
ډېــر پــه خوشــي منــي دا زړۀ مــې د لالــي مشــقينه

تــو تــه وو يــودوي کــه نــه قېــد پکشــې اتيــا زره شــوې
تورمخيــه بيــا دې دي پېــل کــړي بنګــالي مشــقينه

وسـله دو ټولـه تـو پـه لـوس کشـې پشـتين سـير پـه وينـې
تــور مخيــه مــۀ کــوه نــور دغــه چنګيــزي مشــقينه

پاشـتين چـې ژاغ دې خپـل حـق کـوو ورتـه غـدار ويـايي تـه
پــه تورســرى د ميــژه مــۀ کــوه پــوځي مشــقينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ چــې پــه خپلــې غريبــونې تــل ظلمينــه کــوې
درتــه راو بــولي تــهٔ ويــا يــه کــيم مفتــي مشــقينه

زړهٔ مـــې تـــاڼوکې دای لــږ فکــر د زيــوتي ســره کــه
هـــره تاڼوکـــه بنـــدې مـــهٔ کـــه د ازغـــي مشـــقينه

کلــه شــي مــوت روتــه ســبب دې بــې عزتــۍ وګرځــي
پــه سپينې لېچې کښــې خــو مــهٔ کــه پــه بنګړي مشـقينه

مېــدون د مينــې کشــې بــې خوفــه بــې خطــره ګرځــي
مهجــوره تــل کــوي بــې تېــرې ننګيــولي مشــقينه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یؤ ورک غزل پاتې برخه

خبـــــر یمـــــه بیـــــا زۀ زمـــــا ژړا بـــــه ځنګـــــه وي
خـــــو وایـــــه ګلبدنـــــه ســـــتا جفـــــا بـــــه ځنګـــــه وي

لګیـــا یـــو نـــن خـــو زۀ او تـــه آ خپلـــه خپلـــه وایـــو
خبـــــر یـــــې! د وختونـــــو تقاضـــــا بـــــه ځنګـــــه وي

دا وریځـــې د آهونـــو چـــې تـــرې پرخـــه راوریـــږي
خـــو ښـــکې کـــه تـــرې ږلـــۍ شـــوله نـــو دا بـــه ځنګـــه وي

مهجـوره د هجـران پـه سـرۀ غرمـه کښـې چـې اونـۀ سـوې
پـه وخـت کښـې د وصـال سـبا بیګـا بـه ځنګـه وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په یوه خلهٔ به افغانان شي نا هیڅ کله نا
چې به پوره زما ارمان شي نا هیڅ کله نا

فضا د بدر چې امت ځان کښې پیدا نهٔ کړي څو
مدد راکوز به له اسمان شي نا هیڅ کله نا

رقیبه دا خیال دې چې بیا په زړهٔ کښې هم تېرنهٔ شي
دا چې به ستا زما جانان شي نا هیڅ کله نا

دا چا سپېرو سترګو خوړلے دے امکان ئے نشته
ودان به خر وزیرستان شي نا هیڅ کله نا

اوس په ډنډر د ګل بلبله ته چغار مهٔ کوه
چې به سمسور بیا ګلستان شي نا هیح کله نا

مهجوره! زړهٔ چې پرې راټول شي داسې نشته دے څوک
مور نه بغېر که ډک جهان شي نا هیڅ کله نا

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د راتلو يې ما سره کلکې وعدې کړې دي
دا يؤ څو شپې مې چا د پاره شوګيرې کړې دي

چا که خبرې بدنيتې ما ته ترخې کړې دي
څو ما تراوسه د هر چا سره خوږې کړې دي

د زړه کوټه ته مې وس نه وو د چاپېره دېوال
نو له ناکامه مې دغنو ترې وېړې کړې دي

په باغ کښې نشته دے په خاورو کښې ځلمي ګلونه
ستړےيم نن مې څو پېرې د هديرې کړې دي

يؤ جماعت راته پکار دے د پښتو د تبليغ
يؤ څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

پښتو ساده پښتو سوچه پښتو اسانه ژبه
مهجوره! ماهم د څو ژبو مطالعې کړې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جــذبې چــې مېړنـــۍ وي پـــه جــذبو کارونـــه کيـــږي
د بـــږه ګرېـــوان بـــې ســـتنې پـــه ازغـــو کارونـــه کيـــږي

د ژونـــد دا خـــر ډګـــر شـــي د همـــت پـــه يـــوم ګلونـــه
چـــې پنـــه شـــي کـــړي وده پـــه خولـــو کارونـــه کيـــږي

زيـــاتوب د علـــم غـــواړي نـــورې ژبـــې زده کـــؤل هـــم
ليکـــو لولـــو او وايـــو پـــه پښـــتو کارونـــه کېـــږي

لـــوے نيت لويـه جذبـه او حوصـله چـې پکښـې راشـي
د روغ صـــحت پـــه تـــوره د مـــودو کارونـــه کيـــږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـرګـے چـې مغـزے مـات کـړي نـو هـر څـه پـه ټـپـه اودریـږي
اشـنا پـه د ے دنیـا کښـې د ژونـدو کارونـه کېـږي

ځـواني چـې زړبـوډي شـي ارادې هـم زړې کانـدي
چـې پېغلـې ارادې وي د ځلمـو کارونـه کیـږي

صـحت هـم تـل روغ نـۀ وي مـرګـے راشـي دولـت پـاتې
کـه خانـدو او کـه ژاړو دا یـۀ څـو کارونـه کیـږي

بـس خپـر د ے ایمـان غـواړه چاپېر چـل ګـوره مهجـوره!
ترخـې مـۀ وایـه چاتـه پـه خـوږو کارونـه کیـږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــــه ســـترګو نـــه د اوښـــکو قطارونـــه دي وریـــږي
پـــه غـــم پســـې بـــل غـــم د ے بـــس غمونـــه دي وریـــږي

مـــره زمکـــه پـــرې ژونـــدۍ شـــي دا فرمـــان د پـــاک الله د ے
دا زیـــــړے د ژونــــدون د ے بارانونـــــه دي وریـــــږي

لــه ســترګو اوښــکې څــاڅي کــه کوټــه د یــؤ غریــب ده
شـــــپږو شـــــپږو بـــــاران د تـــــا یادونـــــه دي وریـــــږي

زانګـــو کښـــې ماشـــومان نـــۀ کـــوي خـــوب پـــه چغـــو ســـر دي
پـــــه ټـــــول افغانســـــتان بانـــــدې بمونـــــه دي وریـــــږي

پښـــتون دې خپـــل کتـــاب د عمـــل اولـــولي څـــه وائـــي
فرقـــــې فرقـــــې پښـــــتون د ے عذابونـــــه دي وریـــــږي

زمـــونږ نصـــیب پـــه ســـمه کښـــې ســـکروټې او ګرمـــۍ دي
پــــه غــــره زمــــونږ د ســــیمې بهارونــــه دي وریــــږي

پـــه وران وزیرســـتان کښـــې لا پاســـته نـــوي ازغـــي دي
مهجـــــوره! خلــــق وائـــــي ســـــره ګلونـــــه دي وریـــــږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلبلـــه وایـــه تـــه خفـــه پـــه غـــم د ځـــان یـــې کـــه نـــه
او یـا پـه بـاغ کښـې خبـر شـوے لـه خـزان یې کـه نـه

لــه اوښــکو ډکــې ســترګې کرځــې څــه خبــره خــو ده
لــه بمبــارۍ خبــر پــه رنــګ وزیرســتان یــې کــه نــه

پــه هــر غــزل کښــې دې چــې ذکــر د ښــکلا کومــه
وایــه رقیــب تــۀ چــې فقــط زمــا جانــان یــې کــه نــه

چــې ټولــه ورځ دې پــه پټــي کښــې مــزدوري کړلــه
بیــا ټولــه شــپه یــې مجاهــد هغــه دهقــان یــې کــه نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې هــر ظــالم هــر زوراور پــرې طاقــت ؤازمايــه
روس شــو تکــړې اوس امريکــه هغــه افغــان يــې کــه نــه

مــــور د بمونــــو نــــه هــــم اونــــۀ ويرېــــدې ښــــاغليه
ســتا پــه غېــرت شــه افــرين بهــادر ځــوان يــې کــه نــه

لــه غېرتــي خــاورې پېــدا يــې چــې ســنګر تــه درومــې
پــــه تمنــــا د شــــهادت تــــه ور روان يــــې کــــه نــــه

مهجــوره داســې شــعر ليکــه چــې پښــتون يــؤ شــي ســره
تــۀ پــه نفــاق د پښــتنو خــه پرېشــان يــې کــه نــه

«««««»»»»

يادګېرنـه: دا غـزل مـا هغـه وخـت لـيکلې ؤ چـې امريکـې پـه افغانسـتان بانـدې د ,,بمونو مور ،،يؤ بم اچولې ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غم تپوس يې مه کړه زيات يې خوند د بې غمۍ شي
چې سر شي په ګډا د چا په غم کښې لېونۍ شي

عاشق د عشق په سرکښې کلے کور د جانان غواړي
چې مينه لېونۍ شي کلے پرېږدي غرځنۍ شي

غوښتنه د خواهش بوډا له زړۀ نه اوس بهر کړه
چې لور يا د نمسۍ د پښتونخوا هره جينۍ شي

ترلي د تقویٰ سره د دين دنيا هر څه دي
د يؤ درويش په وجه کور وړوکي کورنۍ شي

لمبه چې د ډيوې وي تري ايرې پتنګان پروت وي
لوګے چې د زړګي وي خپل جانان ته سپېلنۍ شي

مهجوره! د هابيل او د قابيل قيصه شي جوړه
چې ورور د ورور په برخه کښېني جوړه تربګنۍ شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې کـــور کښـــې ډيـــوې مـــړې وي پتنګـــان کلـــه راځـــي
غربـــت چـــې تـــر حـــد زيـــات شـــي نـــو يـــاران کلـــه راځـــي

چـــې زړۀ لـــه غمـــه شـــين شـــي نـــو لـــه ســـترګو اوښـــکې ځاځي
پـــه شـــين اســـمان چـــې وريـــځ نـــۀ شـــي بـــاران کلـــه راځـــي

رقيـــب دلـــه خفـــا کـــړو اوس جانـــان تـــه جرګـــې ليـــږم
د اوښـــکو بـــې جرګـــو خفـــا جانـــان کلـــه راځـــي

د وخـــت پـــه زولنـــو تړلـــي لاس کلـــک دي د هـــر شـــي
بـــې وختـــه بـــې نيتـــې ســـر تـــه ارمـــان کلـــه راځـــي

وعتصـــمو بحبـــل الله خـــو ســـتا امـــر منـــي ټـــول
پـــه يـــوه خلـــۀ مســـلمان ســـتا پـــه فرمـــان کلـــه راځـــي

مهجـــوره! دا پـــه وهـــم او پـــه ګمـــان کښـــې د چـــا نـــۀ وه
چـــې خـــر وخـــت بـــه پـــه ګـــل وزيرســـتان کلـــه راځـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځيګـر زخـم چـې زيـات شـي پـرې دوا خـو داسـې نـۀ وي
مصـــيبت کښــې ســترګې واړوي اشــنا خــو داســې نــۀ وي

پنجـابے چـې ،،سـر لښـکر ،،تـه بـد رد وايـي غـدار نـۀ دے
پـــه ژړا پښـــتون غـــدار شـــي چـــې ژړا خوداســـې نـــۀ وي

پـــه خنـــدا دې کـــافر وائـــي خپـــل کـــور ســـوزوه شـــاباش
*ســتا پــه خلــه ســوځي خپـل کـور پـام کـړه مـلا خوداسې نۀ وي

چـــې پـــه يـــؤ ګـــزار د بـــوټ يـــې ور زمـــا د کـــوټې مـــات شـــو
ســـپاهي خنـــدل چـــې وروي يـــاره بيـــا خـــو داســـې نـــۀ وي

ماوئيـــل ګـــل وزيرســـتان مـــې لـــوټې لـــوټې شـــو مهجـــوره!
پـــه خنـــدا شـــو وې د ګـــل وطـــن ښـــکلاخو داســـې نـــۀ وي

«««««»»»»

*دفرانس واقعې ته اشاره وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسېد وولهلهجه

پشـــتانې خـــورې ډېـــر دې کشـــلي دي شـــنکي خولينـــه
پشـــتو تـــه کســـه بـــچ کـــوه خپـــل غېرتـــي خولينـــه

خيـــرن نطـــر ؤ ورتـــه کـــو ځونـــاور داســـې هـــن شـــته
پـــټ ســـوته مـــخ او پـــه چـــا مـــه وينـــه بېخـــي خولينـــه

چـــې دې خـــولې روشـــي پـــه مـــخ او بيـــا يـــې ووينځـــې تـــه
داســـې چړکيـــژي کـــه منـــې لکـــه غلمـــي خولينـــه

پـــرده کـــوه چـــې نـــن ســـابو داســـې وژ ســـترګي هـــن شـــته
چـــې حيـــا نـــۀ کـــو ځيـــر ځيـــر کســـې کشـــلاکي خولينـــه

داســـې جينکـــۍ هـــن پـــه اټـــک بنـــدې روپـــورې وتـــې
چـــې دې ځوانـــونې لامـــدورې تـــه ګرځـــوې خولينـــه

پشـــتانې نـــۀ دې اروبـــدلي مـــې پـــه خپـــل غوژينـــه
هغـــه ګلـــۍ پـــه ګلـــۍ ګرځـــي خرڅـــوي خولينـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې د مېونــــد نقشــــه بدلــــه کــــو پــــه يــــوه ســــندره
ډېــــر نــــا يــــو دوه دا وي خــــو وي چــــې ملالــــي خولينــــه

د ســـــاکه خـــــور د ســـــاکه ليـــــر خولينـــــه کســـــه خېـــــر د ے
مهجــــوره! پــــام کــــه چــــې اونــــۀ کســــې پــــرادي خولينــــه

««««»»»»

اګست کال 1998م

يادګېرنـه: د هـرې ژبـې پـه شـان چې پـه لويـو لويـو علاقـو کښـې وئيلـې کيـږي او دهـرې علاقـې خلق يـې مخصوصـه لهجـه کښـې وائـي پښـتو هـم يـوه داسـې ژبـه ده چـې تقريبـاً تقريبـاً پـه ټولـه پښـتونخوا کښـې وئيلـې کيـږي-خـو د لهجـو او الفـاظو د ادائيګـۍ پـه فـرق اوس د پښـتونخوا پـه دؤو غټـو برخـو کښـې وئيلـې کيـږي- نـو لـرِ شـان د افسـوس خبـره دا ده چـې پـه شـمالي پښـتونخوا کښـې کومـه لهجـه يکـاريږي پـه هغـه د جنـوبي پښـتونخوا خلـق پـوهيږي خـو چـې کومـه لهجـه کښـې هـم دغـه پښـتو پـه جنـوبي پښـتونخوا کښـې (د کـرک نـه تـر ژوب بلوچسـتان) پـورې وئيـل کيـږي پـه هغـې بانـدې د شـمالي پښـتونخوا خلق نـۀ خـو پـوهيږي او نـۀ پـرې د پوهېـدو کوشـش کـوي -نـو مـا ځينـې غـزل او نظمونـه پـه داجنـوبي پښـتونخوا کښـې د مسـيدو پـه لهجـه کښـې ليکلـي دي- چـې دلتـه ترينـه يؤ غـزل رانقـل کـوم- اميـد لـرم چـې د شمال پښتونخوا ورونه به هم پرې پوېږي شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېره ورځ ته

اے تېرې ورځې چې رڼا مې په وطن تېره شوې
د سپين سپېڅلي رڼا نمر سره چې نن تېره شوې

لا دې سرخي د شفق شته په اننګو د اسمان
د ګران وطن په هر صحرا په هر چمن تېره شوې

چا په خندا په خوشحالو په چړچقو تېره کړې
او په چا سخته لکه وخت د زنګدن تېره شوې

درنه کوم يوځ څو پوښتنې د جهان په حقله
يوځ څو سوالونه د دې دهر د انسان په حقله

○

څومره دې وايه تماشې په دنياګۍ ولېدې
غونډې دې څومره د مستۍ او خوشحالۍ ولېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټول عالم په هر طرف مسته مستي وه که نه
چرته له غربوه ډک زړګي کښې دې سلګۍ اولېدې

یا دې نظر ؤ په ربښمینو جامو پټ بدن ته ؟
که بڅه جامو کښې دې ښکاره د چا پنډۍ اولېدې

تا بس کتي ښکلې بنګلې او محلونه د چا !
که دې بې چته بې تنبې زړې کېږدۍ ولېدې

په عبش کډو د دې دنیا کښې زړبوډۍ وه اوده
که خړې پړې دې خولې خولې ځوانۍ ولیدې

څومره ډاکې د چا په ننګ او په ناموس پرېوتې
څومره دې وایه د بې وسو مجبورۍ ولېدې

څومره حقونه شو تر پښو د غاصبانو لاندې
په ویر ژړا دې وایه څومره پابندۍ ولیدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايـــه زمـــا پښـــتنو ورونـــو پـــه خنـــدا تېـــره کـــړې؟
کـــه پـــه ژړا دې پښـــتنې پېغلـــې جينـــۍ ولېـــدې

اودې ليـــدې د لوپټـــو پيخـــې لونـــدې پـــه اوښـــکو؟
کـــه د ځوانـــانو دې کـــږې وږې پګـــړۍ وليـــدې

ورانـــه ويجـــاړه مـــې پراتـــه وه پښـــتونخوا هغســـې؟
کـــه دې پـــه کنـــدو پـــه لېـــږو کښـــې ابـــادۍ ولېـــدې

خـــوره وره پـــه محکـــومي رضـــا منـــدي وه کـــه نـــه؟
غلـــې خونـــدي دې ولـــولې د ازادۍ وليـــدې

وايـــه مهجـــوره! تـــه زمـــانې ســـره ديـــون د پـــاره
پکـــار دي څـــه د ژونـــد د نـــوي ســـباون د پـــاره

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې غواړي

دا چې اوسي د سرحد په تورو غرو کښې
دا چې پلار نیکه یې پروت دي په مورچو کښې
چې مړه ښکاري د ژوندیو په جامو کښې
زړۀ مې غواړي چې حساب وے په ژوندو کښې

دا فضا چې مې اهونه پکښې شوري
دا فضا چې لري ښکلي ښکلي ستوري
چې د شپې مې توره شپه د قسمت ګوري
زړۀ مې غواړي چې پراته مې وے په پښو کښې

چې سبب د یؤ څو تنو د راحت وي
چې سبب د یؤ څو تنو د عشرت وي
چې سبب د یؤ څوتنو د خلوت وي
زړۀ مې غواړي زلزلې داسې بنګلو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وړوکې د عمل بله ډیوه وي
چې یوه نوې عقیده او فلسفه وي
چې یوه نوې عجیبه غونډې تحفه وي
زړۀ مې غواړي چې مې راوړے په پښتو کښې

زړۀ مې غواړي د یو بل چې خنک په خنګ وے
زړۀ مې غواړي د باطل سره په جنګ وے
مونږه ټول یؤ ځایې ولاړ په نام او ننګ وے
زړۀ مې غواړي اتفاق په پښتنو کښې

مهجور نیت لرم د داسې نېکې چارې
چې لار ښود وي د عمل د نېغې لارې
چې رڼې شي پرې د غرونو پالې نارې
زړۀ مې غواړي یؤ شعور خپلو پردو کښې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختونه

کله کله مې يادېږي تېر وختونه
ښه وختونه خو افسوس په شمېر وختونه

کله کله ازمري هم ګيدړان کړي
کله جوړ کړي د ګيدړ نه شېر وختونه

کله يؤ ساعت مخې شي د کالونو
کله جوړ د سترګو رپ شي ډېر وختونه

کله وخت د خوشحالو راشي مهجوره!
کله غواړي د وختونو خېر وختونه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه

ګرځمــــــه تـــــل د لېونوغونـــــدې زۀ
خپلــو تــه ښــکارم د پــردو غونــدې زۀ

ســـتغو د ژونـــد تـــه اســـتقلال لرمـــه
د پښـــتونخوا د تـــورو غـــرو غونـــدې زۀ

کلـــه فضـــا کښـــې اواره ګرځمـــــه
مهجـــور د چـــا د اســـوېلو غونـــدې زۀ

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنې

اې د موهومـــــو پوښـــــتنو بهیــــره
اې د دلســــوزو اســــوېلو بهیــــره
اې د ســــتومان انســــانیت قــــافلې!
او اې د تــــورو تــــورو شــــپو بهیــــره
شــــپه د مــــزل بــــه دې ســــبا کلــــه شــــي؟

○

څــه خــوې لــرې هــم د لــوګي؟ لوګیــه
اې د لوانــده غونــدې لړګــي لوګیــه
لـوګې لـوګې بـه یـې کـه وریـځ بـه هـم شـې؟
اې دمظلــوم د مــات زړګــي لوګیــه
تاکښــې بــه تنــدر او برېښــنا کلــه شــي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

باچـا بـې تاجـه د وطـن سـتړے دے
دا پـه خـوارو زارو مـین سـتړے دے
راشـئ اوګـوئ کـه رحـم لـرئ
خـولې خـولې دې ټـول کـوهکن سـتړے دے
مـور د شـیرینې بـه رضـا کلـه شـي؟

دا چـې دي بنـدې د سـرکار لـه وېـرې
دا چـې دي بنـدې د خونخـوار لـه وېـرې
لـړه ښـکاره شـه نـامعلومې نېټـې!
دا بنـدې خلـې د اسـتعمار لـه وېـرې
چـې پـه خپـل حـق بـه دوي ګویـا کلـه شـي

چـې د مظلـوم شـي ورځـې شـپې بـدلې
چـې د محکـوم شـي ورځـې شـپې بـدلې
چـې پـاس تـر عرشـه دې فریـاد اورسـي
چـې د قـوم شـي ورځـې شـپې بـدلې
مهجـوره آه بـه دې رسـا کلـه شـي؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مه راځه لالیه

نۀ یم خبر لالیه
د سترګو رپ شو هغه ټول وختونه
چې حوصلې پېغلې وې
چې ارادې ځوانې وې
نوې غوټۍ غوړېدې
او ولولې ځوانې وې
وخت ؤ تنکے او ارمانونه تنکي
د زړۀ په کور کښې اوازې دې تا وې
نورې دنیا ته دروازې بندې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړې فقط وې ستا د پاره اشنا
استقبالي تنبې په سرو ګلونو
نورې هر چا ته دروازې بندې وې
تهٔ به راتلې په بخملینو لارو

○

اوس مهٔ راځه لالیه
چې بندیوان یمه زهٔ
په زولنو د سامراجي نظام مې
لاسونه بند په بند تړلي دي نن
سترګې مې سرې دې شونډې وچې ګرځم
په چغو چغو مې ژړلي دي نن

○

اوس مهٔ راځه لالیه
هیڅ نهٔ لرم خالي لاسونه ګرځم
تورو تیار کښې مړو ایرو ته ناست یم
نو په دې حال کښې به اونه کړے شم
چې د دې خپلې بېوسۍ په حال کښې
چې د دې خپلې غریبۍ په حال کښې
چې د دې خپلې مجبورۍ په حال کښې
تا هم بېوسه او مجبوره وینم

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

اوس مۀ راځه لالیه
دلته اوس ټوله بې قدري پراته ده
دلته اوس ټوله مجبوري پراته ده
چې تا مجبوره او بې قدره وینم
زما غېرت زما انا نۀ زغمي
اوس مۀ راځه لالیه
اوس مۀ راځه لالیه

«««« »»»»

ټانک کالج 1968م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرېغل په تناظر کښې جنوبي وزيرستان ته

چې مې باز د فکر والوت کوز له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په څوکه ناست يم ګورم ګران وزيرستان ته
وينم هره خوا ته ګورم پېوندده، موسیٰ، روښان ته
او دعا له خدايه غواړم سوال کومه زۀ سبحان ته

لويه خدايه په دا سيمه داسې نر ژڼے پېدا که
چې راغونډه په يووالي ارته ببرته پښتونخوا که

اے زما د زړګي سره اے له ځانه په ما ګرانه
اے زما د ډېرو ښکليو روايا تو نګهبانه
اے د کندوليړو زمکې اے عجيبه کوهستانه
چې پرېغل دې هما له دے اے زما وزيرستانه

اے مسکنه د غازيانو اے مورچې د باتورانو
اے زما غېرتي خاورې اے ميراثه د نيکانو
چې پېرزو يې په مونږ نۀ شې د يووالي ورووليٰ هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وې خفا په زړۀ دننه د پښتون په خوشحالۍ هم
نۀ وې خوښ چې د پښتون هم د سيالانو په سيالۍ هم
سموو به دا بد بخته هم په توره په ګولۍ هم

چې مې ګرانې پښتونخوا ته پرې په بد نظر کاته شي
*،،هغه سترګې شه ليچنې هغه کسې دې ړانده شي،،

وختي ماتې په هر چا راځي خفا چې ورته نۀ شي
په ما ګرانه ماته هغه وې چې مات ورته په زړۀ شي
داسې وخت به هم راځي چې به د خپلو خلقو تۀ شي
خدايه دې نۀ کړي د تورمخيو سره هم چې تۀ سپېره شي

له سرې هوا دې ځار شم ستا قربان له سردرو شم
قرباني غواړي له خپلو هسې نه چې د پردو شم

لور په لور پکښې ويشتل چې ميان ښکارزن غرځني بزونه
زړۀ دړديږي مې چې وينم لغړ سري هغه غرونه
چرته تول شو کاترې چرته وښې ځنګلونه
په اور اوسوځه که راغلل زمونږ حبيب ته پرمتونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو اوس اے ګرانــه پرېغلــه شــابه تــۀ اتــش فشــان شــه
شــغلې اوباســه دخلــې نــه پــه دې خلقــو قهرمــان شــه
دا مــــنم چــې هغــــه خــــوار وو ورېي تــــرېي او نهـــر وو
دا مــــنم چــې نــۀ کــلا وه نــۀ لــونګۍ وه ســـر ببـــر وو
دا مــنم چــې پېســې نــه وې اونــۀ دومــره ســره ســپین زر وو
خــو ســـاده بـــاده ژونـــدونۀ د یـــۀ بـــل پـــه غـــم خبـــر وو

چــې جامــه یــې هــم شــړې وه چــې برســتن یــې هــم شــړې وه
چــې بــه ځــار تــرازادۍ شــو نــو کفــن یــې هــم شــړې وه

پـــوی پـــه خونـــد د ازادۍ وو وینـــه ګرمـــه پـــه بـــدن کښـــې
وئیـــل داســـې یـــۀ شـــهید د ،،تـــاراکۍ،، پـــه زنکـــدن کښـــې
مـــونږه نـــۀ کـــوو د غیـــرو غلامـــي پـــه خپـــل وطـــن کښـــې
دا دې پتـــه وي انګرېـــزه ســـتا رانـــۍ تـــه پـــه لنـــدن کښـــې

اے زمـــا وزیرســـــتانه تـــۀ د داســـې خلقـــو کـــور یـــې
ســـتاله خـــاورو صـــدقه شـــم د زړۀ ســـر تـــۀ د مهجـــور یـــې

«««««»»»»

*دا مصرعه د اجمل خټک صیب ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه

سوچ مې يو سي سمدستي ځمه له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په څوکه کښېنم ګورم ګران وزيرستان ته
وينم هره خوا ته ګورم پېونده ،موسىٰ ، روښان ته
او دعا له خدايه غواړم سوال کومه زه سبحان ته

په دا سيمه کښي دې خدايه داسې نرژني پيدا شي
چې راويښي او بيدارې ولولې د پېونده شي

داسې نر چې په دا سيمه هر بد کار ترېنه ترسيږي
هر دښمن د ازادۍ او هرمکار ترينه ترسيږي
لېونې د ازادۍ چې هوښيار ترينه ترسيږي
يؤ لمسې د پېونده چې استعمار ترينه ترسيږي

شي ګمان مې د سکروټو په ظاهره مړو ايرو کښې
زۀ چې ګرځم د غازيانو ړنګو پنګو هديرو کښې

وايم ګران وزستان مې د پښتو نه خالي نۀ دے
دا ګلشن د ازادۍ مې دغنچو نه خالي نۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمار ته دا وطن لا د خطرو نه خالي نۀ دے
وايم کور د پېونده خو د زلمو نه خالي نۀ دے

هر دښمن چې مې دې سيمې ته په برندو سترګو ګوري
مونږ ويستے شو هغه سترګې خبرداره دې بيا شوري

دا تش غرونه غرونه نۀ دي دلته پټه يوه جذبه ده
دا جذبه د ازادۍ مې دنيکانو يوه ورثه ده
هره لاره استعمار ته چې پرې ځي ګړه وړه ده
څو څو ځله د ظالم له دې ځاے تللې جنازه ده

اوس دې نۀ ګوري دې خوا ته هر په زړۀ خيرن ته وايم
خاربنتيرې چې پرېغل ته هر هغه پمن ته وايم

زۀ د ګران وزيرستان تعليم يافته ورونو ته وايم
په ښائست د نور د علم ښائسته ورونو ته وايم
زۀ د مينې محبت په واسطه ورونو ته وايم
چې څه درد لري په زړۀ کښې زه هغه ورونو ته وايم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د خپلې علاقې نه زما ورونړو بوستان جوړ کړئ
دلته امن امان جوړ کړئ دلته امن امان جوړ کړئ

خو مهجوره ښکلے باغ وزيرستان هله کېدے شي
د دې سيمې د رنځونو بس درمان هله کېدے شي
دا د غرونو او سېدونکے ښهٔ انسان هله کېدے شي
زما ورونړو دلته امن و امان هله کېدے شي

چې د ګران وزيرستان مې هر بچے تعليم يافته شي
هر بوډا تعليم يافته شي هر ځلمے تعليم يافته شي

«««««»»»»

يادګېرنه: ما دا دوه نظمونه د وزير ستان د موجوده حالت نه ډېر کالونه وړاندې ليکلي دي- ځکه د وزيرستان د اوسني حالت نه مختلف پس منظر کښې ليدے شي-دې کښې د ځينو بندونو ټکي هم يو رنګ دي- هغه و خت به دا د بزو ،مېږو ،او غواګانو غلې کېدې- او ډېرو بدمعاشانو به دې خلقو نه ډاټسن ګاډي بوتلل- او اوبه يې تښتول- د ويونکي دي دا نظمونه د هغه وخت په تناظر کښې ګوي، ووائی-
يادګېرنه: دا دواړه نظمونه ما په کال 1997م کښې په ډي ائي خان کښې د فقير ايپي په کانفرانس کښې وار په وار وئيلي وو-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ازادۍ په ورځ

د ثوارلسم اګست د نمر د راختو نه مخکښې
سحر وختي له کلي اووتم بېديا ته لاړم
د ښکلي نمر د ازادۍ د مبارکې ورځې
د پلوشو په استقبال ګوشې يئ خوا ته لاړم

بهر له کلي نه خو ډېر له کلي لرې هم نه
په يوه جونګړه مې په لاره کښې نظر لګېدو
ناسته په وره کښې د جونګړې مې بوډۍ اوليده
ما ته ملا سپين يې د وړې په شانې سر لګېدو

دې هم کتل په نمر خاته خو چې يې زۀ اوليدم
ويې د اګست خو زويه نن ده ثوارلسمه کنه
دا نن سحر د ګران وطن د ازادۍ سحر دے
ما وې چې هو ګرانې ابۍ دا خو منمه کنه

دا راته وايه چې دا تۀ دلته تنها ولې يې
جدا له خلقو نه پراته تۀ په بېديا ولې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رپېدونکے لاس دې اونیسي او پاخوي دې
داسې څوک شته که نا تۀ ناسته ماته ملا ولې ئے

ابې یۀ سوړ اسوېلے اوکړو ویې چې هو بچیه
زۀ تنها نۀ یم زما ډېر ښکلي یۀ ځوان بچےؤ
د ګران وطن د ازادۍ جنګ ته مې اولېږلو
لا خوراغلے نۀ دے ښۀ مرد مېدان بچے وو

خو داسې اورمه له خلقو چې شهید شو هغه
زما پتنګ کړو ځان ستي د ازادۍ په شمع
وائي چې مړه شي نو هغه په دنیا بیا نۀ راځي
ورکړے سر زما بچي د ازادۍ په شمع

خو نا دا ټول دي په غلطه شهیدان خو نۀ مري
د ازادۍ په شمع سوي پتنګان خو نۀ مري
نن ځوارلسمه د اګست ده زۀ کمځې غوړوم
د ازادۍ جنګ ته وتلي باتوران خو نۀ مري

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما یقین دے چې راځي به نن سبا به راځي
د ازادۍ بیرغ په لاس کښې په ګډا به راځي
نن خوارلسمه د اګست ده په خندا به راځي
نن به راځي نن به راځي او خامخا به راځي

نو راشئ وروڼو چې لږ سوچ اوکړو او فکر وکړو
د ازادۍ په ورځ به ډېرې خوشحالۍ هم کوو
خو څه خو به خیال د مور او پلار د شهیدانو ساتو
څه خو به خیال د ننګیالي د دې ابۍ هم کوو

د ګران وطن د ازادۍ خو ډېر کالونه اوشو
خو لا خو لارې د زامنو ګورې بورې مینې
په انتظار د خپل شهید دا یوه ابۍ هم نه ده
مهجوره وي به ګران وطن کښې داسې نورې مینې

«««««»»»»

یادګېرنه: ما د نظم په څوارلسم اګست کال 1964 م کښې لیکلےؤ- چې زۀ په ګورنمنټ مډل اسکول کړمه کښې د اتم ټولګې طالب علم ووم-او د ازادۍ د باتورانو ډېرې مینې ژوندۍ وې-د دې نظم معیار د اتم ټولګي د یؤ هلک د لیک په تناظر کښې وګورۍ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلنه

اے خوارانـــو غریبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــانو راشـــئ راشـــئ

چـــې مـــانې د اســـتبداد کـــړو دړې وړې
رانســـکورې چـــې بنګلـــې کـــړو لـــوړې لـــوړې
ورتـــه اور کـــړو چـــې تـــرې پورتـــه شـــي لـــوخړې
چـــې بنګلـــې شـــي د خانـــانو خـــړې پـــړې

اے خوارانـــو غریبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــان راشـــئ راشـــئ

نـــن دخپلـــو عشـــرتونو حســـاب ورکـــړئ
نـــن دخپلـــو دولتونـــو حســـاب ورکـــړئ
د مـــزو او د خونـــدونو حســـاب ورکـــړئ
د دې لویـــو محلونـــو حســـاب ورکـــړئ
اےخانـــانو نوابـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــن قیمــت د خپلــو تویــو خولــو غــواړي
نــۀ شــرمیږي لــه هیڅــا نــۀ چاتــه ژاړي
حــق بــې حقــه مــو حقونــه چــې څــوک داړي
ورپســـې شـــئ راشـــئ تـــول لکـــه غوبـــاړي
خـــړو پـــړو مزدورانـــو راشـــئ راشـــئ

ولـــې غلـــي د غریـــب پـــه بـــد حـــالى یـــې
ولـــې خـــوښ پـــه دابـــې خونـــده زنـــدګى یـــې
د اســـلام پـــه تلـــه خامخـــا تلـــى یـــې
حـــق تـــه حـــق وائـــي ښـــکاره بیـــانوى یـــې
امامــــــانو خطیبـــــانو راشـــــئ راشـــــئ

د ســـرو شـــونډو لـــه شـــرابو لاس پـــه ســـر شـــئ
لـــه تیـــارو د تـــورو زلفـــو رابهـــر شـــئ
کـــار پـــه تشـــه وینـــا نـــۀ کیـــږي خبـــر شـــئ
عمـــل وکـــړئ د غریـــب پـــه چـــارو ورشـــئ
شـــــاعرانو ادیبـــــانو راشـــــئ راشـــــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترینــه کــار د تــورو واخلــۍ خبــردار شــئ
بنـــد ترلـــي مخـــامخ د اســـتعمار شـــئ
ټـــول پـــه نبغـــه لاره واړوئ پـــه لار شـــئ
خـالي مـه کښـېنئ اختـه د قـام پـه کـار شئ
د وطـــــن قلمکـــــارانو راشـــــئ راشـــــئ

ټـول بـه ځـار پـه ننـګ غېـرت او پـه پښـتو شـو
دا پـــرې جنبـــې بـــه پرېـــږدو ټـــول بـــه یـــؤ شـــو
کـه يـؤ نـۀ شـو نـو دا ټـول بـه هـم يـؤ څـو شـو
پـه دريـاب د بـې ننګـۍ کښـې بـه لاهـو شـو
زمـــا ورونـــو عزیزانـــو راشـــئ راشـــئ

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه

راشـــه چـــې بـــاغ د زنـــدګۍ تـــه بهارونـــه راشـــي
راشـــه چـــې غـــاړې د ځوانۍتـــه دې هارونـــه ر اشـــي
راشـه چـې تـورې تيـارې شـپې د جـدايۍ شـي ختمـې
راشـه چـې ختمـې بـې کـارۍ شـي او کارونـه راشـي

کـور د زړهٔ وران د ے رڼـا نشـته مـړې ایـرې دي اشـنا
د هجـران شـپې ډېـرې اوږدې ډېـرې سـپېرې دي اشـنا
زړهٔ د ماشـوم غونـدې ژړېـږي سـترګې سـرې دي اشـنا
زر کـړه راځـه چـې مـې زړګـي تـه قرارونـه راشـي
د يـؤ عاشـق د ګرمـو ګرمـو اسـوېلو پـه خـاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د يـــؤ مـــين د جـــدايۍ نـــه د ګيلـــو پـــه خـــاطر
پورتـــه کـــړه جـــام دې د ديـــدن د مېلمـــانو پـــه خـــاطر
چـــې د خنـــدا د عاشـــقانو هـــم وارونـــه راشـــي

دا بـــې قيمتـــه چـــې دي نـــن د غريبـــانو خـــولې
دلتـــه بـــې قـــدره دي زمـــا د مزدورانـــو خـــولې
خـــواره خـــوارۍ کښـــې مـــې بهيـــږي د خـــوارانو خـــولې
وختـــه راځـــه چـــې پـــه بـــادارو يـــې پورونـــه راشـــي

چـــې بـــده ورځ شـــي د پښـــتون پـــه دښـــمنانو بانـــدې
چـــې زنکـــدن شـــي د پښـــتون پـــه بـــد خواهـــانو بانـــدې
چـــې ورځ د عيـــد شـــي پـــه خوارانـــو غريبـــانو بانـــدې
پـــرې خوشـــحالۍ دلـــۍ دلـــۍ او انبارونـــه راشـــي

زړې قيصـــې چـــې د ليلـــىٰ او د مجنـــون تـــازه شـــي
خونـــد د وصـــال ســـره غمونـــه د بيلتـــون تـــازه شـــي
چـــې ولـــولې د عاشـــقانو د ژونـــدون تـــازه شـــي
بيـــا منصـــورانو تـــه د مينـــې چـــې دارونـــه راشـــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا بې خونده ورځې شپې د زندګۍ شي ختم
چې دا په ژبه او قلم دي پابندۍ شي ختم
چې دا جېلونه زنځيرونه هتکړۍ شي ختم
په ازادۍ چې د بلبلو چغارونه راشي

د خوشحالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ یمه
د سوکالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ یمه
چې د سيالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ یمه
مهجور خبر کړه چې د ژوند اعتبارونه راشي
راشه چې باغ د زندګۍ ته بهارونه راشي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپک

يوه ورځ د اوړي په غرمه کښې په سکښې غرمه کښې
کورته راتلمه وم راوړے مجبورۍ غرمه کښې
د اور لمبه وه لګېده په مخ سيلۍ غرمه کښې
خولې خولې وې خوټکېدلې ککرۍ غرمه کښې

چې په جنډوله اودرېدو بس د پاټک په خوا کښې
ولاړ په نمر ؤ زمونږ بس سره راپک په خوا کښې

ګرمۍ اخستے ؤ خولې ؤ سيلېدلو سره
بس ته راوختو د بس د اودرېدلو سره
او مونږ سوارلۍ چې په سيټونو سمېدلو سره
دے ؤ ولاړ چيرړې جامې يو څو کمبلو سره

وې چې سخيانو ته د خپر وي ستړي مه شئ ورونو
هر څه دې ستاسو کره ډېر وي ستړي مه شئ ورونو

څوک يوه روپۍ او څوک انه او څوک پېسه ورکوي
هر سړے ده ته بس د پاره د الله ورکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک اوازې ورته د معاف که معاف اې تره ورکوي
څوک ورته وائي لاره پرېږده څوک دیکه ورکوي

زۀ په سیټ ناست یم د قدرت په قدرتونو کښې غرق
دا د نصیب رنګا رنګي ته په سوچونو کښې غرق

وایم چې دغه ورېے ترېے ځوان به ورور وي د چا
وایم چې ده کره به ناسته لور او خور وي دچا
دا غریبي د ده به هم چرته پېغور وي دچا
خدایه د ده په غریبۍ کښې به قصور وي د چا

د پلار نیکه ځیني که خدایه څوک خانان کېدے شي
نو دا خولې خولې راپک هم راپاخان کېدے شي

په بدرګه په چا د چا سره ټوپک کرځوي
په هله ځله هر بوډا، ځلمے هلک ګرځوي
چې وي ماړه نو بیا مازغه پاس په فلک ګرځوي
چې شي خالي نو کور په کور خېټه راپک ګرځوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر موټر هره لارۍ کښې ما او تاته ګوري
د ازلي برخې په تمه دے هر چا ته ګوري

څوک وي خانان د چا په برخه مزدوري وي د چا
د بل په مخکښې لاس نيول به مجبوري وي د چا
لکه راپک وريسې منډې ضروري وي د چا
په زر جېبونو کښې تقسيم خدايه روزي وي د چا

د چا خندا ځان پورې نۀ غواړي قسم دے وروره
مهجوره! زړۀ لري د غوښې بنيادم دے وروره

«««« »»»»

يادګېرنه: راپک زمونږ د علاقې يؤ ملنګ او غريب سړے ؤ-دے به اکثر هره ورځ جنډولـه ته راتلـو- اول به يې په بس او لارۍ کښې ناستو خلقو ته سترګې مۀ شې اوکړل- او بيا به يې اووئيل چې سخيانو ته دې خبر وي-د ملنګ برخه اوکړۍ- وائي چې په غوا کښې که پۍ نۀ وي هم خو د ،،بوړکي،، ورته هيله وي- ما دا نظم د دغه ملنګ راپک په نوم ليکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي ګوته

دا نـــن قيصـــه چـــې زۀ ليکمـــه حقيقـــت ليکمـــه
د يـــو غريـــب نـــوکر د خـــوږ ګـــوتې حالـــت ليکمـــه

ده زخمـــي کـــړې خپلـــه ګوتـــه د ســـبزۍ ســـره ده
نـــورو تـــه بيـــا هـــم جـــوړوي دی ترکـــاري لګيـــا دے
جـــوړه يـــې کـــړې ښـــۀ دخپلـــې غريبـــۍ ســـره ده
څنګـــه چـــې دي خـــو د ژونـــد ورځـــې تېـــروي لګيـــا دے
څـــه نـــا اشـــنا يـــې دغـــه ګوتـــه د پټـــۍ ســـره ده
ځکـــه بـــې غمـــه تـــرې ســـرې وينـــې تويـــوي لګيـــا دے
جـــوړې پـــه زړۀ کښـــې څـــه بـــدل لـــه دې ســـماجه اخلـــي
ځکـــه هـــر څـــه پـــه خپلـــو ســـرو وينـــو لـــړي لګيـــا دے

څـوک بـه مـې ګـرم بـولي خـو سـتا پـه دې سـرو وينـو قسـم
چـــې زۀ دا هـــر څـــه چـــې لـــيکم د زړۀ لـــه کـــومي لـــيکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايم چې څوک به ستا په وينو کړي دوې اوښکې تويې
وايم چې څوک به د عبرت پکښې څه مومي ليکم
وايم خولو سره به خورو چې د غريب خولې دي
خبر دے روتے کـه څه بې خونده څه بد رنګه وخورو
خو اخر مونږ هم انسانان يو اے د زړۀ سلطانه
ستا په سرو وينو باندې سره چپاتي څنګه وخورو

زۀ سوچ کومه چې مهجوره! په دا ګران وطن کښې
وي به ټيکلي نن د ډېرو مزدورانو ګوتې
سلطانه ډېر دي ستا ملګري چې بې چروته نۀ شي
په وينو سرې به وې د ډېرو سلطانانو ګوتې

«««««»»»»

يادګېرنه: زمونږ يؤ لنګري ؤ- هغه د سبزۍ سره خپله ګوته غوڅه کړې وه –د ده نوم ،،سلطان،، ؤ- ما دا نظم د ده د زخمي ګوتې تر اثر لاندې ليکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک دے؟

ژونـــده ! ســـتا دکشـــمکش پـــه مرحلـــو کښـــې
پـــــه اوږدو لارو روانـــــو قـــــافلو کښـــــې
چـــې آه نـــهٔ کـــوي او پښـــې ابلـــې روان دے
د منـــزل پـــه اســـره درومـــي پـــه ازغـــو کښـــې
د غیـــرت همـــت نـــه ډک دا ســـړے څـــوک دے؟

د ارام پـــــه ښـــــاپېریو مـــــین نـــــهٔ دے
د نشـــــو پـــــه اور انګـــــار لـــــوغړن نـــــهٔ دے
چـــې یـــې بـــار د بـــل غمونـــه هـــم پـــه ســـر دي
چـــې پـــه وچـــه زمکـــه بـــار د وطـــن نـــهٔ دے
د خولـــو پـــه ســـمندر کښـــې مهـــے څـــوک دے؟

امـــــارت دے منتظـــــر د چـــــا خولـــــو تـــــه؟
رڼـــا ورځ ګـــوري د چـــا و تـــورو شـــپو تـــه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه څـوک دے چې يې پـروړې پـه قسـمت دي؟
هغـه څـوک دی چې دانـې يـې کـړې ترټـو تـه
د وطـن پـه شـنو فصـلونو ږلـۍ څـوک دے؟

زۀ مهجـور يمـه خبـر لـه خپـل قانونـه
د خـوږې ليلـىٰ خبـر يـم لـه مجنونـه
د ريـا پـه جـامو کلـه نـۀ تېـروزم
راتـه نـۀ بـه ښـايي نخښـې لـه پښـتونه
ماتـه مـۀ وايـه چې خپـل او پـردے څـوک دے

««««»»»»

يادګېرنـه: زمـا دا نظـم پـه روزنامـه شـهباز سـمتبر کـال 1970م کښـې چـاپ شوے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان منځې په سر

روان مــوټر کښـــې د کـــاروان منځـــې پـــه ســـر ومـــه زۀ
رو غونـــدې ماتـــه مـــې زړګـــي لکـــه د چـــا ووئيـــل
"وکـــړه عظمـــت تـــه د وطـــن د مزدورانـــو ســـلام"
خـــولې خـــولې شـــومه ملګـــري تـــه مـــې دا ووئيـــل

تـــۀ د تـــک تـــور هـــوار ســـړک خوندونـــه اخلـــه دورمـــه
مـــا دلتـــه پرېـــږده چـــې د چـــا تـــويې خـــولې اوګـــورم
"پـــه اســـوېلو د چـــا تنهـــاکې زۀ تبـــل غـــواړم
زۀ بـــه د چـــا د لاس پټـــوکي دلتـــه پـــرې اوګـــورم"

چـــې د کـــاروان منځـــې پـــه کلکـــه او ببـــره ســـينه
د تـــور ښـــامار غونـــدې تـــاوېږي راتـــاوېږي غونـــدې
د دې ســـړک پـــه غـــاړه ناســـت يمـــه ســـوچونه کـــوم
خـــوارۍ ځـــارۍ د غريبـــانو رايـــادېږي غونـــدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایــــم چـــې دلتــــه چــې تېریـــږې د مـــوټر مالکـــه
درتــــه د چـــاټیکلې ګـــوتې هـــم یـــادیږې کلـــه؟
دلتـه وزګـار شـو سـړک جـوړ شـو خـو نـه دے غریـب دے
چرتــه بـل ځـایې کښــې بــه لګیــا وې وزګـاریږي کلـه

چې پـه کلـک غـره کښـې ستا مـوټر لارې تـه لار جـوړوي
وایـــه اشـــنا د فرهـــادي همـــت ځښتـــن څـــوک دے؟
هــوار سـړک چــې پـرې تــک تــور او هـم صـفا جـوړ شـو
پـــه دې تـــودو تـــارکولو ســـوے لـــوغړن څـــوک دے؟

وایــــه چــــې لاړو پیــــاده ســـتړے ســـتومان ؤ کورتــــه
سـتا عـیش کـدو تـه یـې لنـډ کـړے اسـان کـړے مـزل
ټیکلــــې ګـــوتې او مـــلا ماتــــه ټولـــه ورځ ؤ لګیـــا
د ټـــولې ورځ د محنـــت دې څـــومره ورکـــړو بـــدل؟
بـــس دومـــره څــه چـــې وږې تـــږې او نهـــر بچـــې یـــې
ډوډۍ د یـــؤ وختـــې خـــو اومـــومې او نـــۀ وې د بـــل
نـــو دا غریـــب بـــه وې لګیـــا ســـبا بـــه بیـــا رادرومـــې
وې بـــه لګیـــا او جـــوړوې بـــه دې شـــاندار محـــل
اوس راتـــه وایـــه چـــې پـــه حـــال د دې غریـــب اولـــیکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کــه نغمـــې اولـــیکم اوســـتایمه پـــه زلفـــې ول ول
اوس هـــم صـــفت د چـــا د شـــونډو او رخســـارا ولیکم؟
اوس دې هــم خیــال د ے ســتمګره چــې بــه لــیکم غــزل؟

نـــا کلـــه نـــا اوس بـــه قیصـــې ســـتا د ظلمونـــو لـــیکم
اوس بـــه ســـامان ســـتا د ژړا وي خنـــدوم بـــه دې نـــا
اوس بـــه زمـــا د قلـــم ژبـــه وي او ســـتا ظلمونـــه
اوس بـــه د یـــو یـــو بـــدل اخلمـــه پرېـــږدم بـــه دې نـــا

مهجـــور غمجـــن غونـــدې راپاڅېدمـــه راغلمـــه خـــو
مـــا پـــه خولـــو چـــې بـــې قیمتـــه وي قســـم کـــړے د ے
هـــر جـــاګیر دار ســـرمایه دار تـــه بـــه پـــه ډاګـــه وایـــم
چـــې د وطـــن پـــه غریبـــانو دې ســـتم کـــړے د ے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لیوني په مرګ

خلقو لړ ما خو هم خبر کړې دا غوغا د څه ده
ماته هم وواېئ قیصه دا نن سبا د څه ده
څه د حسرت او څه د غم ډکه فضا د څه ده
ماته هم واېئ زړۀ مې چوي دا ژړا د څه ده

دا څوک چې کلي ته او څوک ؤ هديرې ته ځغلي
ښکاري خو داسې څوک مړ شوے دے زمونږ د کلي

دومره پوهېږم چې د کلي څوک سړے مړ شو
يا به هلک ؤ يا بوډا او يا زلمے مړ شو
د چا عزيز ؤ د چا خپل د چا پردے مړ شو
خو دا ماشوم واېې د کلي لېونے مړ شو

سترګې مې سرې دي ژړوي مې نن پردي غمونه
واېي رښتيا د لېونو وي لېوني غمونه

خدايګو که نن زمونږ د کلي مشر خان مړ وے
هغه چې ځان بولي د کلي نګهبان مړ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـــه مالـــک زمـــونږ د ګټـــې او تـــاوان مـــړ وے
هغـــه ځښتـــن د ښـــې حجـــرې او لـــوے مکـــان مـــړ وے

نـــو مابـــه نـــۀ ؤ دا دومـــره پـــه مرګـــي ژړلـــي
څـــومره چـــې نـــن مـــې دي پـــه مـــرګ د لېـــوني ژړلـــي

تـــۀ چـــې کاواکـــه بـــې خبـــره پـــه کوڅـــو ګرځېـــدې
پـــه رڼـــا ورځ هـــم ګرځېـــدې پـــه تـــورو شـــپو ګرځېـــدې
پـــه ســـر ســـرتوره ګرځېـــدې پـــه ابلـــو پښـــو ګرځېـــدې
څـــوچې ژونـــدے وې واک دې خپـــل وو بـــې جـــامو ګرځېـــدې

اوس يـې مـړ شـوے نـو پـه خوښـه د ژونـدو کښـې بـه ځـې
اوس تـورو خـاورو تـه چـې ځـې سـپينو جـامو کښـې بـه ځـې

د هـــر ماشـــوم د لاســـه کـــاڼي تـــا پـــه ســـر زغملـــي
تـــا د ځوانـــانو ګزارونـــه پـــه ټټـــر زغملـــي
تـــا د هـــر چـــا د لاســـه هـــر څـــه لکـــه نـــر زغملـــي
مـــرهم د مـــالګې دي د تـــا پرهـــر پرهـــر زغملـــي

نـــن ليونيـــه ځکـــه ټـــول راغـــونډ ومـــه کلـــے
ســـتا پـــه مرګـــي پـــه چغـــو چغـــو ژړومـــه کلـــے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانــه پوښــتنه چــا ونــهٔ کــړه چــې پــه زړهٔ دې څــهٔ دي
څـوک پوهـه نـهٔ شـو پـه هغـه هـم چـې پـه خلـه دې څـهٔ دي
هرچــا تــه بــد وې چــا ونــهٔ کتــل چــې ښــهٔ دې څــهٔ دي
لېــونۍ ســترګې دې څــه وايــې پــه بانــه دې څــهٔ دي

لاړې زمــــونږ د دنیــــا ګــــۍ نــــه ګیلــــه مــــن لاړې تــــه
غمجـــن دې ځکـــه واړه کلـــې چـــې غمجـــن لاړې تـــه

تــا پــورې چــا بــه چــې څــه ټوقــه مســخره کؤلــه
تــا بــه ځــواب کښــې معمــولي شــانتې ګیلــه کؤلــه
یــا بــه چــې چــا درتــه څــه ســپکه او ســپېره کؤلــه
تــــا بــــه پــــه خپلــــه هــــم خبــــره د هغــــه کؤلــــه

خــوار نــهٔ شــې تاتــه جــوړې مــونږه خنــدنې ښــکارېدو
لېــونې نــهٔ وې درتــه مــونږه لیــوني ښــکا ریــدو

خــوار نــهٔ شــې ســتا جــوړې زمــونږه دنیــا خوښــه نــهٔ وه
مــونږ لېــونې ګڼلــې ســتا خــو رښــتیا خوښــه نــهٔ وه
د خــــوار غریــــب دې بــــې اثــــره ژړا خوښــــه نــــهٔ وه
د دنیــــا دارو دې مســــتې او خنــــدا خوښــــه نــــهٔ وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـو تـا نـه ځـان تـه اميـري نـه غريبـي خوښـه کـړه
تـا زنـدګي پـه هوښـيارۍ د لېـوني خوښـه کـړه

مهجـوره دورمـي پـه څـه شـان د شـاه زلمـي جنـازه
ځـي هـديرې تـه عجيبـه غونـدې شـاهي جنـازه
نـۀ ايسـارېږي چرتـه هـم پـه لاره ځـي جنـازه
نـن پـه اوږو د عقـل ځـي د لېـوني جنـازه

د زنـدګۍ سـتغې سـپېرې يـې لکـه خـوب تېـرې کـړے
ښـې پـه مـزه يـې ورځـې شـپې د لېونتـوب تېـرې کـړې

«««««»»»»

يادګېرنـه: زمـونږ پـه کلـي کښـې يـۀ لېـونے ؤ- هغـه پـه کـال 1974م کښـې پـه حـق ورسـېدو- هسـې خـو ډېـر خلـق مـري او پيـدا کيـږي خـو د ځينـو خلقـو مـرګ د سـړي څـه داسـې احساسـات راولـړزوي چـې درک يـې هغـه تـه خپلـه هـم نـۀ لګـي- مـا دا مرثيـه يـا نظـم د څـه داسـې احساسـاتو لانـدې لـيکلے دے ځکـه چـې لېـونے زمـا څـه تربـور عزيـز نـه ؤ-خـو لېـونے ؤ او زمـونږ د کلـي ؤ- دغه وخت زۀ هائي اسکول وابه کښې ووم-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خان جېل

ټـي وي هـم سـتا مخـامخ د ے درتـه ا ے سـي لګېـدلے
کـه پـه سـور اور کښـې سوځېږي غريـب ا ے سي څـه ليـدلے
پـوليس ګـپ درسـره ولـي خانـه دغـه سـتا ريمانـه د ے
خـو بيـا هـم د جېـل نـه تللـودې تـا هـر وختـې ډيمانـه د ے
سـتاپه جېـل کښـې اوسـېدل خـو يقينـي چـې ډېـر اسـان دي
ستا په جېـل کښـې خو راحت د ے خوشحالي ده سهولت د ے
کـه رښـتيا راباندې وايـې سـتا خـو جېـل نـه د ے جنت د ے
سـتا پـه جېـل کښـې اوسـېدل خـو يقينـي چـې ډېـر اسـان دي
حـال د هغـو خلقـو ګـوره چـې التهـا يـې اوبـزان دي

داسې جېل کښـې دې تېرکړے کـاش چې ټول عمرمهجور و ے
دغـه جېـل سـره د ټولـو سـهولياتو زمـا کـور و ے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غمجن اختر

سحر وختي چې خوشحالۍ دلۍ دلۍ راغلې
چې رپوي سرې لوپټې هغه سیلۍ راغلې
ښکلیو جامو کښې شو ارمان د هر ماشوم ترسره
سر په سندرو دي د چم ګاونډ جینۍ راغلې
فضا خوشبویه چاپېر چل شو سندریزه غوندې
د خوشحالو ډکې لمحې د زندګۍ راغلې
د خونده ډک دے خوندور او بختور سحر دے
د هرې خوا نه د اختر مبارکۍ راغلې

دا د جذبو د خوشحالو او سرمستو اختر دے
خو که رښتیا وایمه دا بس د هغو اختر دے

د چا چې شپې ورځې بدلې رابدلې نۀ دي
د چا چې کور د قسما قسم خوراکونو ډک دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په تندي يې پرخې پرخې خولې نۀ را درومي
د چا چې ژوند د عشرتونو راحتونو ډک دے
باید هغه دې نن لاسونه په نکریزو سره کړي
د چاچې کور د بې غمۍ سپین مرونودونو ډک دے
هغه خو ژاړي که اختر د خنداګانو ورځ ده
په غم لړلے د چا ژوند چې له غمونو ډک دے

زړۀ چې غمجن وي د خوشۍ په نن سحر کښې څه دي
څۀ شو که نوم يې د اختر دے په اختر کښې څه دي

نن زما ورونه بنديوان دي په پردي وطن کښې
زۀ خبر نۀ يم چې د دويي به دا اختر څنګه وي
خو سوچ کوم چې اخر دوئي هم انسانان دي ربه
دوي هم پوهيږي چې به دلته نن سحر څنګه وي
سر په زنګون به څوک په خيال کښې محبوبه يادوي
او څوک به ژاړي چې زما به نن ټبر څنګه وي
دوي په اختر هم اغوستے نۀ شي نن نوې جامې
سوچ به کوي چې به نن حکم د افسر څنګه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ هــــم ســـــپېره یـــــم د اختـــــر پـــــه ورځ ژړا کومــــه
دچـــا پـــه یـــاد کښـــې دا عبثـــه مشـــغولا کومـــه
اختــر خــو نــوم د خوشــحالو دے خــو هغــو تــه نــۀ دے
څــوک چــې د بــد نصــیب د لاســه پــه بــد حال پراتــه دي
څــوک چــې د یــوې یــوې آنــې خبــر غــواړي پــه نــوم د الله

پـــه خـــاورو خـــړ یـــې لاس نیـــولي کـــوي ســـوال پراتـــه دي
د چـــــا د ژونـــــد ملګـــــري لاړل همېشـــــه د پـــــاره
د چـــا کورونـــه شـــو تـــالا والـــه کنګـــال پراتـــه دي
د سیاســـت د لاســـه کونـــډې د چـــا خوینـــدې لونـــه
او د چـــا ورونـــه ترمـــې ترمـــې پـــه بنګـــال پراتـــه دي

مهجــوره څــه؟ کــه تــش بــه نــوم پــه ټــول وطــن اختــر دے
د ژړا ډک پـــــه غـــــم لـــــړلے او غمجـــــن اختـــــر دے

«««««»»»»

یادګېرنـه: مـا دا نظـم د بنګلـه دېـش د بېلېـدو پـه وخـت لـیکلے ؤ-کلـه چـې زمـونږ نـوي زره (90000) فـوځ د هندوسـتان پـه بـېلا بېلـو کېمپونـو کښـې د جنګي قېدیانو ژوند تېر ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

يؤ شاعر ملګري ته وصيت

که بيمار يم لږ مې خيال په ماه وسال که
د اويا کالونو تېر شومه تۀ خيال که
زۀ د منې زيړه پاڼه يم د ونې
چې در پرېوزم ځناور به مې پائمال که
لکه ډېره ښکلې پاڼه د سيمرغ
د يادونو په کتاب کښې مې سنبال که
د حالاتو له سيلۍ مې مرقد ژغوره
هسې نۀ چې خاوره يوسي ما کنګال که
د شعرونو مقبره کښې زما قبر
درنه ورک نۀ شي زيارت يې کال په کال که
که دې وس ورسېد جوړ ترينه کتاب که
ورک شعرونه راپېدا مې له عيال که
دغه کار ته تر مودې مودې مۀ ګوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتـــدا يـــې کـــه دې زړۀ غـــواړي امســـال کـــه
ډېـــره ښـــکلې ديباچـــه پـــرې نوشـــته کـــړه
د يـــادونو تـــرې چـــاپېره يـــؤ دېـــوال کـــه
چـــې کتـــاب پـــرې دګلونـــو باغيچـــه شـــي
هغـــه ښـــکلي ښـــکلي ټکـــي اســـتعمال کـــه
د يـــارۍ مـــې دومـــره حـــق دربانـــدې نشـــته
خـــو تـــۀ خبـــر دغـــه کـــار وکـــړه ماخوشـــحال کـــه
پـــه قيامـــت کښـــې چـــې يـــؤ بـــل تـــه غـــاړېوځو
دغـــه کـــار بـــه د يـــارۍ هـــم اســـتدلال کـــه
پـــه ســـلګو د زنکـــدن کښـــې بـــه زۀ وايـــم
چـــې مهجـــور پـــه دا ښـــېګړه لازوال کـــه

«««««»»»»

يؤ شعر

ګـــل چـــې ســـتايې ازغـــي هـــم بـــد مـــۀ ګڼـــه
دا خـــو ازغـــي دي چـــې ګلونـــه ژغـــوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بغاوت

وختــه چــې بيــا دې ورځــې شــپې څــوريږي
ويــــنم او وايمــــه چــــې ښــــې څــــوريږي
ســــتا پــــه تنــــدي اې کائناتــــه ګــــورم
عــــــن چــــــې وړې وړې ذرې څــــــوريږي
دې وينـــو څښـــکونکي ازمـــري تـــه زمـــا
هــــــم د حــــــالاتو ارادې څــــــوريږي
خبــر دے خــو تــوان د دې ليــدو نــۀ لــرم
چـــې حيـــا نـــاکې پښـــتنې څـــوريږي
خدايــــه آ لېچــــې فــــولادي غوا ړمــــه
چـــې يـــې مړونـــد تـــه زولنـــې څـــوريږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخـــت ظالمـــه ډېـــر منـــت دې کـــوم
بـس کـه بـس نـور مـې پـه ګسـو مـۀ وهـه
ډېـــر اوشـــو ډېـــر اے ســـامراجي ظالمـــه
نـــور مـــې کـــاروان د تلوســـو مـــۀ وهـــه
دا وينـــــې زوې د غريـــــب دي غټـــــه
دا شـــراب ګـــوره پـــه کاســـو مـــۀ وهـــه
د زور ګېـــرۍ نشـــه کښـــې مســـت ســـړيه
بـــس د ے نـــور حـــق د پښـــتنو مـــۀ وهـــه

نـــۀ منـــې؟ ښـــۀ ده نـــو اوس خپلـــه ګـــوره
اوس د اوچتـــو بنګلـــو درز تـــه ټينـــګ شـــه
منـــت زاري تـــۀ د هيچـــا نـــۀ منـــې
اوس د پښـــتون د ټوپـــک ډز تـــه ټينـــګ شـــه
مهجـــوره! اوس دې زغمـــې وار د پښـــتون
راغلـې مېـدان تـه اوس دا ګـز تـه ټينـګ شـه

«««««»»»»

يادګېرنـه:ما دا نظـم هغـه وخـت لـيکلے ، کلـه چـې بهټـو صـبب د هغـه وخـت صوبه سرحد (پښتونخوا) او بلوچستان حکومتونه مات کړل-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پربغل د ځوکې بازه

د غلـــــیم د ارادو د زرکــــو شــــلې کــــړه وزرې
شـابه بیـا پـه مخـه واخلـه دغـه شـنې سـپینې کـونترې
د حـــالاتو ګــــډ وډي تـــه د هـــوا مخـــالف زور تـــه
چـې زړۀ وانـۀ چـوې ګـوره تـه الـوت کـړه لـرې لـرې
بیـــا پـــه زور دې وزرو یـــو فضـــا کـــړه ځـــان ســـازه
د پربغـــــــــل د ځـــــــــوکې بـــــــــازه

نـا خبـرې د حملـې نـه سـبل سـبل شـنې ډبـرې ګرځـې
وزر جـوړ کـړه یـؤ ګـزار تـه چـې یـؤ یـؤ شـې ډېرې ګرځـې
غـــړې چګـــې دې نیـــولې مـــردار خـــورو پـــه مـــردارو
زلزلـــه یـــې پـــه دنیـــا شـــه ټپوســـان بـــې ویـــرې ګرځـــې
تـــۀ باچـــا یـــې د مارغـــانو اراده وکـــړه درازه
د پربغـــــــــل د ځـــــــــوکې بـــــــــازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ بــې خوفــه بــې خطــره د پرېغــل نــه تــر شــواله
د ځــوانۍ پــه طاقــت ګرځــه د جنــوب نــه تــر شــماله
اســتعمار د ازمــري هــم کــړه هوســۍ تــه بــې مجالــه
هــر غــرور هــره مســتي هــم چــې د شــېر اوځــي لــه خيالــه
ســتا نــرې غونــدې اواز دې زوراورلــه هــر اوازه
د پرېغـــــــــــل د ثـــــــــــوکې بـــــــــــازه

ستا پنجې دي زمـا خوښـې نـوم دې هـم دې پـه مـا ګـران
لــه خوښــۍ نــه پــه خنــدا شــم تــهٔ چــې ګرځــې پــه اســمان
دبــدبې تــه دې حېــران يــم بــې وقعتــه کــړې مارغــان
يــۀ وخــت داســې ؤ چــې وو ســتا هــر صــفت د مســلمان
خــو افســوس چــې هغــه لاړل نــا خبــر يــو مــونږ لــه رازه
د پرېغـــــــــــل د ثـــــــــــوکې بـــــــــــازه

ســتا ګــزار چــې تنــدريز دې پــه دنيــا د شــنو کــونترو
ؤ تســـخير د کائنـــات د صـــحابه رض نيـــت بـــې وزرو
تمنــــا د شــــهادت تــــه ضــــرورت نــــۀ وي د زغــــرو
شـــهبازي ګـــزار تـــه نـــۀ وي وخـــت د چغـــو د خبـــرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــاخبر ؤ ابــو جهــل هــم لــه مغــوذ رض او لــه معــاذه رض
د پرېغـــــــــل د څـــــــــوکې بـــــــــازه

پـه محـل کښـې مناسب نـۀ دي سـتا ځـالې او سـتا ځلـې
ډېـر بـه بـد ښـکاري مـاټو کښـې بـازه سـتا د ځـالې خلـې
اَشِـــدا ءُ عَلَـــى اَلکُفـــارِ رُحَمَـــاءُ بِيَـــنِهم ياســـت
بـــازان چـــا نـــۀ دي ليـــدلي چـــې د يـــؤ بـــل ســـره نښـــلي
د مرحـــوم امـــت صـــفت د ے تاکښـــې اوس هـــم تـــرو تـــازه
د پرېغـــــــــل د څـــــــــوکې بـــــــــازه

تـــا تـــه اوس هـــم شـــابه يـــاده شـــهبازي د پـــلار نيکـــۀ ده
هـــای افســـوس زمـــونږ نـــۀ هېـــره نـــن ماضـــي د پـــلار نيکـــۀ ده
زنـــدګي مـــو کلـــه يـــاده حجـــازي د پـــلار نيکـــۀ ده
تـــا تـــه يـــاده پـــه ښـــۀ ډول زنـــدګي د پـــلار نيکـــۀ ده
تـــۀ د وخـــت د تېـــر بـــدو نـــه ځکـــه ګرځـــې بـــې نيـــازه
د پرېغـــــــــل د څـــــــــوکې بـــــــــازه

ژاړم ځکـــه نښـــانې د تېـــر امـــت ويـــنم پـــه تـــا کښـــې
د بخښـــلو او وژلـــو وو خويونـــه پـــه هرچـــا کښـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـۀ یـؤ نخښـه د مرحـوم امـت یـې پـاتې پـه دنیـا کښـې
سـتا جـرات سـتا حوصـله ده پـه امـت د مصـطفیٰ کښـې
سـتا پـه شـان پـه هـر باطـل بـه وه حملـه د دوي ممتـازه
د پرېغـــــــــل د ځـــــــــوکې بـــــــــازه

سـتا پـه زور کښـې د وزرو عجیبـه شـان زور ګیـري ده
پـه پنجـه کښـې چـې سـتا راشـي دایـې نخښـه دمرګـي ده
سـتا صـفت خېبـر شـکن دے سـتا حملـه هـم حېـدري ده
د مارغـــانو پـــه ســـومنات دې اراده د غزنـــوي ده
د مهجـــور د زړګـــي ســـره د محمـــود د زړۀ ایـــازه
د پرېغـــــــــل د ځـــــــــوکې بـــــــــازه

««««»»»»

یؤ شعر

اے شـپونکیه د شـنو غرونو ستاشپېلۍ کښـې زنـدګي ده
اســـویلے پکښـــې غرېـــبي اســـوېلے ســـتا د زړګـــي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهقان ته

پېغبمــر د خوشــحالي دې تــا محنــت د ے
د ژونــدون باعــث د نــورو ســتا همــت د ے
د وطــن پــه خــړو خــاورو کښــې لــوبېږې
ســتا مقــام پــه خــړو خــاورو کښــې اوچــت د ے
ا ے دهقانــه د خــوارو نــه دې قربــان شــم

تــهٔ د ژونــد عــېش و عشــرت څــه پېژنــې
تــــهٔ خــــوب ارام د ســــره نــــهٔ پېژنــــې
څــه شــے چــې تــهٔ ترټولــو ښــهٔ پېژنــې
هغــه ســتا کــار د ے هــم یــې تــهٔ پېژنــې
د دې څېــرې بــڅره جــامو نــه دې قربــان شــم

چــې ســېراب دې پــرې فصــلونه د وطــن کــړل
چــې پــرې زیــات د نعمتونــه د وطــن کــړل
چــې ســېوا دې پــرې خوندونــه د وطــن کــړل
خــړ پټــې دې چــې باغونــه د وطــن کــړل
ســتړیه وروره د خولــو نــه دې قربــان شــم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

اې بهادره غیرتي پښتونه
اې ننګیالیه سرحدي پښتونه
اې د اسلام او د پښتو خاونده
چې یې شېدا په ازادي پښتونه

زړهٔ خو مې غواړي چې دې وستایمه
خو دا لفظونه به له کومه غواړم
پښتونه ځوانه که د پلار غوندې شوې
نو ستا په پلار پسې به ونهٔ ژاړم

پښتونه ځوانه ځواني ښکلې لرې
چې خفه نهٔ شې څو عیبونه هم شته
منم چې ژبه خو د پلار وایې تهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پــلار دې نــور څــو میراثونــه هــم شــته
د پــلار شــړۍ هــم درتــه پــاتې څــو ده
ګــوره چــې هلتــه پتلونونــه هــم شــته؟

پښـــتونه ځوانـــه ابـــدالي څـــوک ؤ
تاتـــه معلـــوم د ے ننګیـــالے پښـــتون ؤ
څــه لــرې یــاد شېرشــاه ســوري څــوک ؤ
هــو هــو خبــر یــې بریــالے پښــتون ؤ
وروره خوشـــحال د اکـــوړي څـــوک ؤ
افــرین پــوی یــې تــور یــالے پښــتون ؤ
پښـــتونه ځوانـــه ګـــوره پـــړ نـــه شـــې تـــهٔ
د زمـــري زویـــه چـــې ګیـــدړ نـــهٔ شـــې تـــهٔ

ځــان تــه دنیــا چــې کــوم حېرانــه نــهٔ کــړي
دا بــې همتــه بــه پښــتون څنګــه وي
خپلــه لېلــیٰ چــې لــه ســر ګرانــه نــهٔ کــړي
داســې عاشــق رښــتیا مجنــون څنګــه وي
چــې د غلــیم خونــه پــرې ورانــه نــهٔ کــړي
اثــر د هســې ځیګــر خــون څنګــه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې صدقه خپل زر له ځانه نۀ کړي
دغه قارون دے بل قارون څنګه وي

پښتونه څوانه پۍ د مور یادوه
آ غېرتي شوده خو تا ښکلي دي
انجام يې څه شو هغه نور یادوه
کوم چې اوده له دې دنیا تللي دي
تۀ د نیکانو هغه شور یادوه
چې له دنیا په شور د چا تللي دي
چا کړه اباده غېر اباده دنیا
خو هائے افسوس چې نن د چا ده دنیا
زۀ چې شم ځوان نو ابیاري به دې کړم
د پښتون خاورې دا لوظونه کؤم
کوشش بیا بیا د ابادۍ به دې کړم
لوظ کؤم څو قسمونه کؤم

د حیا دارو په حیا مې قسم
د وفادارو په وفا مې قسم
د عاشقانو په ژړا مې قسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسینانو په ادا مې قسم
د چګو غرونو په هوا مې قسم
او د شنو ونو په نخا مې قسم
د سروګلونو په ګډا مې قسم
د بلبلانو په غوغا مې قسم
د خوشحالو په شنه خندا مې قسم
او په موسم د پربغل خوا مې قسم
په انتظار د چادچا مې قسم
او د بیلتون په ورځ رڼا مې قسم
په کار نامو د پیوندا مې قسم
په سیاست د شهزادا مې قسم
په دغه خپل بېګا سبا مې قسم
د ازادۍ په ابتدا مې قسم

په بې وسلې کړې غزا مې قسم
او دایمان په ولولا مې قسم

چې لا تر اوسه امزریان پکښې شته
چې لا تر اوسه مومنان پکښې شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې لا تر اوسه مېرنيان پکښې شته
چې لا تر اوسه تور زنان پکښې شته
دا په مونږ ګرانه لکه ځان خاوره
زمونږ د خپل پښتونستان خاوره

په دا قسم که دروغژن ومه زۀ
پښتونه ځوانه بيا به وژن ومه زۀ
که په ريا سره غمجن ومه زۀ
بيا به په خوے خصلت پمن ومه زۀ
اوس يم حېران کومه قيصه اوليکم
زۀ ستا صفت که مرثيه اوليکم

«««««»»»»

يادګېرنه دا نظم ما په کال 1964م کښې ليکلے ؤ- چې زۀ د اتم جماعت طالب علم ووم- دغه څه خاص معياري نظم خو نۀ دے خو زۀ يې بغير د څه اصلاح او کمي بېشي نقل کوم- په دې خيال چې لوستونکو ته هم د اتم ټولګي ډېر هلک شاعر اندازه اوشي- او ماته هم د خپلې ډېرې لرې ماضي څه يادګېرنه اوشي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعات

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــۀ امريکــي ۀ بــل تــه وبــل چــې فکــر وړے يمــه
قيصــه جنجــال تــه ورځ پــه ورځ د دې اولــس سـره ځـي

مــا وئيــل چــې دا پنجــابے نــۀ دے چــې تيزونــه کــوي
پښــتون ســنګر تــه چــې ورځــي نــو د اودس سـره ځـي

«««»»»»

ســـوے زړګـــے يـــې چـــې لـــوګے کـــوي
هغـــــه مـــــين تـــــل اســـــويلے کـــــوي

وختـــه ناتوانـــه بوډاګـــان څـــه کـــوي
تـــا ســـره منـــډه بـــه ځلمے کـــوي

«««»»»»

پــوے د ژونـد نـۀ پـه بېګـا نـۀ پـه سـبا شـوم
ان تـر دې چـې کـم وبـېش اوس د اويـا شـوم

د ځـوانۍ ارمـان سـلګۍ وهـي پـه زړۀ کښـې
د ځـــوانۍ ارمـــان کومـــه چـــې بـــوډا شـــوم

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوڅول د پردو زوړونو اسان کار دے
د زخمي زوړونو ملهم پټې مشکل دي

راشه دا کارونه زده کړه چې سړے شې
سړیتوب د غوڅو زړونو رغؤل دي

وانه کال 1969م

«««««»»»»

بیلوي سره دوه ورونه په بېګا یا په سبا کښې
عجیبه غوندې منظر دے په نقشه د پښتونخوا کښې

دېوال هسک دے تري دیدن ته دغړۍ هسکول ګران دي
په ارمان به یؤ بل ګورو د سپوږمۍ ښکلې رڼا کښې

«««««»»»»

ته پرونۍ قیصه هم مه ماته کوه
خو ځار دې شم وعده هم مه ماتوه

دې تا په یوه مسکاماتیږي ګله
ښکلیه زما توبه هم مهٔ ماتوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاســت د پــېچ و تــاو پــه میــنځ کښــې
خبــره ورځ پــه ورځ جنجــال تــه درومــي

د جمهوریـــت د نـــاوې تـــرۀ خفـــه د ے
د اقتـــدار ډولـــۍ بنګـــال تـــه درومـــي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

هــره ورځ دې چــې پــه نــوي رنــګ کښــې ویــنم
ســـتا د حُســـن ورځ پـــه ورځ موســـم بـــدلیږي

ګــل چــې کومــه جامــه واغونــدې خــو ګــل وي
خونــد کــوي چــې هــر ســحر شــبنم بــدلیږي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

چــې تــا وویــنم اشــنا نــو ســوچ مــې یوســي
څـــومره ښـــکلې دې د ســـترګو دا بانـــه دي

تــۀ خــو یــې زمــا پــه زړۀ کښــې خــو تــۀ وایــه
ښــکلیه یــاره چــې دې تــا پــه زړه کښــې څــه دي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســـتر ګې هـــر خـــوا اړوم د چـــا پـــه تمـــه
د زخمـــي زړګـــي زمـــا نـــه درمـــان ورک دے

خـــو ارمـــان دے چـــا تـــه پتـــه نشـــته خدايـــه
چـــې زمـــا نـــه څـــومره ښـــکلے جانـــان ورک دے

«««««»»»»

اشـــــنا دا څـــــه عجـــــب ســـــړے يمـــــه زۀ
شـــــومه جـــــوت پـــــه عاشـــــقانو کښـــــې زۀ

بيمـــــار دې زۀ يمـــــه خـــــو تـــــا غـــــوارم
د هســـــپتال پـــــه بيمـــــارانو کښـــــې زۀ

نوښار کال 1973م

«««««»»»»

ليډرانو ته

مـــونږ تـــه لالـــچ د دولـــت مـــۀ راکـــوئ
زمـــــونږ دا خپلـــــه غريبـــــي ښـــــۀ ده

خـــو مـــونږ لـــه کـــاره پـــه جلســـو مـــۀ باســـئ
زمـــــونږ دا خپلـــــه مـــــزدوري ښـــــۀ ده

واېه کال 1969م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سـړي خـو ،،هـو،، او ،،نـا،، وي د سـړي
هــم بېګـــا هــم يــې ســبا وي د ســـړي

تــش پــه ږيــره پــه برېتونــو هــم کــار نــۀ شــي
چـــې خويونــــه زنانـــــه وي د ســــــړي
وانه 1969م

«««««»»»»

يــؤ تربـــور مـــې پـــه ،،تورمانـــدې،، دا خبـــره وکــړه
کـور کښـې د مـړه وے خـو چـې دومـره لـرې تللـي نـۀ وے

مـــا ورتـــه اووې چـــې لا اوس هـــم ډېـــر راغلـــي نـــۀ يـــو
وې يـې چـې کـوردې مرګـي ړنـګ کـړے چـې ښـاغلي نـه وے
ستمبر کال 2004م

«««««»»»»

څکــه نــه کســي زمــا د ســترګو کســـي
چـې ړانـده شـو د هـر چـا د سـترګو کسـی

زمــا کســي دې نــۀ کســي د چــا کســي
کــه مــې کســي د اشــنا د ســترګو کســي

مډل اسکول کرمه کال1964م جماعت هشتم
«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې دې پـــه زړۀ بانـــدې داغونـــه راکـــړل
بیــــا دې رټلـــــي ځوابونــــــه راکـــــړل

غلـــے ســـړے یــم پـــه خلـــه نـــۀ وایمـــه
ګنــــې تــــا ثـــــومره تکلیفونــــه راکـــړل

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

عشــــق مـــــې رښـــــتونے د ے دعـــــویٰ کومـــــه
کــــــه ســـــربدل د یـــــۀ دیــــــدار غـــــواړي

خـــو دا قیصـــه خـــو راتـــه ګرانـــه شـــوه اوس
چـــــې د خـــــان لـــــور ده مـــــوټر کـــــار غـــــواړي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

چـــې پښـــتو د کلیوالـــو پـــه شـــان نـــۀ کـــړې
بیـــا پښـــتون چـــې ځـــان تـــه اونـــۀ وائـــي ګـــوره

د ترلــــي مــــې د کمخـــــو ســـــره ســـم نـــۀ دي
ســــــتا دا ښــــکته للیــــدلي بریــــت تربـــــوره

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا چـــې نـــهٔ منـــې زمـــا خبـــرې
ښـــهٔ ده نـــو خوښـــې مـــې دي ســـتا خبـــرې

خـــدا ایېګو اشـــنا چـــې څـــه خبـــره خـــو ده
چـــا درتـــه کـــړې دي نـــن بیـــا خبـــرې

«««««»»»»

هـــیڅ یـــې هـــم قـــدر د جمهـــور نـــهٔ کـــوي
مســـتر بهټـــو د کرســـۍ وېـــش غـــواړي

د جمهـــوري ګټـــې امیـــد یـــې نشـــته
ځکـــه مجیـــب اوس بنګلـــه دېـــش غـــواړي

«««««»»»»

سیاســت پــه عاشــقۍ کښــې هــم شــروع شــو
مســـاوي تقســـیم د ښـــکلیو هـــم پکـــار دے

څـــوک ســـاره ســـاړه اهونـــه کـــوي بیـــا هـــم؛
یـــؤ نـــیم کـــس د ټولـــو ښـــکلیو جـــاګیر دار شـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرځي مې تل په زړۀ کښې څه غواړي
هن اشنا در واخله زړۀ که زړۀ غواړي

دا به له ما هېڅکله پوره نۀ شي
تۀ تنکي زلمي په وينو سره غواړي

«««««»»»»

پلار ته دې وايه چې انکار اونکړي
پښتون زلمے يمه زۀ مړي کۀوم

خو زۀ هغه پښتون هم نۀ يمه چې؛
په سرو منګلو په تا پړي کوم

«««««»»»»

چې پښتونخوا په وينو رنګ شوه ما څه ونۀ ليکل
کوڅه کوڅه کښې مېله ړنګ شوه ما څه ونۀ ليکل

ما وې دځان سره به ټوله پښتونخوا ژړوم
خو دقلم څوکه مې زنګ شوه ما څه اونۀ ليکل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمــــونږ خبـــره بـــه وي بلـــه بلـــه
خــو تــرې دنیــا جــوړوي بلـه بلــه

زمــا یــوه بــس ده هغــه نــور دي اشــنا
چـــې هـــره ورځ خوښـــوي بلـــه بلـــه

وانهه کال 1969م

«««««»»»»

مــا ورتـــه وېـــل چـــې ښـــۀ د کـــار خلـــق دي
د ښـــۀ کـــردار د ښـــۀ ګفتـــار خلـــق دي

جانــان مــې رو غونــدې پــه غــوږ کښــې اووې
,,دا شـــاعران هـــم ښـــۀ وزګـــار خلـــق دي،،

«««««»»»»

مـــــدام د ننـــګ او دغیـــرت خبـــرې
او د خپـــل ملـــک او د ملـــت خبـــرې

خلـــق دې خېـــر د ے هرڅـــه هرڅـــه وائـــي
مـــونږ بـــه کـــوو د محبـــت خبـــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

حـــد راکـــوه راتـــه حدونـــه مـــۀ ږده
د بـــر ښـــۀ مـــې پېژنـــې شـــرطونه مـــۀ ږده

پـــه ظلـــم مـــۀ ګـــوره همـــت د پښـــتون
پـــه دا کـــوه کـــن دپاســـه غرونـــه مـــۀ ږده

وانه کال 1969م

«««««»»»»

ښـکليه سبا بـه خـدا ے زده کلـه راځـي
لېـــونے زړۀ خـــو مـــې لا نـــن ژاړي

د مـــرګ پـــه غـــم نـــۀ ده ژړا د مهجـــور
خـــو پـــه بـــې يـــاره ژنكـــدن ژاړي

وانه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا وې تنهـــاکې بـــه مـــې اووينـــې د پښـــو دلبـــره
ابلـې پښـې سـتا د کـور پـه خـوا کښـې ګرځېـدلے يمـه

د ختـــو جـــوړ کورونـــه وران د چـــا د لاســـه دي پـــروت
پـــه رنګـــه پنګـــه پښـــتونخوا کښـــې ګرځېـــدلې يمـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غېرت په سر بازۍ کښې چې شي وروستو
شرموي چې د قام غړي په شرمونو

د ترلې مې حياداري کمځې ښې دي
که تربور مې څو نازيږي په برېتونو

وانه کال 1969م

«««««»»»»

د دنيا په هر يؤ ښکلي څيز مين يم
زۀ په حُسن مين يم په خلقو نۀ

هر څښتن د تورو سترګو زما يار دے
زۀ په واړو مين يمه په يؤ نۀ

«««««»»»»

ترينه اوري که تروې ترخې خبرې
خو حق تل خوري د باطل سره ډغرې

تاريخ وياړي د روښان په ملنګانو
که لښکرې د اکبر وې زوراورې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے د وطـــن غریبـــه پېژنـــې څـــه؟
ســـترګې ســـره دې د محنـــت ټیټـــې دي

دا چـــې دي ډکـــې ســـتاله وینـــو زوو
غریبـــه ســـتا دښـــمنې دا خېټـــې دي

«««««»»»»

څـوک غمجـن دي چـې بېګـا لـه بـه زۀ څـه خـورم
د چـا نـه خوښـېږي دا چـې بـه څـه څـه خـورم

څـــوک حېـــران د خوراکونـــو انتخـــاب تـــه
څـوک خفـا چـې بـه ډوډۍ او کـه وابـه خـورم

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

بـس کښې چې مړ شي پنجابے نو ورکړې لـس لکـه تـه
ځکـه چې دا دے پنجابے او پنجابي هـم قیمتـي دے

چـې پـرې زاړه کوټـه راپرېـوځي او پښـتون مـړ شـي
نـو پنځـه لکـه دي ډېـرې پښـتون کـم قیمتـي دے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــه کــور چــې اووځــي پښــتنه بــې پــردې
جــامې يــې هــم وي دا ســې ســپکې غونــدې

چاتــه بــه ښــکلې لکــه حــوره ښــکاري
خــو ماتــه ښــکاري د شيشــکې* غونــدې

*شيشکه مسيد و کښې نخرې ته وائي-

«««««»»»»

ســړي تــول پــه نــوم ســړي دي خــو ښــاغلي دي تــول چرتــه
دا ازلـــي برخـــه رســـي يـــؤ نـــيم بختـــور تـــه

لرپښــتون کــه ســترګې پټــې کــړې چــې خبــردے زۀ خــوبچ يــم
د بمونـــو د مـــور بـــوئي بـــه را رســـيږي پېښـــور تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائيکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشلي ځووني زيره پګړی دې په سر
داسې کشيژی لکه وليږ دې چې
په دوا کې جينګ د منې زيړې ګېدی

«««««»»»»

زۀ تا په خوب کښې تۀ ما خوب کښې وينې
چې زۀ ځان خوب کښې تۀ ځان خوب کښې وينې
راشه بدل کړو چې خوبونه سره

«««««»»»»

دا بېر سر خيرې ګرېوان يې ولې ؟
ما وې چې دا لېونے ستا مينې کړم
اشنا مې وېل چې دهشت ګرد ليده شې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا چـــې زهٔ او تــهٔ یــؤ ځــا ے شـــو ســره
نـــو خیـــال کـــوه چـــې بـــد باطنـــه رقیـــب
پـــام کـــوه ســـرجیکل ســـټرایېک اونـــهٔ کـــړي

«««« »»»»

مـــا ورتـــه وئیـــل چـــې دومـــره ښـــکلے یـــې تـــهٔ
چـــې ســـتا پـــه شـــان بـــه پـــه جهـــان کښـــې نـــهٔ وي
اشـــنا مـــې وېـــل چـــې چاپلوســـي مـــهٔ کـــوه

«««« »»»»

ختم شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library